

TBMM

(S. Sayısı: 746)

Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu Tasarısı ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/1017)

Not: Tasarı Başkanlıkça; tali olarak Anayasa Komisyonuna, esas olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı: B.02.0.KKG.0.10/101-334/1130

28/3/2011

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulu'nca 25/3/2011 tarihinde kararlaştırılan "Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Recep Tayyip Erdoğan
Başbakan

GENEL GEREKÇE

58 inci, 59 uncu ve 60 ıncı Hükümetler döneminde, ekonomiden sosyal politikalara, sağlıktan eğitime, temel hak ve özgürlüklerden yargı sistemine, yerel yönetimlerden çevreye, toplu konuttan ulaşım, sosyal güvenlik sisteminden yoksulluğun azaltılması ve gelir dağılımının iyileştirilmesine kadar çok geniş bir alanda, birçok önemli reform, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yoğun çalışmaları sonucu başarı ile gerçekleşmiş; Hükümet programlarında vurgulanan hususlarda önemli mesafeler alınmış; herkesin geleceğe güvenle baktığı, demokrasimizin güçlendiği ve ülkemizin itibarının arttığı bir dönem yaşanmıştır.

Bununla birlikte; tüm çalışmalara rağmen, yürürlüğe konulan düzenlemeler kamu yönetimini, hantal yapısından kurtarabilmek için yeterli olmamış, ihtiyaç duyulan düzenlemelerin bir kısmı Türkiye Büyük Millet Meclisinin yoğun gündemi nedeniyle yasalaştırılamamıştır.

Bilindiği gibi; Türkiye Büyük Millet Meclisinin genel seçimlerin yenilenmesine ve seçimin 12/6/2011 tarihinde yapılmasına ilişkin 3/3/2011 tarihli ve 987 sayılı Kararı, 4/3/2011 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmış olup, anılan Karar gereğince Türkiye Büyük Millet Meclisi çalışmalarına ara verecektir. Seçim takvimi, genel seçim sonrası yeni seçilecek Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin çalışmalarına başlamasının çalışmaya ara verme nedeniyle Ekim ayını bulabilecek olması ve Ekim ayından itibaren başlanacak olan bütçe görüşmeleri nedeniyle Türkiye Büyük Millet Meclisinin uzun bir süre yasama faaliyetlerine yeterli zaman ayıramayacağı kuvvetle muhtemeldir.

Yukarıda belirtilen gerekçelerle, çok sayıda kanun değişikliği gerektiren, kamu hizmetlerinin düzenli, hızlı ve etkin bir biçimde yürütülmesine yönelik düzenlemelerin ivedi olarak yürürlüğe konulması mümkün görünmemektedir. Halen Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kurulu ile komisyonlarında görüşülmeyi bekleyen kanun tasarısı ve teklifi sayısız dikkate alındığında, kanun hükmünde kararname çıkarma yoluna başvurulmasının kaçınılmaz olduğu ortaya çıkmaktadır.

Belirtilen nedenlerle, ivedi olarak yapılması gereken bazı düzenlemelerin kanun hükmünde kararnameler çıkarılması yoluyla gerçekleştirilmesinde zorunluluk bulunmaktadır.

Tasarıyla, kanun hükmünde kararname çıkarma süresi altı ayla sınırlanmakta ve Anayasa Mahkemesince belirlenen ölçütlere uygun olarak kısa bir süre içinde ve sınırlı bir konuda kanun hükmünde kararnameler çıkarılması öngörülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Kanunun amacını ve kapsamını belirleyen bu maddede, kamu hizmetlerinin düzenli, hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesi ve kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usûl ve esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmektedir.

Madde 2- Madde ile kanun hükmünde kararnamelerin hazırlanması sırasında gözönünde bulundurulacak ilkeler belirlenmektedir.

Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin süresi altı ay olarak belirlenmekte ve yetki süresi içinde Bakanlar Kurulunun birden fazla kanun hükmünde kararname çıkartabileceği açıklanmaktadır.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 1/1017

04/04/2011

Karar No.: 36

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 28/3/2011 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça aynı gün tali komisyon olarak Anayasa Komisyona, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen (1/1017) esas numaralı “Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu Tasarısı”, Komisyonumuzun 2/4/2011 tarihinde yaptığı 31 inci Birleşiminde, Hükümeti temsilen Başbakan Yardımcısı ve Devlet Bakanı Cemil ÇİÇEK ile Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Adalet Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ve Devlet Personel Başkanlığı temsilcilerinin katılımlarıyla incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, 23 üncü yasama döneminde ekonomik ve sosyal politikalarından yargı sistemlerine, yerel yönetimlerden sosyal güvenlik sistemine kadar birçok alanda kapsamlı değişiklikler içeren düzenlemeler Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından yasalaştırılmıştır. Yapılan bu kapsamlı düzenlemelere rağmen, hâlihazırda Hükümet programında yer almakla birlikte henüz yasalaştırılmayan birçok önemli konu bulunmaktadır. Kamu düzeninin etkin işleyişi açısından ihtiyaç duyulan bu konuların kısa süre içerisinde yasalaştırılması önem arz etmektedir. Ancak, Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilen genel seçimlerin yenilenmesi ve seçimin 12/6/2011 tarihinde yapılmasına ilişkin 3/3/2011 tarihli ve 987 sayılı karar uyarınca, Haziran ayında yapılacak genel seçimlerin ardından 23. Dönem yasama çalışmaları sona erecektir. Seçim takvimi uyarınca; genel seçim sonrasında göreve başlayacak Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yasama faaliyetlerine katılmaları birkaç ay bulabileceğinden, kamu hizmetlerinin hızlı ve etkin bir şekilde yerine getirilmesine yönelik ve çok sayıda kanunda değişiklik gerektiren düzenlemelerin kısa sürede kanunlaştırılmasının mümkün olamayacağı anlaşılmaktadır.

Bu durumda yasalaştırılıp yürürlüğe konulmasına acil ihtiyaç duyulan bazı düzenlemelerin Bakanlar Kuruluna verilecek bir yetki çerçevesinde kanun hükmünde kararname çıkarılması yoluyla gerçekleştirilmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde; kamu hizmetlerinde düzenlilik, etkililik ve verimlilik sağlanması ve kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliğin artırılması amacıyla mevcut bakanlıkların birleştirilmesine, kaldırılmasına veya yeni bakanlıklar kurulmasına ve bunların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları arasındaki hiyerarşik ilişkinin yeniden belirlenmesine; mevcut, birleştirilen veya yeni kurulacak bakanlıkların görev ve yetkileri ile taşra ve yurtdışı teşkilatlarının düzenlenmesine ve bakanlıklarda ve bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memur, işçi ve sözleşmeli personelin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarının belirlenmesine ihtiyaç duyulduğu, bu konularla ilgili olarak 6 ay süreyle ve bu süre içerisinde birden fazla kararname çıkarılabilecek şekilde Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin verilmesinin ve bu yetki kullanılırken Bakanlar Kurulu tarafından uyulacak ilkelerin belirlenmesinin öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonomuzda (1/1017) esas numaralı Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin Anayasanın 91 inci maddesinde düzenlendiği, Anayasada yer alan bu yetkiye Hükümetlerin 1971 yılından bu yana zaman zaman başvurduğu ve alınan yetkiler çerçevesinde bir çok kanun hükmünde kararnamenin çıkarıldığı; bu anlamda kanun hükmünde kararname çıkarmanın yeni bir uygulama olmadığı, Tasarının Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması noktasında Anayasada öngörülen şartları taşıdığı,

- Tasarının “ilkeler ve yetki süresi” başlıklı 2 nci maddesi ile dört adet yeni bakanlık kurulmasının öngörüldüğü, kurulması planlanan bu bakanlıkların sosyal güvenliğe, ekonomiye, iç ve dış ticaret ile gençlik ve spora yönelik faaliyetlerin daha etkin yürütülmesinden sorumlu olacağını anlaşıldığı ve bu faaliyet alanlarıyla ilgili yeni bakanlıklar oluşturulmasının olumlu karşılandığı,

- 12 Haziran 2011 tarihinde yapılacak genel seçimlerin ardından Türkiye Büyük Millet Meclisinin yeniden teşkili ve Hükümetin kurulması çalışmalarının yanı sıra Ekim ayında başlayacak bütçe süreci de dikkate alındığında Türkiye Büyük Millet Meclisinin belirli bir süre için yasama faaliyetlerinde bulunamayacağını kuvvetle muhtemel olduğu; bu nedenle kamu hizmetlerinin etkin işleyişi açısından aciliyeti olan konuların Hükümete verilecek bir yetki çerçevesinde çıkarılacak kanun hükmünde kararnamelerle gerçekleştirilmesinin kamu yönetimimizde etkinlik ve verimliliğin artırılmasına katkı sağlayacağı,

- Tasarının, Meclis Başkanlığı tarafından esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna; tali komisyon olarak da Anayasa Komisyonuna havale edildiğinin anlaşıldığı, Anayasanın 91 inci maddesinde ise yetki kanunlarının Türkiye Büyük Millet Meclisi Komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşüleceğinin hükme bağlandığı; dolayısıyla Tasarının Anayasanın bu amir hükmünün bir gereği olarak, Tasarının Plan ve Bütçe Komisyonundan önce Anayasa Komisyonunca görüşülmesi gerektiği; böylece Anayasa Komisyonunun Tasarı üzerindeki görüş ve önerilerinin Plan ve Bütçe Komisyonunca da değerlendirilmesine imkan sağlanmış olacağı,

- Tasarıda teknik olarak her ne kadar yetki kanunlarında bulunması gereken; “amaç, kapsam, ilke, kullanma süresi ve bu süre içerisinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağına” ilişkin esaslara yer verilmiş olursa da, Tasarının gerekçesinde, Tasarıda öngörülen yetki ihtiyacının, genel seçimler dolayısıyla Türkiye Büyük Millet Meclisinin çalışmalarına bir süre ara verilecek olunmasından kaynaklandığının belirtildiği; halbuki Anayasa Mahkemesinin yetki kanunlarıyla ilgili olarak verdiği kararlara bakıldığında, üzerinde durulan ortak hususun ivedilik şartı olduğu da dikkate alındığında Tasarının Anayasa Mahkemesince yetki kanunlarında bulunması öngörülen ivedilik şartını taşımadığı,

- Geniş kapsamlı bir yetki talebini içeren kanun tasarısının hazırlık aşamasında, yetki kanunu kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarının görüş ve değerlendirmelerinin alınmasının büyük bir önem arz ettiği, hâlbuki Tasarının gerekçesinde bu konuya ilişkin bir bilgiye yer verilmediği, şayet Tasarı kapsamına giren kamu kurum ve kuruluşlarının görüş ve değerlendirmelerinin alınmamış olması durumu söz konusu ise, bunun Tasarı açısından büyük bir eksiklik oluşturacağı,

- Tasarının kapsam maddesinde, yetki çerçevesinde değişiklik yapılacak kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin tek tek sayıldığı; kapsam maddesinde sayılan kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin yanı sıra ayrıca “diğer kanun ve kanun hükmünde kararnameler” şeklinde bir hükme yer verilmekle, Tasarıda öngörülen yetki sınırlarının genişletildiği, bu durumun Anayasaya aykırılık teşkil ettiği,

• Tasarıda özellikle kamu personeline ilişkin konulardaki yetkinin çerçevesinin tereddüte yer bırakmayacak şekilde belirlenmesinde fayda bulunduğu; ayrıca verilecek yetki kapsamında yapılacak düzenlemelerin bakanlıkların teşkilatlanması gibi geniş kapsamlı ve zaman alıcı hususları içermesi nedeniyle Tasarıda öngörülen altı aylık sürenin uygulamada yeterli olamayabileceği,

• Hükümete kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi tanıyan yetki kanunlarının genellikle ekonomik kriz ve doğal afetler gibi olağan üstü dönemlerde gündeme geldiği, halbuki içinde bulunduğumuz dönem itibarıyla böyle bir yetki kanunu çıkarılmasını gerektirecek olağanüstü koşulların söz konusu olmadığı, bu nedenle böyle bir tasarıya da ihtiyaç bulunmadığı,

• Genel seçimlerin hemen öncesinde bu kadar kapsamlı bir yetki kanununun çıkarılmasının, seçim sonrasında ortaya çıkacak sonuçlara göre kurulacak yeni Hükümetin politikalarına uygun düşmeyebileceği, bu nedenle seçim öncesinde böyle bir yetki kanunu tasarısının gündeme getirilmesinin uygun bulunmadığı,

• Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği teşkilatlarının idari sistemimiz içinde farklı bir konumu bulunduğu; bu nedenle Anayasa hükümleri de dikkate alınarak, Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği teşkilat kanunlarını Tasarı kapsamı dışında bırakan bir hükmün Tasarı metnine ilave edilmesi gerektiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda;

• Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisine ilişkin sınırların Anayasa ile belirlendiği, Anayasada sayılan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile siyasi hak ve ödevler dışında kalan bütün konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin verilebileceği, Tasarıda Hükümetin talep ettiği yetkinin sınırlarının açıkça belirtildiği, bu anlamda Anayasaya bir aykırılığın söz konusu olmadığı,

• Hükümete verilecek kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin Anayasanın 7 nci maddesi ile düzenlenen yasama yetkisinin devri anlamına gelmediği, 1971 yılından bu yana farklı tarihlerde Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından 29 adet kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisinin verilmesini ve 7 adet de yetki süresinin uzatılmasını temin eden toplam 36 yetki kanununun kabul edildiği; söz konusu yetki kanunları kapsamında 522 adet kanun hükmünde kararnamenin çıkarıldığı; bu uygulamanın Almanya, İtalya, Fransa ve İsveç gibi birçok ülkede de var olduğu; kaldı ki Hükümete kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmele birlikte yetki kanunlarına istinaden Hükümet tarafından çıkarılacak kanun hükmünde kararnamelerin aynı gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmasının Anayasanın 91 inci maddesinin amir bir hükmü olduğu,

• Yetki kanunu kapsamına giren hususların bir kısmının 23 üncü Yasama Döneminde gerçekleştirildiği; ancak bakanlıkların teşkilat ve görev yapılarının yeniden düzenlenmesini içeren kapsamlı düzenlemelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisinin yoğun gündemi nedeniyle halihazırda gerçekleştirilemediği; Tasarının esas olarak bu amaca yönelik olduğu; ayrıca Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği teşkilat kanunlarının Tasarının kapsamı dışında bulunduğu, Tasarının esas itibarıyla mevcut bakanlıkların birleştirilmesine, kaldırılmasına veya yeni bakanlıklar kurulmasına ve bunların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşları arasındaki hiyerarşik ilişkinin yeniden belirlenmesine ilişkin olduğu, şayet bu konuda bir tereddüt hasıl olacak ise Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği teşkilat kanunlarını yetki kapsamı dışında olduğunu açıkça ifade eden bir hükmün Tasarı metnine ilave edilebileceği,

• Bilindiği üzere 58, 59 ve 60 ıncı Hükümetler döneminde kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi veren yetki kanunlarına ihtiyaç hissedilmediği, ancak bu dönemde Türkiye Büyük Millet Meclisinin yoğun gündemi ve yaklaşan genel seçimler de dikkate alındığında, yetki kanunu çerçevesinde öngörülen düzenlemelerin ayrı ayrı kanunlar şeklinde çıkarılmasının uygulamada mümkün olamayacağının açıkça anlaşılması ve kamu yönetiminin daha etkili ve verimli işlemesine duyulan acil ihtiyaç nedeniyle böyle bir yetki tasarısının gündeme getirildiği,

• Her ne kadar Tasarısının gerekçesinde yer verilmemiş olursa da, Tasarının hazırlık aşamasında çok sayıdaki kamu kurum ve kuruluşu ile birlikte akademik çevrelerin ve sivil toplum kuruluşlarının da görüş ve değerlendirmelerinin alındığı,

• Tasarının amaç ve kapsam başlıklı 1 inci maddesi ile ilkeler ve yetki süresi başlıklı 2 nci maddesinde yetki sınırlarının açıkça çizildiği, Hükümetin temel olarak mevcut bakanlıkların birleştirilmesi, kaldırılması ve yeni bakanlıkların kurulmasını teminen kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisine ihtiyaç duyduğu; ancak bakanlıkların teşkilat yapısında gerçekleştirilecek değişikliklerin doğal olarak bakanlıkların personelini de ilgilendireceği, bu nedenle personele ilişkin hükümlerin de yetki kapsamına dahil edildiği, iddia edildiğinin aksine personele ilişkin hükümlerde keyfi uygulamaların söz konusu olamayacağı,

• İdari sistemimizde kamu hizmetlerinde sürekliliğin esas olduğu ve yeni Hükümet işbaşına gelinceye kadar mevcut Hükümetin görev ve yetkilerinin devam edeceği dikkate alındığında; bu yetki kanununa istinaden kanun hükmünde kararname çıkarılıp çıkarılmamasının ya da çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin değiştirilmesinin veya yürürlükten kaldırılmasının seçim sonrası kurulacak yeni Hükümetin takdirinde olduğu; kaldı ki önceki yıllarda da genel seçimler öncesinde benzer yetki kanunlarının çıkarıldığı,

ifade edilmiştir.

Tasarının geneli üzerinde yapılan görüşmelerin ardından Tasarı ve Gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşmelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Tasarının;

• “Amaç ve kapsam” başlıklı 1 inci maddesi, kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar çerçevesinde redaksiyona tabi tutulması suretiyle,

• 2 nci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 3 ve 4 üncü maddeleri, aynen, kabul edilmiştir.

Tasarının maddelerinin görüşülmesinin ardından, Tasarının tümü redaksiyon yetkisiyle kabul edilmiştir.

Ayrıca, Antalya Milletvekili Sadık BADAĞ; Bursa Milletvekili Sedat KIZILCIKLI ve Tokat Milletvekili Osman DEMİR Komisyonumuzca özel sözcü olarak seçilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
M. Mustafa Açıkalm
Sivas

Başkanvekili
Recai Berber
Manisa

Sözcü
Hasan Fehmi Kinay
Kütahya

Kâtip	Üye	Üye
<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>	<i>Necdet Ünüvar</i>	<i>Halil Aydoğan</i>
Isparta	Adana	Afyonkarahisar
Üye	Üye	Üye
<i>Sadık Badak</i>	<i>Mehmet Günal</i>	<i>İsmail Özgün</i>
Antalya	Antalya	Balıkesir
Bu Raporun Sözcüsü	(Muhalefet şerhi ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Zeki Ergezen</i>	<i>Sedat Kızılcıklı</i>	<i>Cahit Bağcı</i>
Bitlis	Bursa	Çorum
	Bu Raporun Sözcüsü	
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Yüksel</i>	<i>Emin Haluk Ayhan</i>	<i>Necdet Budak</i>
Denizli	Denizli	Edirne
	(Muhalefet şerhim ektedir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Mustafa Özyürek</i>	<i>Harun Öztürk</i>	<i>Tuğrul Yemişçi</i>
İstanbul	İzmir	İzmir
(Karşı oy yazısı ektedir)	(Karşı oy yazısı eklidir)	
Üye	Üye	Üye
<i>Bülent Baratalı</i>	<i>Muzaffer Baştopçu</i>	<i>Eyüp Ayar</i>
İzmir	Kocaeli	Kocaeli
(Karşı oy yazımız ektedir)		
Üye	Üye	Üye
<i>Hasan Anı</i>	<i>Mustafa Kalaycı</i>	<i>Ferit Mevlüt Aslanoğlu</i>
Konya	Konya	Malatya
	(Muhalefet şerhi eklidir)	(Karşı oy yazısı ektedir)
Üye	Üye	Üye
<i>Süleyman Çelebi</i>	<i>Ali Er</i>	<i>Kadir Tıngıroğlu</i>
Mardin	Mersin	Sinop
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Demir</i>	<i>Kerem Altun</i>	<i>İlhan Evcin</i>
Tokat	Van	Yalova
Bu Raporun Sözcüsü		

KARŞI OY YAZISI

1. KOMİSYONUN TOPLANTIYA ÇAĞRILMASINDAKİ USULSÜZLÜKLER

“Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu Tasarısı” Başbakanlığın 28.3.2001 tarih ve 334/1130 sayılı yazısı ekinde TBMM Başkanlığına sunulmuştur. Söz konusu tasarı aynı gün esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, tali komisyon olarak da Adalet Komisyonuna havale edilmiştir.

Plan ve Bütçe Komisyonu, 29.3.2011 tarih ve 422 sayılı yazı ile 31.3.2011 Perşembe günü saat 10.30 da toplantıya çağırılmıştır. Komisyon toplantısında, 29.3.2011 tarihli çağrı yazısında imzası bulunan komisyon Başkanı sayın Mustafa Açıkalin’ın aynı tarihte Türkiye’de bulunmaması nedeniyle bu çağrının kendisi tarafından imzalanmış olamayacağı ve geçerli olmayan bu çağrıya dayanılarak da toplantının yapılamayacağı itirazları üzerine toplantı yapılamamıştır. Bunun üzerine komisyon başkan vekili imzasını taşıyan 31.3.2011 tarih ve 423 sayılı yazı ile toplantının 2.4.2011 Cumartesi günü saat 10.30’a ertelendiği bildirilmiştir. İçtüzüğün 26 ncı maddesi komisyonların, kendi başkanlarınca toplantıya çağrılacağını amir olduğu için Türkiye’ye dönen başkan tarafından toplantı çağrısı 1.4.2011 tarih ve 424 sayılı yazı ile yenilenmiştir.

Komisyonun toplantıya çağrılması ile ilgili İçtüzük ihlalleri AKP kadrolarının yetersizliğini açıkça ortaya koymaktadır.

2. TALİ KOMİSYON OLARAK GÖREVLENDİRİLEN ANAYASA KOMİSYONU GÖRÜŞ BİLDİRMEKTEN KAÇINMIŞTIR

İçtüzüğün 20 nci maddesine göre, aralarında Anayasa Komisyonunda yer aldığı 18 ihtisas komisyonu yasama faaliyetinde görev almaktadır.

İhtisas komisyonlarına, çıkarılacak yasaların Anayasa ve ülke ihtiyaçlarına uygun olması nedeniyle gereksinim duyulmuştur.

İçtüzüğün 38 inci maddesi, her komisyonun, kendisine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasa’nın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlü olduğunu; bir komisyonun, bir tasarı veya teklifin Anayasa’ya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden ret edeceğini hükme bağlamaktadır.

Komisyonumuz bu hüküm çerçevesinde Anayasa’ya aykırılık olup olmadığını elbette değerlendirerek, aykırılık görmediği takdirde görüşmelere devam edebilir.

Ancak, yetki tasarısının, daha önce Anayasa Mahkemesi’nce defalarca iptal edilen yetki tasarıları ile benzerlik taşıdığı ve Anayasa’ya aykırı olduğu gerekçeleri ve örnek kararlar gösterilerek ileri sürülmesine rağmen, komisyonun bu haklı gerekçelerimizi dikkate almaması ve ihtisas komisyonunun görüşlerini beklemeden görüşmeleri sürdürmesi yangından mal kaçırmaya çalıştıklarını göstermektedir.

Anayasa Komisyonu Başkanının kendi üyelerinin fikrini alma gereğini duymadan 31.3.2011 tarihinde komisyonumuza, tali komisyon olarak görüş vermeyeceklerini bildirmesi de, Anayasa’ya açıkça aykırı olan bu tasarı hakkında görüş bildirmekten kaçındığı anlamına gelmektedir.

Anayasa’nın 91 inci maddesi, yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnamelerin Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşüleceğini hükme bağlanmasına rağmen, Anayasa Komisyonu, kendisine verilen söz

konusu görevi yerine getirmemesinin gerekçelerini mutlaka açıklamalıdır. Plan ve Bütçe Komisyonu Cumartesi gündem yapıp tasarımı görüşebildiğine göre, Anayasa Komisyonu da aynı şeyi yapabiliirdi. Kendisine yapılan havale tarihinden itibaren 10 günlük süre içinde yetki tasarısından daha öncelikli ve ivedi hangi konuları görüşmek zorunda olduğu için bu yetki tasarısını gündeme almadığını TBMM Başkanlığına mutlaka açıklamalıdır.

3. 1972 YILINDAN BERİ HÜKÜMETLERE KANUN HÜKMÜNDE KARARNAME ÇIKARMA YETKİSİ VEREN YETKİ KANUNLARI

Tespitlerimize göre, uzatma ve değişiklik yapanlar hariç olmak üzere bugüne kadar 30 adet yetki kanunu ile Hükümetlere kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verildiği görülmektedir.

Aşağıdaki listede yetki kanunları ile ilgili olarak tespit edilebilen Anayasa Mahkemesi kararlarının tarih ve numarasına da yer verilmiştir.

Yetki kanunlarına dayanılarak çıkarılmış kanun hükmünde kararnamelerle ilgili iptal kararlarını ise bu kısa zaman içinde tespit edebilme imkanımız olmamıştır.

1972 Yılından Bu Yana Yürürlüğe Konulan Yetki Kanunları:

1. 23.5.1972 tarih ve **1589** sayılı Devlet Memurları Kanunu ile İlgili Yetki Kanunu,
2. 17.4.1975 tarih ve **1877** sayılı Devlet Sanayi ve İşçi Yatırım Bankası Kurulması ile İlgili Yetki Kanunu,
3. 12.5.1975 tarih ve **1909** sayılı Deniz Hukuku ile İlgili Yetki Kanunu,
4. 26.9.1978 tarih ve **2171** sayılı Kamu Yönetiminde ve Harcamalarında Etkinlik ve Verimliliği Sağlamak ve Savurganlığı Önleme Amacıyla Alınacak Ekonomik ve Mali Önlemler Hakkında Yetki Kanunu,
5. 13.1.1982 tarih ve **2578** sayılı Ödeme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankerlerin İşlemleri Hakkında Yetki Kanunu,
6. 17.6.1982 tarih ve **2680** sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu
7. 28.12.1982 tarih ve **2767** sayılı Kamu Kurumu Niteliğindeki Meslek Kuruluşları Hakkında Yetki Kanunu,
8. 2.12.1983 tarih ve **2967** sayılı 17.6.1982 tarih ve 2680 sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanununun 4 üncü Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun,
9. 5.4.1983 tarih ve **2810** sayılı Para ve Sermaye Piyasalarının Yeniden Düzenlenmesi Hakkında Yetki Kanunu,
10. 25.10.1983 tarih ve **2935** sayılı Olağanüstü Hal Kanunu,
11. 02.02.1984 tarih ve **2977** sayılı İdari Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu,
  - 30.5.1985 tarih ve **3207** sayılı **2977** sayılı İdari Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanununun Süresinin Uzatılması Hakkında Kanun,
  - 3.6.1986 tarih ve **3296** sayılı **2977** sayılı İdari Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanununun Süresinin Uzatılması Hakkında Kanun,

12. 24.4.1984 tarih ve **2999** sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Yetki Kanunu,

13. 12.3.1986 tarih ve **3268** sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarla Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu,

▪ 9.4.1987 tarih ve **3347** sayılı 12.3.1986 tarih ve **3268** sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu,

▪ 12.10.1988 tarih ve **3479** sayılı **3268** sayılı Kanun ile 3347 sayılı Kanunda Değişiklik Yapılması, 2954 sayılı Kanunun Bir Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun, (Anayasa Mahkemesi Kararı: 01.02.1990 tarih ve esas sayısı: 1988/64; karar sayısı: 1990/2)

14. 10.6.1987 tarih ve **3378** sayılı Doğal Gazın Kullanımı Hakkında Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu,

15. 20.10.1988 tarih ve **3481** sayılı İdari Usul ve İşlemlerin Yeniden Düzenlenmesi ile İlgili Yetki Kanunu, (Anayasa Mahkemesi Kararı: 06.02.1990 tarih ve esas sayısı: 1988/62; karar sayısı: 1990/3)

16. 1.6.1989 tarih ve **3569** sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanununda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun,

17. 06.6.1991 tarih ve **3755** sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Görev ve Yetkileri ile Bunların Personelinin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler Yapılmasına Dair Yetki Kanunu, (Anayasa Mahkemesi Kararı: 12.12.1991 tarih ve esas sayısı: 1991/27; karar sayısı: 1991/50)

18. 24.6.1993 tarih ve **3911** sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlar ile Teşkilat Kanunlarında Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu, (Anayasa Mahkemesi Kararı: 16.9.1993 tarih ve esas sayısı: 1993/26; karar sayısı: 1993/28)

19. 05.05.1994 tarih ve **3987** sayılı Özelleştirme Uygulamalarının Düzenlenmesi ile Özelleştirme Sonucunda Doğabilecek İstihdamla İlgili Sorunların Çözümlemesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararnameler Çıkarılması Amacıyla Yetki Verilmesine Dair Kanun, (Anayasa Mahkemesi Kararı: 7.7.1994 tarih ve esas sayısı: 1994/49; karar sayısı: 1994/45-2)

20. 18.5.1994 tarih ve **3990** sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlilerinin Özlük Haklarının Yeniden Düzenlenmesine, Bazı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilatlanmalarına, 8.6.1949 tarihli 5434 sayılı, 19.7.1972 tarihli ve 1615 sayılı, 12.3.1982 tarihli ve 2634 sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnameler Çıkarılması Amacıyla Yetki Verilmesine Dair Kanun, (Anayasa Mahkemesi Kararı: 5.7.1994 tarih ve esas sayısı: 1994/50; karar sayısı: 1994/44-2)

21. 1.6.1994 tarih ve **3991** sayılı Bankalar Kanunu, Sigorta Murakabe Kanunu ve Türk Ticaret Kanununun Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Yetki Kanunu, (Anayasa Mahkemesi Kararı: 29.11.1994 tarih ve esas sayısı: 1994/68, karar sayısı:1994/80)

22. 16.6.1994 tarih ve **4004** sayılı Devlet Planlama Teşkilatı ile Türk Patent Enstitüsünün Yeniden Teşkilatlanmasına, Kuruluş, Görev ve Yetkilerinin Belirlenmesine, 29 Nisan 1969 Tarihli ve 1164 Sayılı Arsa Ofisi Kanunu ile 13 Aralık 1983 Tarihli ve 178 Sayılı, 2 Temmuz 1993 Tarihli ve 485 Sayılı, 30.9.1983 Tarihli ve 90 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararnameler Çıkarılması Amacıyla Yetki Verilmesine Dair Kanun,

23. 25.1.1995 tarih ve **4066** sayılı Kamu Personeli ile Emeklilerin Mali ve Sosyal Haklarında Düzenlemeler Yapılmasına Dair Yetki Kanunu,

24. 31.5.1995 tarih ve **4109** sayılı İl ve İlçe Kurulmasına Dair Yetki Kanunu, (Anayasa Mahkemesi Kararı: 4.7.1995 tarih ve esas sayısı: 1995/35; karar sayısı: 1995/26)

25. 8.6.1995 tarih ve **4113** sayılı Patent, Faydalı Model, Marka, Coğrafi İşaretler, Endüstriyel Tasarımlar, Yaş Sebze ve Meyve Ticareti, Toptancı Halleri, Ticaret ve Sanayi Odaları, Ticaret Odaları, Sanayi Odaları, Deniz Ticaret Odaları, Ticaret Borsaları ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği, Türkiye Turistik Otelciler ve Turizm İşletmecileri Birliğinin Kuruluşu, Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri ile Gıda Konularının Düzenlenmesine ve Türk Ticaret Kanunu ile Türk Ticaret Kanununun Mer'iyet ve Tatbik Şekli Hakkında Kanun ile Sermaye Piyasası Kanunu ve Gümrük Kanununun Bazı Hükümlerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu, (Anayasa Mahkemesi Kararı: 19.9.1995 tarih ve esas sayısı:1995/44; karar sayısı: 1995/44),

26. 31.8.1996 tarih ve **4183** sayılı Kamu Personeli ile Emeklilerin Mali, Sosyal ve Diğer Haklarında Düzenlemeler Yapılmasına Dair Yetki Kanunu, (Anayasa Mahkemesi Kararı: 02.10.1996 tarih ve esas sayısı: 1996/61; karar sayısı: 1996/35)

27. 27.8.1999 tarih ve **4452** sayılı Doğal Afetlere Karşı Alınacak Önlemler ve Doğal Afetler Nedeniyle Doğan Zararların Giderilmesi İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu,

28. 29.6.2000 tarih ve **4588** sayılı Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilât, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Mali Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu, (Anayasa Mahkemesi Kararı: 05.10.2000 tarih ve esas sayısı: 2000/45; karar sayısı: 2000/27)

29. 21.12.2000 tarih ve **4615** sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu, (Anayasa Mahkemesi Kararı: 20.03.2001 tarih ve esas sayısı: 2001/9; karar sayısı: 2001/56)

30. 10.4.2001 tarih ve **4639** sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu,

4. PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN GÜNDEMİNDE İVEDİLİKLE VE ÖNCELİKLE YASALAŞMAYI BEKLEYEN KANUN HÜKMÜNDE KARARNAMELER

Anayasa'nın 91 inci maddesinde, kanun hükmünde kararnamelerin Resmî Gazetede yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulacakları; yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnamelerin Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda **öncelikle** ve **ivedilikle** görüşüleceği emredilmiş olmasına rağmen, 23 üncü dönem sona ererken sadece Plan ve Bütçe Komisyonun gündeminde görüşülmeyi bekleyen 209 adet kanun hükmünde kararname bulunmaktadır.

Bekleyenler arasında ilk sırada yer alan KHK'nin komisyonumuza **havale tarihi 2.6.1973'dür**. Son havale tarihi 1.10.2007'dir. Yani 22 Temmuz 2007'den sonra yenilenerek gündeme girmiştir. Şimdi 23 üncü dönem biterken yine kadük olacak ve 12 Haziran 2011 seçimlerinden sonra tekrar gündeme alınacaktır.

Anayasa hükümlerine uyulmamanın da bir yaptırımını mutlaka olmalıdır.

Plan ve Bütçe Komisyonunun gündemindeki kanun hükmünde kararnameler aşağıda gösterilmektedir.

1/30	557 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Bn Kanununa 1327 Sayılı Kurumlar Değişik. Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bazı Maddelerinin Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/31	557 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 2 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/32	557 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ile Bn Kanununa 1327 Sayılı Kurumlar Değişik. Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/33	557 Sayılı Devlet Memurları Kanununa 1327 Sayılı Kanunda 6, 7, 8 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerle Değişik. Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/34	926 Sayılı Türk Sivil Servis Kanununa 137 nci Maddesinin Bazı Fıkraları ile Bn Maddeye Eklî Gösterge Talimatının Değiştirilmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/35	237 Sayılı Taahhüt Kanununa Değişik. 12 nci Maddesinin Son Fikrününün Değiştirilmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/36	926 Sayılı Türk Sivil Servis Kanununa Değişik. 157 nci Maddesinin (d) Bendinde Sonun Göster 5, 6, 7 ve 8 inci Fıkralarının Değiştirilmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/37	261 Sayılı İncirli Gelişimdeki Anusculu Veçilerle İlgili Olarak Hükmündeççe Alınacak Tedbirlere Dair Kanunna 1 inci Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/38	Ödenme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankaların İşlemleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname.
1/39	Ödenme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankaların İşlemleri Hakkında 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bn Kararnameye Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/40	Ödenme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankaların İşlemleri Hakkında 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin Bazı Hükmülerinin Değiştirilmesine ve Bn Kararnameye Bazı Maddeler Eklenmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/41	Ödenme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankaların İşlemleri Hakkında 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin Ek 12 nci Maddesinde 1 Fıkra ve Bn Kararnameye Bazı Maddeler Eklenmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/42	Ödenme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankaların İşlemleri Hakkında 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin Bazı Hükmülerinin Değiştirilmesine ve Bn Kararnameye Di Maddeler Eklenmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/43	Ödenme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankaların İşlemleri Hakkında 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin Bazı Hükmülerinin Değiştirilmesine ve Bn Kararnameye Bazı Maddeler Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/44	Ödenme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankaların İşlemleri Hakkında 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameye Bazı Maddeler Eklenmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/45	Ödenme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankaların İşlemleri Hakkında 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bn Kararnameye Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/46	Devlet Kurumları Teşkilatı Kanununa Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/47	Ödenme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankaların İşlemleri Hakkında 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin Bazı Hükmülerinin Değiştirilmesine ve Bn Kararnameye Bazı Maddeler Eklenmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/48	Devlet Kurumları Teşkilatı Kanununa Hakkında 46 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin 9 nci Maddesinin Birinci Fikrününün Değiştirilmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/49	Ödenme Güçlüğü İçinde Bulunan Bankaların İşlemleri Hakkında 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamelerin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve Bn Kararnameye Bazı Maddeler Eklenmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname

1/50		Ödenme Güçlüğü İçerisinde Bulunan Bankaların İşlemleri Hakkında 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Bir Maddesinin Değiştirilmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/51		Ödenme Güçlüğü İçerisinde Bulunan Bankaların İşlemleri Hakkında 35 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kararnameye Bazı Maddeler Eklenmesine İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/53		Başlıcaulık, Yüksek Derecede Kurulu Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/55		Yükseköğretimi Korumak Üçün Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/57		Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/58		Memurlar Kıyafet Bursları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/59		Yükseköğretimi Üst Kurumların ile Yükseköğretimi Korumak Üçün İdari Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/60	14/12/1983	Maliye Bakanlığına Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/64	14/12/1983	Genel Kadro ve Ünlü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/65	09/05/1984	Emniyet Genel Müdürlüğü İşçi Kadro İnceleme Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/66	21/05/1984	557 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/67	18/06/1984	2876 Sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanununa Bazı Hükmülerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/68	18/06/1984	Maliye ve Gırmirlik Bakanlığına Teşkilat ve Görevleri Hakkında 15.12.1983 Tarihli ve 178 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Bazı Hükmülerinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/71	18/06/1984	Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/72	18/06/1984	Valıflık Genel Müdürlüğüne Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/73	18/06/1984	Bazı Yayımlar ve Enformasyon Genel Müdürlüğüne Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/74	18/06/1984	Kanun Dairesi Teşkilatları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/75	18/06/1984	Diş Hastane ve Diş Hastane Genel Müdürlüğüne Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/76	29/06/1984	Memurlar ve Diğer Kanun Görevlileri ile İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/77	12/12/1984	Memurlar ve Diğer Kanun Görevlileri ile İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/78	28/12/1984	Memurlar ve Diğer Kanun Görevlileri ile İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/79	05/05/1985	190 Sayılı Genel Kadro ve Ünlü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Eki Cetvellerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/80	25/08/1985	Maliye ve Gırmirlik Bakanlığı Personeline Ödenecek Ek Ücrete Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/82	22/09/1985	190 Sayılı Genel Kadro ve Ünlü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Eki Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/83	01/12/1985	Öğretmene Eğitim ve Öğretim Tazminatı Ödenmesi Hakkında Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/84	31/12/1985	241 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin Değişik 39 ncu Maddesi ile 926 Sayılı Tıbbi Sıkıltı Kurumları Personel Kanununda Değişiklik Ek 17 ve Ek 18 inci Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/85	29/12/1985	190 Sayılı Genel Kadro ve Ünlü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Eki Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına ve 243 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname'nin 56 ncı Maddesinin Birinci Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/86	02/02/1987	241 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname, 557 Sayılı Devlet Memurları Kanun ile 926 Sayılı Tıbbi Sıkıltı Kurumları Personel Kanun ve 3245 Sayılı Hırcanlık Kanununa Bazı Maddelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/87	02/02/1987	Yüksek Halkın İhtiyaçları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/88	02/03/1987	190 Sayılı Genel Kadro ve Ünlü Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin Eki Cetvellerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/89	12/03/1987	557 Sayılı Devlet Memurları Kanununda Ek Geçici 12 nci ve Ek Geçici 15 nci Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname

1/90	24.03/1987	55 Yaşın Doldunması Minnetç, Güçsüz ve Kinersiz Türk Vatandaşlarına Aylık Bağışlanması Hakkında Kanununun 1 inci Maddesinin Birinci Fıkrasında Değiştirildi. Yapılışına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/91	07.04/1987	2472 Sayılı Atatiklik Kanunu ve Hidroelektrik Santrali, Karaböyük Kanalı ve Hidroelektrik Santrali ile Ağır Elektrik Linyetleri Devletleştirilmesi ve Tematik Santrali Projelerinde Çalıştırılacak Sözleşmeli Personel Hakkında Kanununun 1 inci Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/92	27.04/1987	190 Sayılı Genel Kanun ve Ücretli Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Eki Cetvellerde Değiştirildi. Yapılışına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/93	18.05/1987	190 Sayılı Genel Kanun ve Ücretli Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Eki Cetvellerde Değiştirildi. Yapılışına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/94	17.06/1987	Memur ve Diğer Kanun Gârevlileri ve Kanun Kurumu ve Kuruluşları ile İlgili Bazı Kanunlarda Değiştirildi. Yapılışına Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/95	14.07/1987	Okunması Hâl Bâliğe Vardığı İndeksi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/96	15.07/1987	Okunması Hâl Bâliğe Vardığı İndeksi Hakkında 285 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Eki 4 üncü Maddesinin Dördüncü Fıkrasının (d) Bendine Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/97	27.07/1987	Okunması Hâl Bâliğe Vardığı İndeksi Hakkında 285 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Eki 5 inci Maddesinin Beşinci Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/98	01.09/1987	190 Sayılı Genel Kanun ve Ücretli Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Eki Cetvellerde Değiştirildi. Yapılışına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/99	25.10/1988	29.5.1984 Tarihli ve 2992 Sayılı, 13.5.1981 Tarihli ve 2461 Sayılı, 12.6.1979 Tarihli ve 2247 Sayılı Kanunların Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/100	25.10/1987	233 Sayılı Kanun Dâkaidi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/102	04.12/1987	Okunması Hâl Bâliğe Vardığı İndeksi Hakkında 285 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Eki 4 üncü Maddesinin Dördüncü Fıkrasının Bir Bend Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/104	21.12/1987	248 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Değiştirildi. 55 üncü Maddesinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/105	11.01/1988	2247 Sayılı Uzunuzluk Müesseselerinin Kuruluş ve İşleyiş Hakkında Kanununun 38 inci Maddesinin Bir Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/106	31.12/1987	Memur ve Diğer Kanun Gârevlileri ile İlgili Bazı Kanunlarda Değiştirildi. Yapılışına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/107	14.01/1988	10.10.1984 Tarihli ve 3055 Sayılı Kanununun Bazı Maddeleri ile 178 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Eki Cetvellerde Değiştirildi. Yapılışına Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/108	18.01/1988	Kanun Dâkaidi Teşebbüsleri Hakkında 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Eki Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanun Hükmünde Kararnameye Bir Madde Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/109	15.01/1988	357 Sayılı Devlet Memurları Kanununun Değiştirildi. 112 üncü Maddesinin Bir Fıkrası Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/110	05.02/1988	Bazı Kanunlarda Değiştirildi. Yapılışına Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/111	29.02/1988	Memur ve Diğer Kanun Gârevlileri ile İlgili Bazı Kanunlarda Değiştirildi. Yapılışına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/112	29.01/1988	3055 Sayılı Başbakanlık Teşebbüs Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Değiştirilerek Kâmilî Hakkında Kanununun 21 inci Maddesinin Bir Fıkrası Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/113	24.02/1988	Okunması Hâl Bâliğe Vardığı İndeksi Hakkında 285 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Eki 4 üncü Maddesinin Dördüncü Fıkrasının Bir Bend Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/114	25.04/1988	233 Sayılı Kanun Dâkaidi Teşebbüsleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname Eki Bir Maddesinin Değiştirildi. Yapılışına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/115	31.03/1988	Memur ve Diğer Kanun Gârevlileri ile İlgili Bazı Kanunlarda Değiştirildi. Yapılışına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/116	05.06/1988	MİBİ Fizyoloji İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/117	05.05/1988	Okunması Hâl Bâliğe Vardığı İndeksi Hakkında 285 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname Eki 5 inci Maddesinin Yedinci Fıkrasının Değiştirilmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/118	09.05/1988	Türkiye Radyo ve Televizyon Kanununun Bazı Maddelerinde Değiştirildi. Yapılışına Dair Kanun Hükmünde Kararname

1/119	10/05/1988	190 Sayılı Genel Kadro ve Unvanlı Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusların Eki Cetvelinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/120	30/05/1988	Memurlik ve Diğer Kurum Görevlileri ile İlgili Bazı Kurum ve Kurum Hîtûnünde Kurumzusalarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/121	30/05/1988	557 ve 3055 Sayılı Kanunlar ile 233 ve 320 Sayılı Kurum Hîtûnünde Kurumzusalarda Değişiklik Yapılmasına Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/122	05/09/1988	281 Sayılı Memurlik ve Diğer Kurum Görevlileri ve Kurum Kurma ve Kırılışları ile İlgili Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusların Bir Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/123	08/11/1988	3152 ve 2451 Sayılı Kanunlarla 190, 231 ve 303 Sayılı Kurum Hîtûnünde Kurumzusalarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/124	12/09/1988	925 Sayılı Türk Sivil Hizmetleri Personel Kurumu ile 2577 Sayılı Öğretmenlere Hıjtin ve Öğretme Tazminatı Ödenmesi Hâlinde Kurum ve Devlet İstatistik Enstitüsü Başlıca Kurum Kuruluş ve Görevleri Hâlinde 219 Sayılı Kurum Hîtûnünde Kurumzusalarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/125	13/10/1988	2879 Sayılı Cümhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği Teşkilat Kurumunun 4 üncü Maddesinin Değiştirilmesine Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/126	25/10/1988	2949, 3202 ve 7471 Sayılı Kanunların Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/127	14/11/1988	190 Sayılı Genel Kadro ve Unvanlı Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusların Eki Cetvelinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/128	09/12/1988	Değişik Gözür Kalkıtması Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/129	30/01/1988	Çeşitli Kurum ve Kurum Hîtûnünde Kurumzusalarda Değişiklik Yapılması Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/130	09/03/1988	78 Sayılı Yürürlük Hıjtin Kurulları Öğretme Elemanlarının Kadroları Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusların Eki Cetvelinde ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Unvanlı Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusların Eki Cetvelinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/131	11/04/1988	557 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Sivil Hizmetleri Personel Kurumu ve 3465 Sayılı Umur Kurum Kurumunda Yer Almaz Aylık Gözetme Kurumunun Değiştirilmesi Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/132	08/05/1988	Hakkında ve Bağlı Kuruluşlarda Avrupa Topuluşlarıyla İlgili Birimler Kuruluşu ve 190 Sayılı Kurum Hîtûnünde Kurumzusların Eki Cetvelinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/133	14/05/1988	Çeşitli Kurum ve Kurum Hîtûnünde Kurumzusalarda Değişiklik Yapılması Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/134	30/05/1988	Kurum Değişiklik Teşkilatları Hâlinde 233 Sayılı Kurum Hîtûnünde Kurumzusalarda Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/135	31/05/1988	190 Sayılı Genel Kadro ve Unvanlı Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusların Eki Cetvelinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/136	30/06/1988	557 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Sivil Hizmetleri Personel Kurumu, 2902 Sayılı Hâlinde ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yürürlük Hıjtin Personel Kurumu, 5434 Sayılı T.C. Emekli Savcılığı Kanunu ile Diğer Bazı Kurum ve Kurum Hîtûnünde Kurumzusalarda Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kurum Görevlilerinin Memur Hıjtin Talimat Aylığı ve Eklenti Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/137	11/09/1988	2629 Sayılı Uçur, Parazit, Desinatı, Dalgıç ve Kuruluş Adını Hıjtinleri Tazminat Kurumu ve 926 Sayılı Türk Sivil Hizmetleri Personel Kurumunda Değişiklik Yapılması Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/138	11/09/1988	78 Sayılı Yürürlük Hıjtin Kurulları Öğretme Elemanlarının Kadroları Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusların Eki Cetvelinde ile 190 Sayılı Genel Kadro ve Unvanlı Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusların Eki Cetvelinde Değişiklik Yapılması Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/139	03/11/1988	Passaport Kurumu, Devlet Memurları Kanunu, Yürürlük Hıjtin Kanunu, Yürürlük Hıjtin Personel Kurumu ve Başlıca Kurum Teşkilatı Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusların Değişiklikleri Kurulmuş Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusu ile 190 ve 281 Sayılı Kurum Hîtûnünde Kurumzusalarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/140	02/11/1988	190 Sayılı Genel Kadro ve Unvanlı Hâlinde Kurum Hîtûnünde Kurumzusların Eki Cetvelinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu
1/141	13/11/1988	Başlıca Kurum Özel Çevre Kurumu Kurumu Başlıca Kurum Kuruluş Kurumzusu Dair Kurum Hîtûnünde Kurumzusu

1/142	05/11/1989	3143 Sayılı Kanunun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesine ve 190 Sayılı Genel Kanun ve Ünlü Hükümdar Kanun Hükmünde Kararnameinin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/143	02/11/1989	357 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/144	05/11/1989	Güneydoğru Anadolun Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Teşkilatının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/146	15/02/1990	Araç Ofisi Kanununa Bazı Maddeleri ile 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/147	27/12/1989	Sivrieli Kanun Görevlerinde Sözleşmeli Personel Çalıştırılması Hakkında Kanunna Uygunluk Stajlarının Uzunluğuna İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/148	25/12/1989	190 Sayılı Genel Kanun ve Ünlü Hükümdar Kanun Hükmünde Kararnameinin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/150	09/02/1990	Değişikçe Kurulması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/151	29/01/1990	Kanun Dairesi Teşekkülleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/152	15/02/1990	357 Sayılı Devlet Memurları Kanunu ile 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinde Değişiklik Yapılmasına Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/153	15/03/1990	78 Sayılı Yürürlük İnceleme Kurulunun Kuruluşu, Elemanlarının Kadroları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameinin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/154	27/03/1990	375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinin 28 inci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/155	05/04/1990	2443 ve 3055 Sayılı Kanunlarla 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinde Değişiklik Yapılmasına Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/156	16/03/1990	190 Sayılı Genel Kanun ve Ünlü Hükümdar Kanun Hükmünde Kararnameinin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/157	28/03/1990	T.C. Başvuru Saadeti Kanunu ile 253 ve 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/158	10/04/1990	Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/159	10/04/1990	Toph Kanun Kanunna Bazı Maddeler Eklenmesi ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinin Eki Cetvellerde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/160	10/04/1990	2985 Sayılı Kanun ile 245 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/161	10/04/1990	Tasarrufları Teşvik ve Kanun Yürürlüğünü Hızlandırılması Hakkında Kanun ile 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinin Eki Cetvellerde ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinde Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/163	11/04/1990	Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/164	11/04/1990	Memurları ve Diğer Kanun Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/165	13/04/1990	Çeşitli Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameelerde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/166	13/04/1990	2985 Sayılı Kanun ile 285 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinin Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/167	10/05/1990	Şiddet Olaylarının Yaygınlaşması ve Kanun Düzeninin Ciddi Şekilde Bozulması Nedeniyle Devletin Olağanüstü Halin Devamı Süresince Alınacak İstisnai Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname
1/168	10/05/1990	2985 Sayılı Kanun ile 245 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/169	22/05/1990	Olağanüstü Hal Bölge Yediliği İdaresi Hakkında 285 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnameinde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname
1/170	25/05/1990	Olağanüstü Hal Kanununa Ek Ek Madde Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname
1/171	25/12/1990	Olağanüstü Hal Bölge Yediliği İdaresi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnameinin 5 inci Maddesinde Bir Fıkra Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kararname

1/172	16/02/1990	Okunması Hâl Bölge Veldiği ve Okunması Haliz Devanı Siresine Alınacak İave Tedirler Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/173	13/02/1991	Okunması Hâl Bölge Veldiği İndesi Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusnein 5 İnci Maddelerine Sür Fırsatın Değitirilmesi İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/174	09/07/1991	Kazım Personelinin Özlük Hâkünde İlgili Çeşitli Kazım ve Kazım Hâkünde Kurunusnele Değitirdi Yapılması Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/175	14/09/1991	Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/176	09/09/1991	Tarım ve Köy İşleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/177	21/09/1991	Başbakanlık Özel Çevre Kurumu Kuruluş ve Görevleri Kuruluşunun İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusnele Değitirdi Yapılması Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/178	10/09/1991	9.1.1985 Tarihli ve 3146 Sayılı Kazım ile 190 Sayılı Kazım Hâkünde Kurunusneye Bağlı Cetvelle Değitirdi Yapılması Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/179	15/10/1991	Bazı Kazım Hâkünde Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/180	13/09/1991	657 Sayılı Devlet Memurları Kazım, 926 Sayılı Türk Sıkış Kurvetleri Personel Kazım, 2914 Sayılı Yürütme Personel Kazım ve 2802 Sayılı Hâkünde ve Savcılar Kazım, 2629 Sayılı Kazım ve 3150 Sayılı Emriyet Teşkilatı Üçü Hizmetleri İktisat Kazımında Değitirdi Yapılması Hâkünde Kurunusne
1/181	10/09/1991	Harcama Kazımında 35 İnci Maddelerine (ü) Fırsatın Değitirilmesi Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/182	16/09/1991	Kazım İncisi Teşkilatları Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 235 Sayılı Kazım Hâkünde Kurunusnein Bazı Maddelerinin Yürütme Kuruluşlarının İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusnein 58 İnci Maddesine İlgili Fırsatın Etkisi Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/183	03/10/1991	399 Sayılı Kazım Hâkünde Kurunusnele Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/184	03/10/1991	Devlet Memurları Kazımında Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/185	03/10/1991	Türk Sıkış Kurvetleri Personel Kazımında Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/186	03/10/1991	Devlet Memurları Kazım ile Hâkünde ve Savcılar Kazımında Değitirdi Yapılması Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/187	15/10/1991	Başbakanlık ve Bakanlık Tevazül Ödemeleri İle İlgili Kuruluş Kuruluş Ödemeleri ve Yalınları Hâkünde Kurunusnele Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/188	24/12/1991	233 Sayılı Kazım İncisi Teşkilatları Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusnele Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/189	05/01/1992	Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusnein Bazı Maddelerinde Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/190	05/01/1992	190 Sayılı Genel Kuruluş ve Ünlü Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusnein İle İlgili Cetvelle Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/191	05/01/1992	Tasarrufları Teşkilatı ve Kazım Yatırım Kuruluş Kuruluş Hâkünde Kazımında Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/192	10/01/1992	Devlet Memurları Kazım, Başbakanlık Teşkilatı Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusnein Değitirilmesi İle İlgili Hâkünde Kazım ile 190 Sayılı Kazım Hâkünde Kurunusnein İle İlgili Cetvelle Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/193	15/01/1992	T. C. Emekli Saadığı Kuruluşunda Değitirdi Yapılması Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/194	25/01/1992	2879 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği Teşkilatı Kazım ile 2919 Sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilatı Kazımında Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/196	13/07/1993	Medya ve Günürlük Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusnele Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/197	13/07/1993	Günürlük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/198	15/07/1993	Memurları İle İlgili Kazım Görevleri İle İlgili Bazı Kazım ve Kazım Hâkünde Kurunusnele Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/199	19/09/1993	Devletli Müsteşarlığının Kuruluş ve Görevleri Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/200	09/09/1993	3143 ve 657 Sayılı Kazımında Değitirdi Yapılması Hâkünde Kazım Hâkünde Kurunusne
1/201	01/09/1993	657 Sayılı Devlet Memurları Kazımında Değitirdi Yapılması İle İlgili Kazım Hâkünde Kurunusne
1/202	13/09/1993	Yürütme Kuruluş Kuruluş Teşkilatı Hâkünde 41 Sayılı Kazım Hâkünde Kurunusnein Değitirilmesi İle İlgili 2809 Sayılı Kazım ile 78 ve 190 Sayılı Kazım Hâkünde Kurunusnele Değitirdi

		Yapılabası Hakkında Kanunun Değişikliği 3937 Sayılı Kanunla Değişiklik Yapılabası ve Bu Kanun ile Kanun Hükmünde Kurumlarına Yeni Ek ve Geçici Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/203	02.09/1993	Türkiye Bilimler Akademisinin Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/205	02.09/1993	926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 3563 Sayılı Hava Akademileri Kanunu, 2629 Sayılı Uçan, Fırsat, Demazet, Dalgaç ve Kırbağlı Aeron Hızmetleri Tazminat Kanunu, 205 Sayılı Ovdn Yardımlaşma Kurumu Kanunu, 1458 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerinde Astsubay Maaş ve Emeklilik Gıyacak ve Teğmenat Verilmesı Hakkında Kanun, 4008 Sayılı Mirvazıf Salıy ve Aeron Menkulat Verilecek Elıfise ve Teğmenat Hakkında Kanun ve 211 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanununda Değişiklik Yapılabasına Dair Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/206	09.09/1993	Yedi İle Beşyüzyıldır Belediyeleri Kuruluşu Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/207	09.09/1993	Emeji ve Tulu Kaynaklar Hakkında Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına İle Emeji ve Tulu Kaynaklar Hakkında Teşkilat ve Görevleri Hakkında 185 Sayılı Kanun Hükmünde Kurumlarına Bazı Hükmülerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına Bazı Hükmülerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/209	25.05/1994	Memur ve Diğer Kanun Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kurumlarında Değişiklik Yapılabasına Dair Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/211	22.06/1994	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılabasına İlişkin Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/213	24.06/1994	Devlet Plankına Teşkilat Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/214	24.06/1994	Gımarlık Müteşarlığına Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına Bazı Hükmülerinin Değiştirilmesi Dair Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/215		Aron Ofisi Kanununa Bazı Maddelerinde Değişiklik Yapılabası Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/216	24.06/1994	Maliye Hakkında Teşkilat ve Görevleri Hakkında 178 Sayılı Kanun Hükmünde Kurumlarında Değişiklik Yapılabasına İlişkin Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/217	27.06/1994	Ödünç Para Verme İşleri Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi İlişkin Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/218	08.07/1994	5434 Sayılı T. C. Husulî Şerh Kanunu, 2912 Tarihli ve 2983 Sayılı, 28.5.1996 Tarihli ve 3291 Sayılı Kanunla İle 190 Sayılı Genel Kuru ve Umlu Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarında Değişiklik Yapılabası ve 30.5.1994 Tarihli ve 531 Sayılı Kanun Hükmünde Kurumlarına Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/219	09.08/1995	Memur ve Diğer Kanun Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kurumlarında Değişiklik Yapılabasına Dair Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/221	29.08/1995	22.1.1990 Tarihli ve 399 Sayılı Kanun Hükmünde Kurumlarına Bir Maddesinde Değişiklik Yapılabası Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/222	05.06/1995	Selçuk İpe ve Üç İl Kuruluşu ve 190 Sayılı Kanun Hükmünde Kurumlarına Eki Cetvelinde Değişiklik Yapılabası Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/223	27.06/1995	Patent Hakkında Kanununa Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/229	25.07/1995	Memur ve Diğer Kanun Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kurumlarında Değişiklik Yapılabası Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/230	25.07/1995	Hükümet ve Savcılar Yürümlü Kuruluş Kanununa Bir Maddesinde Değişiklik Yapılabasına İlişkin Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/231	22.09/1995	Patent Hakkında Kanununa Hakkında 551 Sayılı Kanun Hükmünde Kurumlarında Değişiklik Yapılabasına İlişkin Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/232	23.09/1995	559 Sayılı Kanun Hükmünde Kurumlarına Geçici 2 nci Maddesinin Son Fıkrasının Eklenmesine Dair Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/233	21.02/1996	27.7.1967 Tarihli ve 926 Sayılı 28.2.1982 Tarihli ve 2629 Sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılabasına Dair Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/234	25.01/1997	14.7.1965 Tarihli ve 657 Sayılı, 28.2.1985 Tarihli ve 3160 Sayılı Kanunlarda Değişiklik Yapılabasına Dair Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/235	08.04/1997	Memur ve Diğer Kanun Görevlileri ile İlgili Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kurumlarında Değişiklik Yapılabasına Dair Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/236	30.05/1997	Özellikler İdaresi Hakkında Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/237	05.06/1997	Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılabasına İlişkin Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/238	05.06/1997	Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kurumlarına
1/239	01.09/1999	Ulusal Bayatı Afisi Arifler Dükkanı İle Alınacak Teclülünde Yapılacak Yardımlara Dair Kanunla

		Değişiklik Yapılması Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz.
1/240	23.09/1999	Değişik Afetlerde Yapılacak Yardımların Düzenlenmesi ile Vergilerin Ödeniş Şirketlerinin Unvanlarına ve Bazı Konularda Değişiklik Yapılmasına Dair Kararı Hibûninde Kurumsuz.
1/241	01.10/1999	Ulusal Hayatı Müessir Afetler Dairesiyle Alınacak Tedbirlere Yapılacak Yardımlara Dair Kararı Bir Geçici Madde Ekleme Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz.
1/242	01.10/1999	Bazı Konularda Değişiklik Yapılması Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz.
1/243	07.10/1999	MİLLî Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz ve Bir Madde Ekleme Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/244	13.10/1999	Ulusal Hayatı Müessir Afetler Dairesiyle Alınacak Tedbirlere Yapılacak Yardımlara Dair Kararı Geçici Maddeler Eklenmesine Dair Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/245	01.11/1999	Bazı Konularda Değişiklik Yapılmasına Dair Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/246	22.11/1999	Afetteki Değişik Zararların Giderilmesi Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/247	22.11/1999	Başlıca Tedbir ve Teşvik Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuzun Değişikliklerle Ekleniş Hakkında Kararı Değişiklik Yapılmasına Dair Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/248	09.12/1999	Bir II ve İki Dış Kuruluş ve 190 Sayılı Kararı Hibûninde Kurumsuzun Bir Cetvelinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/250	28.12/1999	Sivil Müdafî Kararı ile Belediye Kurumunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/251	28.12/1999	Zararın Deprem Sigortası Dair Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/252	29.12/1999	Karar Edilmesine Yardımı Hesaplamaya İlişkin Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/253	17.01/2000	Bazı Kararı ve Kararı Hibûninde Kurumsuzlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/255	25.02/2000	25.3.1999 Tarihli ve 4447 Sayılı Kararı ile Sosyal Sigortalar Kurumunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/256	05.03/2000	Selçukya İlinde Büyükşehir Belediyesi Kuruluş Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/257	27.03/2000	Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kurumunda ve 190 Sayılı Kararı Hibûninde Kurumsuz Bir Cetvelinde Değişiklik Yapılması Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/258	28.04/2000	Sivil Savunma Kurumunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/259	23.05/2000	Ulusal Hayatı Müessir Afetler Dairesiyle Alınacak Tedbirlere Yapılacak Yardımlara Dair Kararı Bir Geçici Madde Ekleme Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/260	25.05/2000	Ulusal Hayatı Müessir Afetler Dairesiyle Alınacak Tedbirlere Yapılacak Yardımlara Dair Kararı Değişiklik Yapılması Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/261	23.05/2000	Ulusal Hayatı Müessir Afetler Dairesiyle Alınacak Tedbirlere Yapılacak Yardımlara Dair Kararı Değişiklik Yapılması Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/262	14.06/2000	Başlıca Tedbir ve Teşvik Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuzun Değişikliklerle Ekleniş Hakkında Kararı Değişiklik Yapılmasına Dair Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/264	28.06/2000	Devletli Müteşarh Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuzda Değişiklik Yapılmasına Dair Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/265	28.06/2000	594 Sayılı Kararı Hibûninde Kurumsuz ile 593 Sayılı Kararı Hibûninde Kurumsuzda Değişiklik Yapılmasına Dair Kararı Hibûninde Kurumsuz
1/266	13.07/2001	Muamir ve Diğer Kararı Görevlerinin Mali ve Sosyal Hakklarında Düzenlemeler ile Bazı Kararı ve Kararı Hibûninde Kurumsuzlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kararı Hibûninde Kurumsuz

5. SON OLARAK İPTAL EDİLEN İKİ YETKİ KANUNU VE İPTAL GEREKÇELERİ

a. 29.6.2000 tarih ve 4588 sayılı **Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilât, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Malî Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu,**

i. Yasa Metni

“Amaç ve Kapsam

“MADDE 1.- Bu Kanunun amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, hızlı ve etkin bir biçimde yürütülmesini sağlamak ve kamu malî yönetiminde disiplini temin etmek üzere; kamu kurum ve kuruluşlarının (Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilât Kanunları ile diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin bu teşkilâtlarla ilgili hükümleri hariç) teşkilât, görev ve yetkilerine, personel kanunları veya kendi özel kuruluş kanunları uyarınca aylık veya ücret alan memurlar ve diğer her türlü kamu görevlileri ile bunların emeklilerine ve kamu malî yönetimine ilişkin kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklikler yapmak ve aynı konularda yeni düzenlemelerde bulunmak amacıyla Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir.

İlkeler ve Yetki Süresi

MADDE 2.- Bakanlar Kurulu ivedi ve zorunlu hallere münhasır olmak üzere 1 inci madde ile verilen yetkiyi kullanırken;

a) Kamu hizmetlerinin niteliğinin artırılmasını, hızlı ve etkin bir şekilde yürütülmesini, vatandaşların Devlete karşı olan yükümlülüklerinin daha kolay, hızlı ve güvenilir bir biçimde yerine getirilmesini ve vatandaşların Devlete yaptıkları başvuruların en kısa sürede sonuçlandırılmasını,

b) Bürokratik işlemlerde vatandaşların yükümlülüklerinin gözden geçirilmesini, gereksiz işlem ve yükümlülüklerin kaldırılmasını, kamu harcamalarında israfın önlenmesini, gerektiğinde kamu kurumları ile bağlı ve ilgili kuruluş ve kurumların bu amaçla yeniden teşkilâtlandırılmasını,

c) Memurlar ve diğer kamu görevlileri arasındaki ücret adaletsizliklerinin giderilmesini, eşit işe eşit ücret ilkesinin gerçekleştirilmesini ve ücret sisteminin nitelikli personelin kamu kesiminde istihdamına olanak sağlayacak şekilde geliştirilmesini,

d) Devletin gelir ve giderlerinde birliğin ve şeffaflığın sağlanmasını ve bu suretle kamu malî yönetiminde disiplinin temin edilmesini,

e) Uygulanmakta olan ekonomik program hedeflerinin ve bütçe dengelerinin bozulmamasını,

f) Genel bütçeli daireler ile katma bütçeli idareler ve bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar için yapılacak kadro ihdaslarını, bu bent kapsamı içinde yer alan kurumların aynı sayıdaki boş kadrolarının iptali karşılığında gerçekleştirerek, toplam kadro sayısının artırılmamasını,

g) Bu Kanunun 1 inci maddesinde belirtilen kamu kurum ve kuruluşları tanımı içinde yer alan mahalli idarelerin hizmetlerinde verimliliğin artırılmasını ve bu amaçla gerektiğinde yeniden teşkilâtlandırılmasını,

Göz önünde bulundurulur.

Bu Kanunla Bakanlar Kuruluna verilen yetki, Kanunun yayımından itibaren altı ay süre ile geçerlidir. Bu süre içinde Bakanlar Kurulu birden fazla kanun hükmünde kararname çıkarabilir.”

ii. Anayasa Mahkemesi'nin 05.10.2000 tarih ve 2000/45 Esas; 2000/27 Karar sayılı İptal Kararı:

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet (Fazilet) Partisi TBMM Grubu Adına Grup Başkanı Mehmet Recai KUTAN

“Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kurallarıyla, dayanan Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ve öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşüldü:

Yetki Yasalarının ve Kanun Hükmünde Kararnamelerin Anayasal Konumu

Anayasa'nın 6. maddesinde, Türk Milleti'nin egemenliğini yetkili organları eliyle kullanacağı, 7. maddesinde yasama yetkisinin Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin olduğu ve devredilemeyeceği, 8. maddesinde, yürütme yetkisi ve görevinin Cumhurbaşkanı ve Bakanlar Kurulu tarafından Anayasa ve yasalara uygun olarak yerine getirileceği; 9. maddesinde de, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı belirtilmiştir.

Anayasa'nın Başlangıç'ının dördüncü paragrafına göre, kuvvetler ayrılığı Devlet organları arasında üstünlük sıralaması anlamına gelmeyip, belli bir devlet yetkisinin kullanılmasından ibaret ve bununla sınırlı bir işbölümü ve işbirliğidir. Üstünlük ancak Anayasa ve yasalardadır.

*Yetki Yasası ve KHK'lerle ilgili hükümler Anayasa'nın 87. ve 91. maddelerinde yer almaktadır. 87. maddede, Bakanlar Kurulu'na “belli konularda” KHK çıkarma yetkisinin verilmesi TBMM'nin görev ve yetkileri arasında sayılmış, 91. maddede, KHK çıkarılmasına yetki veren yasada bulunması zorunlu öğeler belirtilmiştir. Buna göre, yetki yasasında, çıkarılacak KHK'nin amacının, kapsamının, ilkelinin, kullanma süresinin ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını belirtmesi gerekir. Bakanlar Kurulu'na verilen yetki, yasada öngörülen konu, amaç, kapsam, ilke ve süre ile sınırlı bir yetkidir. **Bu durumda yetki yasasının, Anayasa'nın belirlediği öğeleri belli bir içeriğe kavuşturarak somutlaştırması ve verilen yetkiyi açıkça belirleyerek Bakanlar Kurulu'na çerçeve çizmesi gerekir.** Ayrıca, 91. maddenin sekizinci fıkrasında, yetki yasalarının, TBMM komisyonları ve Genel Kurulu'nda öncelik ve ivedilikle görüşüleceği öngörülmüştür. Anayasa'da görüşülmesinde bile “öncelik ve ivedilik” aranarak KHK çıkarma yetkisi verilmesinin özel bir yönetime bağlanması konunun öneminden kaynaklanmaktadır.*

*Anayasa'nın 7., 87. ve 91. maddelerinin birlikte değerlendirilmesinden, yasama yetkisinin genel ve asli bir yetki olması, TBMM'ne ait bulunması ve devredilememesi karşısında KHK çıkarma yetkisinin kendisine özgü ve ayrık bir yetki olduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle bu yetki, yasama yetkisinin devri anlamına gelecek ya da bu izlenimi verecek biçimde yaygınlaştırılıp geliştirilmemelidir. KHK'ler ancak ivedilik gerektiren belli konularda, kısa süreli yetki yasaları temel alınarak etkin önlemler ve zorunlu düzenlemeler için yürürlüğe konulur. **Maddenin Danışma Meclisi'nde görüşülmesi sırasında KHK çıkarılması için Hükümete yetki verilmesinin nedeni “...çok acele hallerde Hükümetin elinde uygulanacak bir seri kural olmadığı için, acele olarak çıkarılıp ve hemen olayın üstüne gidilmesi gereken hallerde çıkarılması için bu düzenleme getirilmiştir...”** biçiminde açıklanmış; **Anayasa Komisyonu Başkanı'nca da “Kanun hükmünde kararname... yasama meclisinin acil bir durumda, kanun yapmak için geçecek sürede çıkaracağı kanun ihtiyacı, halledilmesi gereken meseleyi çözemeyeceğine; o zaman çok geç kalınacağı endişesinden kaynaklanan bir müessesedir ve bu müessese bunun için kurulmuştur.”** denilmek suretiyle aynı doğrultuda görüş bildirilmiştir.*

*Anayasa’da kimi konuların KHK’lerle düzenlenmesi yasaklanmaktadır. 91. maddenin birinci fıkrasında “sıkıyönetim ve olağanüstü haller saklı kalmak üzere, Anayasa’nın İkinci Kısmı’nun birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan temel haklar, kişi hakları ve ödevleri ile dördüncü bölümde yer alan siyasi haklar ve ödevler...”in kanun hükmünde kararnameyle düzenlenemeyeceği belirtilmiş, 163. maddede ise “Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemez...” denilmiştir. **Bu kurallar gereğince, TBMM, “Bakanlar Kurulu”na ancak yasak alana girmeyen belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebilir.***

*Yetki Yasası’nda Bakanlar Kurulu’na verilen yetkinin “amaç”, “kapsam” ve “ilkeleri”nin belirlenmesinden amaç, bu yetki ile Bakanlar Kurulu’nun neleri gerçekleştirebileceğinin açıklığa kavuşturulmasıdır. **KHK’nin, amacı, kapsamı ve ilkeleri de konusu gibi geniş içerikli, her yöne çekilebilecek, yuvarlak ve genel anlatımlarla gösterilmemeli, değişik biçimlerde yorumlamaya elverişli olmamalıdır.** Verilen yetkinin konu, amaç, kapsam ve ilkeler yönünden belirgin duruma getirilmesi, başka bir anlatımla somutlaştırılması, yürürlüğe konulacak KHK’lerin yetki yasası kapsamı içinde kalıp kalmadıklarının, 91. maddede belirlenen yasak alana girip girmediklerinin, önemli, ivedi ve zorunlu bir durum için düzenlenip düzenlenmediklerinin saptanabilmesi yönünden gereklidir.*

KHK çıkartılmasına yetki verilmesi, Anayasa’da öngörülen koşullar ve sınırlar içinde kalmak kaydıyla yasama yetkisinin devri anlamına gelmez. Bir yetki yasasının Anayasa’ya aykırı olmaması için Anayasa’daki öge ve ölçütlere, Anayasa Mahkemesi kararları ile getirilen yorumlara uygun olması gerekir. Anayasa Mahkemesi kararlarının bağlayıcılığı ilkesi kararlarda açıklanan gerekçelerin gözönünde bulundurulmasını zorunlu kılar.

Yetki yasalarına kullanma süreleri uzatılarak süreklilik kazandırılması ve her konuda KHK’lerle düzenlemelere gidilmesi, “önemli, zorunlu ve ivedi durumlar” dışında bu yetkinin verilmesi yasama yetkisinin devri anlamına gelir. Böylece yasama, yürütme ve yargı erki arasındaki denge bozularak yürütme, yasama organına karşı üstün duruma gelir.

Anayasa’ya Aykırılık Sorunu

*Dava dilekçesinde yürütme organına amaç ve kapsamı belli olmayan sınırsız bir şekilde KHK çıkarma yetkisi verilerek yasama yetkisinin devredildiği ve kuvvetler arasındaki dengenin bozulduğu, amaç ve kapsamı belirsiz olan çok geniş yetki verilmesinin Başlangıç’taki temel ilkelere dayalı Hukuk Devleti ilkesini zedelediği, KHK çıkarma yetkisinin ancak belirli konularda, amacı, kapsamı, ilkeleri belirlenerek, somut ve sınırlı biçimde ivedi ve zorunlu hallerde verilebileceği, bu konuda birçok Anayasa Mahkemesi kararı bulunmasına karşın, Yasa’nın konusunun belirsiz, kapsamının da çok geniş olduğu, “**Türkiye’nin en ağır sorunlarının çözülmesinin amaçlandığı, ancak, bunları KHK’lerle değil ciddi ve yoğun çalışmalarla uzun zaman içinde ve yasalarla çözülebileceği,** açıklanan nedenlerle Yasa’nın Anayasa’nın 2., 6., 7., 11., 87., 91. ve 153. maddelerine de aykırı olduğu belirtilerek iptali istenmiştir.*

Anayasa’nın 153. Maddesi Yönünden İnceleme

.....

Bir yasa kuralının Anayasa’nın 153. maddesine aykırılığından söz edilebilmesi için iptal edilen önceki kural ile “aynı” ya da “benzer nitelikte” olması, bunların saptanabilmesi içinde öncelikle, aralarında “özdeşlik” yani amaç, anlam ve kapsam yönlerinden benzerlik olup olmadığının incelenmesi gerekir.

Anayasa Mahkemesi, daha önce çıkarılan 3479, 3481, 3755, 3911, 3990 ve 4183 sayılı Yetki Yasalarını Anayasa'nın 153. maddesine aykırı bularak iptal etmiştir.

Dava konusu Yasa, konu, amaç ve teknik içerik yönlerinden iptal edilen önceki yetki yasalarıyla özdeş olmadığından Anayasa'nın 153. maddesine aykırı değildir.

Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 6., 7., 11., 87. ve 91. Maddeleri Yönünden İnceleme

4588 sayılı Yasayla Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ile TBMM Genel Sekreterliği dışında kalan tüm kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat, görev ve yetkilerine, aylık ve ücret alan memur ve diğer kamu görevlileri ile bunların emeklilerine ve kamu malı yönetimine ilişkin kanun ve KHK'lerde değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapmak üzere Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmektedir. Yasa'nın 1. maddesiyle personel, kamu mali yönetimi ve kamu kurum ve kuruluşlarının yeniden yapılandırılmasına ilişkin düzenlemeler yapmak üzere Bakanlar Kurulu yetkilendirilmekte, 2. maddesinde ise, verilen bu yetkinin kullanılması sırasında gözetilmesi gereken ilkeler belirlenmektedir.

Anayasa'nın 87. maddesine göre, ancak, belli konularda KHK çıkarma yetkisi verilmesi gerekirken dava konusu Yasa'yla her konuyu kapsayacak biçimde genel bir yetki verilmiştir. Bakanlar Kurulu, ayrıkt tutulan iki kurum dışında tüm kamu kurum ve kuruluşlarını yeniden örgütleyebilecek, bunların görev ve yetkilerini yeniden düzenleyebilecek, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin ücret, aylık, disiplin ve cezaları ile emeklileri hakkında kanun ve KHK'lerde değişiklik yapabilecek, Devletin gelirleri ve harcamalarına ilişkin tüm mevzuatı "kamu malı yönetimi" kavramı içinde değerlendirerek yeni kurallar getirebilecektir. Sınırları geniş ve belirsiz konularda düzenleme yapmak üzere Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmesi, Anayasa'nın 87. maddesinde belirtilen "belli konu"larda verilen yetki olarak değerlendirilemez.

Öte yandan, yasa, Anayasa'nın 91. maddesinde belirtilen öğeleride içermemektedir. Yasa'nın 1. maddesinde çıkarılacak KHK'lerin "kapsam" ve konusu içiçe girmiş, kapsamının çok geniş ve sınırsız olması nedeniyle de verilen yetkinin 91. maddede öngörülen yasak alana girip girmediğinin denetimi olanaksız hale gelmiştir. Konu ve kapsamdaki bu sınırsızlık ve belirsizlik, TBMM'ne ait olan yasama yetkisinin yürütme organına devri anlamına gelir. Amaç, konu, ilke ve kapsamla ilgili sınırların belirli olması gerekirken bunlara uyulmadan KHK çıkarma yetkisi verilmesi Anayasa'nın 7. maddesine aykırılık oluşturur.

Yasa'nın 2. maddesinde, Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin ivedi ve zorunlu hallerde kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Yetkinin "önemli, ivedi ve zorunlu" durumlarla sınırlandırılması, dava konusu Yetki Yasası'nda olduğu gibi bunun takdirinin Bakanlar Kuruluna bırakılmasıyla değil, amacın, kapsamın ve konunun içeriği yönünden ivedi ve zorunlu olduğunun yasakoyucu tarafından saptanmasıyla olanaklıdır. Niteliği itibariyle uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeler ivedi ve zorunlu olarak nitelendirilemez. Dava konusu Yasa'nın amaç ve kapsamındaki genişlik ve sınırsızlık, verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemektedir.

Açıklanan nedenlerle Yetki Yasası'nın 1. maddesiyle 2. maddesinin birinci fıkrası Anayasa'nın Başlangıç'ının dördüncü paragrafı ile 2., 7., 87. ve 91. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

...”

b. 21.12.2000 tarih ve 4615 sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu,

i. Yasa Metni

“Amaç ve kapsam

MADDE 1.- Memurlar ve diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak ve kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini temin etmek amacıyla bunların **idarî**, malî ve sosyal hakları arasındaki adaletsizlikleri gidermek üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmiştir.

Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler; kamu kurum ve kuruluşlarında (**Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Sekreterliği Teşkilât Kanunları ile diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin bu Teşkilâtlarla ilgili hükümleri hariç**) çalışan memurlarla diğer kamu görevlilerinin idarî, malî ve sosyal haklarına ilişkin olarak;

a) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda,

b) 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununda,

c) 2802 sayılı Hâkimler ve Savcılar Kanununda,

d) 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununda,

e) 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede,

f) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar ile diğer kamu görevlilerinin **idarî**, malî ve sosyal haklarına ilişkin hükümlerinde,

Yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsar:

İlkeler ve Yetki Süresi

MADDE 2.- Bakanlar Kurulu 1 inci madde ile verilen yetkiyi kullanırken kamu hizmetlerinin verimli ve etkin bir şekilde yürütülmesini; ülkenin ekonomik ve sosyal durumunu dikkate alarak, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin **idarî**, malî ve sosyal haklarında hizmetin özellik ve gereklerine uygun olarak adaletsizlikleri giderecek düzenlemeler yapılmasını göz önünde bulundurur.

Bu Kanunla Bakanlar Kuruluna verilen yetki, Kanunun yayımından itibaren **üç ay süre ile** geçerlidir. Bu süre içinde Bakanlar Kurulu birden fazla kanun hükmünde kararname çıkarabilir.”

ii. Anayasa Mahkemesi'nin 20.03.2001 tarih ve 2001/9 Esas; 2001/56 Karar sayılı İptal Kararı:

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet (Fazilet) Partisi TBMM Grubu Adına Grup Başkanı Mehmet Recai KUTAN

“Dava dilekçesi ve ekleri, işin esasına ilişkin rapor, iptali istenilen Yasa kurallarıyla, dayanılan Anayasa kuralları, bunların gerekçeleri ve diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Yetki Yasalarının ve Kanun Hükmünde Kararnamelerin Anayasal Konumu

Bu bölüm, 4588 sayılı Yetki kanunu ile ilgili verilen iptal kararı ile bire bir aynıdır.

Anayasa'ya Aykırılık Sorunu

Dava dilekçesinde, yürütme organına amaç ve kapsamı belli olmayan sınırsız bir şekilde KHK çıkarma yetkisi verilerek yasama yetkisinin devredildiği ve kuvvetler arasındaki denge bozulduğu, amaç ve kapsamı belirsiz olan çok geniş yetki verilmesinin Başlangıç'taki temel ilkelere dayalı Hukuk Devleti ilkesini zedelediği, KHK çıkarma yetkisinin ancak belirli konularda, amacı, kapsamı, ilkeleri

belirlenerek, somut ve sınırlı biçimde ivedi ve zorunlu hallerde verilebileceği, bu konuda birçok Anayasa Mahkemesi kararı bulunmasına karşın, Yasa'nın konusunun belirsiz, kapsamının da çok geniş olduğu, **düzenleme alanı içinde yer alan konuların KHK'lerle değil ciddi ve yoğun çalışmalarla uzun zaman içinde ve yasalarla düzenlenebileceği**, açıklanan nedenlerle Yasa'nın Anayasa'nın 2., 6., 7., 11., 87., 91. ve 153. maddelerine aykırı olduğu belirtilerek iptali istenmiştir.

Anayasa'nın 153. Maddesi Yönünden İnceleme

Anayasa'nın 153. maddesinin son fıkrasında, Anayasa Mahkemesi kararlarının yasama, yürütme ve yargı organları ile yönetim makamlarını, gerçek ve tüzel kişileri bağlayacağı öngörülmüştür. Bu kural gereğince, yasama organı, yapacağı düzenlemelerde daha önce aynı konuda verilen Anayasa Mahkemesi kararlarını gözönünde bulundurmak, bu kararları etkisiz kılacak biçimde yasa çıkarmamak, Anayasa'ya aykırı bulunarak iptal edilen kuralları tekrar yasalaştırmamak yükümlülüğündedir. Başta yasama organı olmak üzere tüm organlar kararların yalnız sonuçları ile değil, bir bütünlük içinde gerçekçileri ile de bağlıdır. Kararlar gerekçeleriyle, yasama işlemlerini değerlendirme ölçütlerini içerirler ve yasama etkinliklerini yönlendirme işlevi de görürler. Bu nedenle, yasama organı düzenlemelerde bulunurken iptal edilen yasalara ilişkin kararların sonuçları ile birlikte gerekçelerini de göz önünde bulundurmak zorundadır.

Bir yasa kuralının Anayasa'nın 153. maddesine aykırılığın söz edilebilmesi için iptal edilen önceki kural ile "aynı" ya da "benzer nitelikte" olması, bunların saptanabilmesi için de öncelikli, aralarında amaç, anlam ve kapsam yönlerinden özdeşlik olması gerekir.

Dava konusu Yasa ise amaç, konu ve içerik yönlerinden daha önce iptal edilen yetki yasalarıyla özdeş nitelikte olmadığından Anayasa'nın 153. maddesine aykırı değildir.

Yasa'nın 1. ve 2. Maddelerinin "İdarî" Sözcüğü Yönünden İncelenmesi

4615 sayılı Yetki Yasası'yla Cumhurbaşkanlığı Genel Sekreterliği ve TBMM Genel Sekreterliği dışında kalan tüm kamu kurum ve kuruluşlarında görev yapan memurlar ve diğer kamu görevlilerinin idarî, malî ve sosyal haklarına ilişkin olarak ilgili kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklikler ve yeni düzenlemeler yapmak üzere Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmektedir.

Yasa'nın 1. maddesinde çıkarılacak, KHK'nin amaç ve kapsamı, 2. maddesinin birinci fıkrasında ise bu yetkinin kullanılması sırasında gözetilmesi gereken ilkeler belirlenmektedir.

4615 sayılı Yasa'da, çıkarılmasına yetki verilen KHK'lerin "kapsam" ve "konu"su memurlar ve diğer kamu görevlilerinin "idarî, malî ve sosyal hakları"nda değişiklik ve düzenlemeler yapmak olarak belirlenmiştir.

Memurlar ve diğer kamu görevlilerine aylık ve çeşitli isimler altında yapılan ödemelerin malî haklar; sosyal yardımlar ile sosyal güvenlik alanında sağlanan olanaklar ise sosyal haklar içinde değerlendirilerek bu hakların kapsamı belirlenebilmektedir. Oysa "idarî hak" kavramının, memurların ve diğer kamu görevlilerinin malî ve sosyal hakları dışında kalan tüm haklarını ifade etmesi nedeniyle bir belirsizlik içerdiği açıktır.

Malî ve sosyal haklar dışındaki idarî hak kavramı içinde nitelenebilecek konular önemli, zorunlu ve ivedi durumlar kapsamında düşünülemez. İptali istenilen kurallar içinde "idarî" sözcüğüne yer verilmesi, Anayasa'nın 91. maddesinde KHK ile düzenlenemeyeceği belirtilen yasak alan içinde kalan konularda düzenleme yapılmasına olanak vermesi nedeniyle de kabul edilemez.

Bu nedenlerle, Yasa'nın 1. ve 2. maddelerinde geçen idarî sözcüğü Anayasa'nın Başlangıç'ı ile 2., 7., 87. ve 91. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir.

Yasa'nın Diğer Yönlerden İncelenmesi

Dava konusu Yasa ile memurların ve diğer kamu görevlilerinin "idarî" hakları dışında kalan malî ve sosyal hakları, kapsamı ve sınırları belirli bir alanı ifade ettiğinden bunlara ilişkin olarak hizmetin özellik ve gereklerine uygun olarak adaletsizlikleri giderecek düzenlemeler yapması için Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmesinde bir belirsizlik görülmemiştir.

Dava dilekçesinde, Yasa'nın 1. maddesinin ikinci fıkrasının (a), (b), (c), (d) ve (e) bentlerinde düzenleme veya değişiklik kapsamındaki kanun ve KHK'ler sayılırken (f) bendinde diğer kanun ve KHK'ler denilerek bu alanda bir belirsizliğe yol açıldığı ileri sürülmüşse de, mevzuatımızda devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin malî ve sosyal haklarıyla ilgili hükümleri içeren yasalar belirli olduğundan buna ilişkin sav yerinde değildir.

Yasa'nın gerekçesi ile komisyon raporları ve Genel Kurul görüşmelerinde, kamu kesimindeki işçi-memur arasındaki ücret dengesizliklerinin olağanüstü boyutlara ulaştığı, bunun ivedi bazı düzenlemeleri zorunlu kıldığı, TBMM'nin yoğun gündemi dikkate alındığında bu düzenlemelerin KHK ile yapılmasının gerekli görüldüğü belirtildiğinden dava konusu Yasa'nın amacının memurlar ve diğer kamu görevlilerinin malî ve sosyal haklarına ilişkin adaletsizliklerin hizmetin özellik ve gereklerine uygun olarak giderilmesi olduğu anlaşılmaktadır.

Kamu kesimi ücretlerindeki dengesizliğin personel hukukunun temel ilkeleri arasında yer alan "kariyer" ve "liyakat" ilkelerini zedelediği ve personelin verimli ve etkin çalışmasını olumsuz yönde etkilediği de gözetilerek hizmetin özellik ve gereklerine göre bu adaletsizlikleri giderecek düzenlemeler yapılmasının kamu hizmetinin özelliğine göre önemli, ivedi ve zorunlu olmadığı ileri sürülemez.

...."

c. 22.1.1990 tarih ve 399 sayılı "Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararname"nin bazı maddelerinin Anayasa Mahkemesi'nce 4.4.1991 tarih ve 1990/12 esas; 1991/7 kararla iptali

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet Partisi (Sosyaldemokrat Halkçı Parti) TBMM Grubu Adına Grup Başkanvekili Hasan Fehmi GÜNEŞ.

"Gereği görüşülüp düşünüldü :

.... genel müdür, genel müdür yardımcısı kadrolarına atanacaklar hakkında, 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun istisnai memuriyete ilişkin hükümlerinin uygulanacağı esası getirilmiştir. Bunun yetenekli eleman sağlanması amacı ile yapıldığı belirtilmektedir.

Anayasa'nın 128. maddesinin ikinci fıkrasında yeteneğe esas teşkil eden niteliklerin yasayla düzenlenmesi esası getirilmiştir. KHK'deki düzenlemede "... görevlerini yerine getirebilecek bilgi ve tecrübeye sahip olmak kaydıyla" ifadesi yer almakta ise de, bu yeteneğin saptanmasına esas teşkil eden 657 sayılı Yasa'daki ölçütün dışına çıkılmasına ve dolayısıyla bilgi ve tecrübenin saptanmasında eşitlik ilkesine aykırı, farklı uygulamalara geçilmesi olasılığı vardır. Bunu önlemek için yine genel ölçütlere uyulması ya da farklı bir durum varsa, objektifliği ve uygulamada eşitliği sağlayabilecek benzer ölçütün getirilmesi gerekir. Bu nedenlerle inceleme konusu düzenleme, Anayasa'nın 10. ve 128. maddelerine aykırıdır.

..... kapsam dışı statüde geçen hizmetlerin memur statüsünde geçmiş gibi değerlendirilebileceği yolundaki yasa hükmü, kamu sektörü dışında ve kamu sektöründe işçi statüsünde çalışanları kapsamaktadır. Bu hizmetlerin malî, sosyal hakların saptanmasında ve emeklilikte olduğu gibi değerlendirilebilir duruma getirilmesi, genel uygulama dışında KİT'lerde çalışacak bir kısım görevliye ayrıcalık sağladığı için, inceleme konusu düzenleme eşitlik ilkesi yönünden **Anayasa'nın 10. maddesine aykırıdır.**

..... sözleşmeli personelin "siyasi ve ideolojik beyanda bulunmasını ve bu tür eylemlere katılmasını" önlemek için getirilen düzenleme...

Düşünce özgürlüğünün siyasi ve ideolojik düşünceyi de kapsayacağı şüphesizdir, öyle olunca maddenin bu kısmının Anayasa'nın 26. maddesindeki düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü ile yakın ilişkisi olduğu ortaya çıkmaktadır. Bir başka anlatımla, maddenin bu kısmında düşünceyi açıklama ve yayma hak ve özgürlüğü ile ilgili bir konunun düzenlendiği görülmektedir. Tanımdan da anlaşılacağı üzere "ideolojik" sözcüğünün yalnız siyasi değil, toplumsal içeriği de vardır. Bu sözcük, toplumsal kümelerin davranışlarına yön veren hukuksal, bilimsel, felsefi, dinsel, moral ve estetik düşünceyi de kapsamaktadır. Konuya bu açıdan bakınca, dernek kurma ya da bir derneğe üye olma hak ve özgürlüğünün ideolojik eylem kapsamında görülmesi olanaklıdır. Çünkü, dernek aynı amaçla bir araya gelen yasal topluluğun adıdır. Aynı ideolojiyi paylaşan kimselerin, bu ideolojiyi savunma amacıyla bir araya gelmesi söz konusu olabilir. Ayrıca belirtmek gerekir ki, düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğü ile dernek kurma ya da derneğe üye olma özgürlüğü arasında yoğun ilgi vardır.

Bu durum karşısında, KHK'nin 10. maddesindeki bu düzenleme, Anayasa'nın dernek kurma özgürlüğüne ilişkin 33. maddesiyle de ilişkilidir. Böylece 33. madde kapsamındaki bir konu dolaylı da olsa KHK'nin 10. maddesinde yer almıştır.

Yukarıda belirtilen nedenlerle, İnceleme konusu düzenleme, Anayasa'nın 26. ve 33. maddelerindeki konularla ilgili bulunduğundan KHK ile düzenlenmeyecek konuları kapsamakta ve bu yüzden **Anayasa'nın 91. maddesine aykırı düşmektedir.**

.... personelin, para ve para yerine geçen evrak ve senetler ile bilanço, tutanak, rapor ve benzeri her türlü belge ve defterler üzerinde işledikleri suçlardan dolayı Türk Ceza Yasası'na göre cezalandırılacakları, ayrıca görevlerinden ayrılmış olsalar bile görevleri sırasında edindikleri gizli bilgileri yetkili amirin izni olmadan açıklayamayacakları, aksi takdirde bunlar hakkında Türk Ceza Yasası'nın 229. maddesi hükümlerinin uygulanacağı yer almaktadır.

KHK'de ceza ile ilgili düzenlemelerin yürürlüğü yasalasma koşuluna bağlanmıştır. Bu nedenle öncelikle Anayasa'ya aykırılık bakımından inceleme yeteneğinin bulunup bulunmadığının saptanması gerekir.

Yukarıda ilgili bölümlerinde de belirtildiği üzere Anayasa'nın 148. maddesinde KHK'lerin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya uygunluğunun denetleneceği hükme bağlanmıştır. Bu hükme göre KHK'nin tüm maddeleri, yürürlükte olsun olmasın Anayasa'ya uygunluk denetimine bağlı tutulmalıdır.

Çünkü, 148. maddede yürürlük koşulu bulunmamaktadır.

KHK'nin bir maddesinin yürürlüğünün belli bir tarihe bırakılması ile yasalasma koşuluna bağlanması arasında anayasal denetim açısından ayırım yoktur. Yürürlüğü yasalasma koşuluna

bağlanan madde anayasal denetime bağlı tutulmayacaksa, belli bir tarihte yürürlüğe girmesi öngörülen maddenin de Anayasa'ya uygunluk denetiminin yapılmaması gerekir. Oysa, belli bir tarihte yürürlüğe girecek maddenin anayasal denetiminin yapılması zorunludur. Çünkü, aksi halde bu maddeler soyut norm denetiminden kaçırılmış olur. Bu durumda yürürlüğü yasalasma tarihine bırakılan maddenin Anayasa'ya uygunluğunun da incelenmesi kaçınılmazdır.

*Söz konusu düzenleme, Anayasa'nın 91. maddesinin birinci fıkrasında açıkça belirlenen ve KHK çıkarmaya kesinlikle kapalı tutulan Anayasa'nın İkinci Kısmının İkinci Bölümünde yer alan "Suç ve cezalara ilişkin esaslar" başlıklı 38. madde ile ilgili olması nedeniyle **Anayasa'ya aykırıdır**.*

.... personelin siyasi faaliyette bulunamayacakları ve siyasi partilere üye olamayacakları yolundaki düzenleme, 399 sayılı KHK'nin 60. maddesi gereğince yürürlüğü yasalasma tarihine bırakılan hükümler arasında yer almaktadır...

Anayasa'nın 91. maddesinde siyasi haklar ve ödevlerin KHK ile düzenlenemeyeceği hükme bağlanmıştır. Bu hükme göre siyasi hak ve ödevleri içeren maddenin anayasal denetime bağlı tutulması için KHK ile "düzenlenmiş" olması yeterlidir. Bu düzenlemenin yürürlükte olup olmaması denetimi etkileyecek nitelikte görülemez.

Anayasa'nın 67. ve 68. maddelerinde siyasi" faaliyet hakkı ile bir siyasi parti kurma ya da böyle bir partiye üye olma hakkı düzenlenmiştir.

Bu maddeler Anayasa'nın İkinci Kısmı'nın Dördüncü Bölümü'nde yer almaktadır.

*Anayasa'nın 91. maddesine göre bu konular KHK ile düzenlenemez. Oysa, 399 sayılı KHK'nin incelenen maddesi bu konuları düzenlemekle **Anayasa'nın 91. maddesine açık aykırılık oluşturmaktadır**.*

.... kadrolarında sözleşmeli olarak çalıştırılacak memurlara ödenecek ücret konusu düzenlenmiştir. Bu gibilere aylıklarının altı katını geçmemek üzere Bakanlar Kurulu'nca belirlenecek bir ücret ödenecektir. Sözleşmeleri feshedilen memurlar, kadrolarının aylıklarını almaya devam edeceklerdir.

Bu düzenleme yüzünden aynı işi yapan ve aynı sorumluluğu taşıyan memurlardan kimilerine kadro aylıkları, kimilerine de bu aylıkların altı katına kadar sözleşme ücreti ödenebilecektir.

Kadro aylığının 6 katını geçmemek üzere sözleşme ücreti tesbit edilmesi, hiyerarşik bakımdan daha alt düzeyde görev yapan bir KİT görevlisinin, daha üst düzeyde görev yapan personelden çok daha yüksek ücret almasına neden olabilecektir.

Çalışanlara ödenen ücretler yönünden gerek kurumlar arası gerekse kurum içi uygulamalarda kabul edilebilir nedenlere bağlanmayan, çalışma huzurunu ve hiyerarşik yapıyı bozan dengesizliklere yer verilmemelidir.

Bu amacın gerçekleşmesi için yalnız kadro aylığı alan ve sözleşme yapılmadığından sözleşme ücreti almayan memurlarla hangi nedenlerle sözleşme yapılmıyacağı belirgin hale getirilmeli; sözleşme yapılan memura ise kadro aylığının altı katına kadar ödenecek sözleşme ücretinin saptanmasında gerek kuruluşlar arasında, gerekse kuruluş içinde sübjektif uygulamalara, dengesizliklere yer verilmeyecek, ücret artışları ile verimlilik arasında uyum sağlayacak yeterli objektif ölçütler getirilmelidir.

*Bu nedenle, düzenleme, **Anayasa'nın 10. maddesinde belirlenen eşitlik ilkesine aykırı düşmektedir**.*

.... Yurt dışında sürekli çalıştırılacaklarla, kısmî zamanlı sözleşmeli personele ödenecek ücretlerin ne şekilde saptanacağını esasa bağlayan maddede taban ücreti belirlenmediği ve taban ile tavan arasında tesbitlere esas alınacak, objektifliği sağlayacak nitelikte ölçütler konulmadığı için bu düzenleme **Anayasa'nın 10. maddesinde belirlenen eşitlik ilkesine aykırı görülmüştür.**

... **KİT'** lerde ve bağlı ortaklıklarda çalıştırılacaklara verilecek disiplin cezaları, disiplin cezası niteliğinde sözleşmenin feshine neden olacak eylemler, disipline ilişkin diğer düzenlemelerin Anayasa'ya aykırılığı iddiası...

Burada öncelikle çözümlenmesi gereken konu disiplin suç ve cezalarının Anayasa'nın 38. maddesinde yer alan suç ve cezalar kapsamında olup olmadığıdır. Genel olarak disiplin cezaları kamu görevi ile ilgili bir ceza türü olarak benimsenmektedir. Anayasa'nın 38. maddesinde idari ve adli cezalar arasında bir ayırım yapılmamış, ayrıca ceza yerine geçen güvenlik önlemleri de madde kapsamına alınmıştır. Buna göre, disiplin cezaları Anayasa'nın 38. maddesi kapsamındadır.

KHK'nin 60. maddesinde, cezalara ilişkin düzenlemelerin KHK'nin yasalaştığı tarihte yürürlüğe gireceği hükme bağlanmıştır. Gerçi bu maddede açıkça 44., 45., 46., 47., 48., 49. ve 50. maddelerden söz edilmemiştir ama cezalara ilişkin düzenlemeler, KHK'nin bu maddelerinde yer almıştır. Bu yüzden anılan maddelerin yürürlüğünün KHK'nin yasalaşma tarihine bırakıldığı anlaşılmaktadır.

İnceleme konusu maddeler KHK'nin 11. maddesinin (b) ve (c) bendiyle ilgili bölümünde açıklanan nedenlerle anayasal denetime bağlıdır. Anayasa'nın, "Suç ve cezalara ilişkin esaslar" başlıklı 38. maddesi, İkinci Kısım'ın İkinci Bölümü'nde yer almaktadır. Bu bölümde yer alan haklar ve ödevler Anayasa'nın 91. maddesi uyarınca KHK ile düzenlenemeyecek konular kapsamına girmektedir:

Bu yüzden, **KHK'nin disiplin cezaları ile ilgili hususları düzenleyen 44., 45., 46., 47., 48., 49. ve 50. maddeleri, Anayasa'nın 91. maddesine aykırıdır.**

.... **Görevden uzaklaştırma ile ilgili konuları 51., 52., 53., 54., 55. ve 56. maddeler düzenlemektedir.** Bunların disiplin cezası niteliğinde düzenlemeler olmasından, ayrıca, 44., 45., 46., 47., 48., 49. ve 50. maddelerle ilgili açıklamalar nedeniyle de **Anayasa'nın 91. maddesine aykırıdır.**

.... KHK'nin Geçici 2. maddesinde, genel idare esaslarına göre yürütülmesi gereken asli ve sürekli hizmetlerde çalışan sözleşmeli personelin memur statüsüne geçirilmesi düzenlenmekte ve kimi kadrolara atanacaklar için 657 sayılı Devlet Memurları Yasası'nın 68. maddesinin (B) bendinde belirtilen sürelerin aranmaması öngörülmektedir. Bu düzenleme, 3. maddenin (b) fıkrası ve 5. maddenin ikinci tümcesi ile ilgili bölümlerde açıklanan nedenlerle geçici 2. madde **Anayasa'nın 10. maddesine aykırıdır.**

.... KHK'nin ceza, sendikal faaliyet ve grev yasağı ile siyasi faaliyet yasağına ilişkin hükümlerinin kanunlaştığı tarihte diğer hükümlerinin ise yayımı tarihinde yürürlüğe gireceği 60. madde ile belirtilmektedir.

Anayasa'nın 91. maddesinin altıncı fıkrasında "Ancak kararnamede yürürlük tarihi olarak daha sonraki bir tarih de gösterilebilir." hükmünden belirli bir tarih amaçlanmıştır. Bu hüküm, KHK'nin yasalaştığı tarih gibi belirsiz bir tarihin gösterilmesine olur vermez.

Bu nedenle "... ceza, sendikal faaliyet ve grev yasağı ile siyasi faaliyet yasağına ilişkin hükümleri kanunlaştığı tarihte, diğer..." ifadesi **Anayasa'ya aykırı düşmektedir.**

6. YUKARIDA YAPILAN AÇIKLAMALAR VE ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARINDAN VERİLEN ÖRNEKLER ÇERÇEVESİNDE YETKİ KANUNU TASARISININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Seçime giden bir parlamento, bu tasarı ile gidip de gelmeyebilecek bir Hükümete, yasa yapma yetkisini 6 ay süreyle tümüyle devretmektedir.

Anayasamıza göre Türkiye Cumhuriyeti, demokratik, lâik ve sosyal bir hukuk Devletidir. Bu ilkelere hayat ve ruh veren de Anayasamızın belirlediği güçler ayrılığı ilkesidir. Yani yasama, yürütme ve yargı erkleri bir denge içinde görev yapmak durumundadırlar. Yasama ve yürütme Anayasa’da çizilen sınırlar içinde yargı tarafından denetlenmelidir ki seçimlerle ortaya çıkan yasama ve yürütme gücü kontrolden çıkmaz. Çünkü kontrol edilemeyen güç güç değildir, zamanla özgürlüklere ve demokrasiye zarar verir konuma gelebilir.

Sayın başbakanın, ‘*biz yargının işine karışmayız, yargı da bizim işimize karışmasın*’ şeklindeki beyanı, mevcut idare şeklimizden bihaber olduğunu ortaya koymaktadır.

Hükümet, son Anayasa değişiklikleri ile söz konusu üç güçten yargının işini bitirmiştir.

Yasama organı zaten Hükümetin kontrolindedir. Ancak Hükümete göre yeterince hızlı çalışmamaktadır. İşte Hükümet bu tasarı ile yargıdan sonra yasama organının da işini bitirmek istemektedir.

“*Hükümet anayasal bir yetkiyi kullanmak istiyor*”, denilerek işin içinden çıkılmaz.

Hükümetin bugüne kadar bu yetkiye ihtiyaç duymamasında, parlamentoyu fiili iç tüzük ihlalleri ile yönetmesi etkili olmuştur. Bunu, temel kanun müessesesini fiili iç tüzük değişiklikleri ile yozlaştırarak yapmıştır.

Defalarca Anayasa Mahkemesi’nce iptal edilmiş olmasına ve Anayasa’nın 87, 91 ve 153. maddeleri hükmünde bir değişiklik olmamasına rağmen, bugün bu yetkinin alınmak istenmesinde, Anayasa Mahkemesi’nde yapılan operasyon etkili olmuştur. Onlarca iptal kararı varken Anayasa Mahkemesi’nin, ‘*içtihadı değiştiriyorum*’ deyip işin içinden nasıl çıkacağını merakla bekleyeceğiz. O zaman yürütmenin mahkemesi olup olmadığı bir kez daha anlaşılacaktır.

Güçler ayrılığında yürütme ile yasama birbirine yapışık ikizler konumuna gelmiştir. Yasamanın yürütme karşısında onurlu bir duruş sergileyebildiğini söylemek mümkün değildir. Bu sıkıntı ortadayken, yasama organının yasama faaliyetinin Anayasa’ya uygunluğunu denetleyen Anayasa Mahkemesi’ni de kontrol altına almış olması, güçler ayrılığını tümüyle ortadan kaldırmıştır. Üstelik, Cumhurbaşkanının yasamaya hakim siyasi bir grup içinden çıkması, yasamaya fren vazifesi görmesini de ortadan kaldırmıştır.

Anayasa Mahkemelerinin bağımsız ve tarafsız olduğu konusunda bir inancın oluşturulması ve sürdürülmesi, çağdaş demokratik rejimler açısından büyük önem taşımaktadır. Yürütmenin kontrolüne girmiş izlenimi veren bir Anayasa Mahkemesi kararlarını toplumun geniş kesimlerine kabul ettirmekte güçlük çekilecektir.

Hükümet, bu yetki tasarısı ile Parlamentonun tatilde olmasını gerekçe göstererek seçim döneminde Ekim ayına kadar yasa yapma yetkisini istemektedir. Yasama organı her halde sadece bu yıl tatile giriyor değildir (!)

Hatta gerekçede, bütçe nedeniyle gerekli yasama faaliyetinin yapılamayacağına işaret edilerek, alınan yetki süresinin Ekim ayından itibaren uzatılacağı da sinyalleri verilmektedir. Bütçeler her yıl görüşülür ve her yıl bütçe nedeniyle parlamentonun yasama faaliyetleri Ekim-Aralık döneminde yavaşlar. Peki, buna dayanılarak, her yıl bu üç ay için yasama yetkisinin Hükümete devredilmesi gerektiği söylenebilir mi?

Gündemde bekleyen kanun tasarısı ve tekliflerinin çokluğu da yasama yetkisinin devredilmesi gerektiğine gerekçe olarak gösterilmektedir. Sadece bu ifade istisnai ve zorunlu hallerde devredilmesi gereken yasama yetkisinin sürekli devri sonucunu doğurur ki bu durum Anayasa’da öngörülen güçler ayrılığı ilkesini ortadan kaldırır. Hükümetin yargı ile ilgili operasyondan sonra yasamaya yönelik yapmak istediği bu operasyonla güçler ayrılığını tümüyle ortadan kaldırmak istediği açıktır.

KHK ile düzenleme yapılacak konular arasında çok sayıda KHK’nin de olduğu görülmektedir.

Oysa Anayasamız, KHK’nin yayımlandıkları gün TBMM’ne sevk edilmelerini ve diğer kanunlara göre öncelikli olarak görüşülmesini emrediyor. Bu konuda TBMM’nin sicili ne yazık ki bozuktur. Halen 209 KHK Plan ve Bütçe Komisyonunda yasalaşmayı beklemektedir. Aralarında 1973 tarihli olanlar da vardır.

Hükümet bunu da bilerek yetki talep etmektedir. Göstermelik bir parlamento özlemi içindedir.

Yasama ile birlikte yetkileri kısılan bir muhalefet olacaktır. Muhalefetin olmadığı yerde de demokrasiden söz edilemeyeceği açıktır.

Hükümetin ivedi olmayan konularda hiçbir somut talep ortaya koymadan yasama yetkisini alabildiğine kullanmak istemesi tam bir yetki gaspıdır. Oysa Anayasamıza göre hiçbir organ Anayasa’da yazılı olmayan yetkiyi kullanamaz.

Şimdi buraya kadar yapılan açıklamalar çerçevesinde, yetki tasarısının içeriği ile ilgili değerlendirmelere geçebiliriz.

İstenen yetkinin amaç ve kapsamının tek maddede toplanması karışıklığa yol açacağından ayrı iki madde halinde düzenlenmelidir. Aynı şekilde ilkelerle yetki tasarısının süresinin tek maddede toplanması da kanun yapma tekniğine uygun değildir.

Yetki tasarısının amacı 1 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde; *1) Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine; 2) Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine; 3) Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına, ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek, olarak tanımlanmıştır.*

Amaç bütün bakanlıklarla kamu kurum ve kuruluşlarını kavrayacak şekilde kaleme alınmıştır. Bu haliyle amaçta bir belirlilik ve sınırlılık bulunmamaktadır.

Bu durumda amaçtaki sınırsızlığın kapsam ile sınırlandırılmış olup olmadığına bakmak gerekir.

Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımı yeniden belirlenirken, kapsam içinde değişiklik yapılacak teşkilat kanunları tadedi olarak 19 alt bent halinde sayılarak, yetkinin kapsamı sınırlandırılıyor izlenimi verilmeye çalışılmış, ancak ilave edilen 20 nci bentle kapsam sınırsız ve

belirsiz hale getirilmiştir. Bu haliyle hem amaç hem de kapsam teşkilat yapılarının düzenlenmesi konusunda sınırsız yetki devrini içermektedir. Çünkü 20 nci alt bent aynen “*Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde,*” şeklinde olup, yetki devri sırasında bilinmeyen ve açıklanmayan birçok kanun ve KHK’de değişiklik yapma imkanı verecektir.

Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesinde devlet memurlarının statüleri ile mali ve sosyal haklarını belirleyen 657 sayılı Devlet Memurları Kanununun niçin yer aldığı yönündeki sorularımıza da bir cevap verilmediğini dikkatlerinize sunmak isteriz.

Kapsama giren teşkilat kanunu ve personel kanunları sayılırken yer verilen kanunların kabul tarihlerinin gösterilmemesi, işin ne denli aceleye getirildiğini ve Başbakanlık bürokrasisinin ne denli liyakat sahibi olduklarını göstermesi açısından dikkat çekicidir.

Öte yandan yetki tasarısı ile “*Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına,*” ilişkin konularda da düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilerek istenmektedir.

İstenen yetki dikkatle incelenirse, devlet memurları ve diğer kamu görevlilerinin mali ve sosyal haklarında dengesizlikleri ve adaletsizlikleri gidermek üzere iyileştirme yönünde bir yetki talebi içermemektedir.

Yetki kapsamında kamu çalışanlarının atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilmelerine ilişkin olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapma talebi vardır.

Daha önceki bir yetki kanununda yer alan ve Anayasa Mahkemesi’nce iptal edilen “idari” sözcüğünün, kapsam belirgin hale getiriliyormuş izlenimi vermek için açıldığı görülmektedir. Üstelik, mevcut mevzuatımızda yer alan hükümler dışında görevden alınma ve emekliye sevk konusunda getirilecek düzenlemeler bir nevi disiplin hükmü niteliği taşıyacağından, daha önce Anayasa Mahkemesi’nce benzer konularda verilen ve yukarıya örnekleri alınan iptal kararlarına aykırılığı biline biline aynı yönde yetki talep edilmektedir. Bu durum Anayasa’nın 153 üncü maddesine açıkça aykırıdır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin, atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak kanun hükmünde kararname ile düzenleme yapılacak yasalar ikinci fıkranın (b) bendinde sayılmaktadır. Burada da sayma yöntemi benimsenerek kapsam somutlaştırılmaya çalışılmaktaysa da (7) numaralı alt bendteki “*Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde,*” ifadesi kapsamı sınırsız ve belirsiz hale getirmektedir. Anayasa Mahkemesi kamu çalışanlarının mali ve sosyal haklarında iyileştirme yönünde bir yetki talep edilmesi halinde, esasen iyileştirme yapılacak kanunların hangileri olduğu bilinebildiği için (7) numaralı fıkraya benzer bir ifadeyi Anayasa’ya aykırı bulmamıştır. Burada mali ve sosyal haklarda bir iyileştirme söz konusu olmadığı ve çalışanların mevcut haklarından geriye gitmeleri sonucunu doğurabilecek düzenlemelere imkan verdiği, hatta disiplin cezası mahiyetinde görevden alınma ve

istek dışı emekliye sevk edilme imkanları verdiği için (7) numaralı bent kapsama tam bir sınırsızlık ve belirsizlik getirmektedir. Bu hükme dayanarak Hükümet, 657 sayılı Kanundaki istihdam şekillerini yeniden düzenleyebilir ve çalışanların devlet memurluğundan daha az güvenceli sözleşmeli personel ve geçici personel statüsüne geçirilmesini düzenleyebilir.

Kamu görevlileri ile ilgili olarak yapılacak idari düzenlemeler kapsamına 2802 sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu alınmazken 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununun alınması, Hükümetin TSK'deki terfi ve emeklilik işlerine müdahale etmek istediğini açıkça ortaya koymaktadır.

Kamu görevlilerinin atanma usullerini düzenleyen kanunlar da kapsama alınarak atamaya ilişkin bazı güvencelerin çalışanlardan alınmak istendiği görülmektedir.

Hem amaç hem de kapsam konusunda belirsizlikler içeren bu yetki tasarısı yasalasması Anayasa Mahkemesi'nin istikrar kazanmış içtihatı çerçevesinde Anayasa'ya tamamen aykırıdır.

Tasarının ilkeleri düzenleyen 2 nci maddesindeki “, kadro ihdasında azamî tasarrufa riayet edilmesi” ilkesi somut bir ilke değildir. Örneğin mevcut serbest kadronun ne kadar aşılması azami tasarruf olarak değerlendirilecektir.

Yetki süresinin de 6 ay olarak belirlenmesi seçime giden bir Hükümet açısından makul bir süre değildir.

Bu yetkinin zorunlu ve acil düzenlemelere münhasır olması gerekir. Oysa talep edilen yetki kapsamında 9 uncu yılında olan Hükümetin bugüne kadar sözü edilen düzenlemeleri yapmış olması gerekirdi. Ayrıca, şu anda TBMM gündeminde yetki kapsamına girebilecek Gümrük Müsteşarlığı Teşkilat Kanunu Tasarısı dışında yasalasmayı bekleyen başkaca kanun tasarısı ve teklifi de bulunmamaktadır. 23 üncü dönemde Hükümet tarafından önerilen, örneğin; ÖSYM, Anayasa Mahkemesi Kuruluş Kanunu, Dışişleri Bakanlığı Teşkilat Kanunu, Diyanet İşleri Başkanlığı Teşkilat Kanunu, Avrupa Birliği Genel Sekreterliği Teşkilat Kanunu ve İller Bankası Teşkilat Kanunu gibi birçok teşkilat kanununu yasalasmıştır. Bugün yetki kanununa dayanarak yapılması düşünülen teşkilat düzenlemelerini de TBMM'ne getirmiş olsaydı pekala yasalastırılabilirdi. Komisyonda Hükümet temsilcisi şu anda hazır olan, fakat parlamentonun seçime gitmesi nedeniyle yasalastırılmayan bir çalışmaları olduğunu da ortaya koyamamıştır. Bu nedenle istenen yetki için acil bir durum ortaya konulamamıştır. Durum böyle olunca bu yetki tasarısı ile TBMM'ne ait olan yasa yapma yetkisi 6 ay süreyle Hükümet tarafından devralınmak istenmektedir. Bu nedenle de Anayasa'nın 91 inci maddesine açıkça aykırıdır.

Bu bölümde ve önceki bölümde yapılan açıklamalar birlikte değerlendirildiğinde bu yetki tasarısının Anayasa'ya aykırılığı açıkça görülmektedir. Şöyle ki:

1) Anayasa'nın 7., 87. ve 91. maddeleri birlikte değerlendirildiğinde, tasarısı ile istenen kapsamı sınırsız, belirsiz ve somutlaştırılmamış olan bu yetki, zorunlu ve ivedilik gerektiren durumlar da ortaya konulmadığından yasama yetkisinin devri anlamına gelmektedir.

.... *Yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasa'nın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkeleri koyması, çerçeveyi çizmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanı yönetiminin düzenlemesine bırakmaması gerekir. Temel kuralları koymadan, ölçüsünü belirlemeden ve sınırı çizmeden yürütmeye düzenleme yetkisi veren kural, Anayasa'nın 7. maddesine aykırı düşer...*” (Anayasa Mahkemesi'nin 6.7.1993 günlü, E:1993/5, K:1993/25 sayılı kararı)

“... yürütmenin düzenleme yetkisi, sınırlı, tamamlayıcı ve bağlı bir yetkidir. Bu nedenle, Anayasa’da öngörülen ayırık durumlar dışında, yürütme organına yasalarla düzenlenmemiş bir alanda genel nitelikte kural koyma yetkisi verilemez. Ayrıca yürütme organına düzenleme yetkisi veren bir yasa kuralının Anayasa’nın 7. maddesine uygun olabilmesi için temel ilkelerin konulması, çerçevenin çizilmesi, sınırsız, belirsiz, geniş bir alanın bırakmaması gerekir.” (Anayasa Mahkemesi’nin 18.1.1996 günlü, E:1995/25, K:1996/2 sayılı kararı)

2) Kapsamın belirsizliği, Hükümetin 91 inci maddede sayılan yasak alanlara girip girmeyeceğinin takibini de güçleştirecektir.

3) Anayasa Mahkemesi’nce daha önce verilen birçok iptal kararına konu düzenlemelerle benzerlik arzemesi nedeniyle Anayasa’nın 153 üncü maddesine de açıkça aykırıdır.

4) Görevden alma ve emekliliğe sevkle ilgili istenen yetkiler disipli cezası mahiyetinde olup Anayasa’nın 91 inci maddesi kapsamında değerlendirilemez ve bu konuda ısrar etmek Anayasa’nın 153 üncü maddesine aykırı olur.

Açıklanan nedenlerle komisyonun çoğunluk görüşüne iştirak edilmemiştir.

Genel Kurulun bilgisine saygıyla sunulur.

Mustafa Özyürek
İstanbul

Bülent Baratalı
İzmir
Ferit Mevlüt Aslanoğlu
Malatya

Harun Öztürk
İzmir

MUHALEFET ŞERHİ

Bilindiği gibi İhtisas komisyonları, kanun yapım sürecinin en önemli aşamasıdır ve mutfak işlevi görmektedir. TBMM Genel Kurul gündemine giren Tasarı ve Tekliflerin çok büyük kısmı, Plan ve Bütçe Komisyonu'nda görüşülmektedir. Bu süreçte bir çok kanun tasarısı hakkında teknik sebepler gerekçesiyle alt komisyon oluşturulmaktadır. Bu durum Komisyonumuzun enerjisini teferruat işlerle harcamasına yol açmaktadır. Bu nedenle, komisyon görüşmelerine zaman ayrılmalı ve komisyonların yapısı güçlendirilmelidir. Ayrıca, komisyona davet yazıları ve buna istinaden yapılan görüşmelerde hukuka uygun olmalıdır. Kanunların çok büyük kısmı tasarılarla dayandığı için Tasarıların hazırlanıp kaleme alındığı Başbakanlık ve ilgili bakanlıklar, yasa-yapım sürecinin ilk önemli aşamasını oluşturmaktadır.

Başbakanlık tarafından koordine edilen bu aşamadaki yetersizlikler, siyasi tavırlar ve Meclis'teki hızlı yasama nedeniyle çoğu zaman düzeltilmeden yasalaşmaktadır. Kanun yapım sürecinde, hükümet bünyesindeki hazırlık aşamasına yeterli zaman ayrılmalı, kanunla ilgili sosyal kesimlerin ve Sivil toplum kuruluşlarının katkısı mutlaka alınmalıdır.

"Kanun bir kere çıksın, sonra yeni değişiklikler yapıp düzeltiriz" yaklaşımı, Türkiye'de kanun "enflasyonu olgusu"nu ortaya çıkarmaktadır. İstatistiklere baktığımızda belli bir dönemde TBMM tarafından kabul edilen kanun sayısının dünya örneklerine göre fazla olması, bir performans kriteri olarak çok da övünülecek bir durum değildir.

28.3.2011 tarihinde Başbakanlık tarafından "Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri İle Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu Tasarısı" ile gerekçesi 28.03.2011 tarih ve B.02.0.KKG.0.10/101-334/1130 sayılı ile TBMM Başkanlığına gönderilmiştir. Aynı tarihte TBMM Başkanlığı tarafından esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna, Tali Komisyon olarak da Anayasa Komisyonuna 1/1017 sayılı ile havale edilmiştir. 29.03.2011 tarihinde de komisyon başkanlığının A.01.1.PBK/422 sayılı yazılı ile Komisyon Başkanı Sayın Mustafa Açıkalin'ın imzası ile 31.03.2011 Perşembe günü Komisyon üyelerine toplantı için çağrı yapılmıştır. 31.03.2011 Perşembe günü Toplantı başlamadan Komisyon üyesi Milliyetçi Hareket Partisi Denizli Milletvekili Emin Haluk Ayhan Komisyon Başkanvekiline mevcut davet yazısı ile çağrının toplantı yapılması için geçerli olamayacağını beyan etmiştir. Nitekim Komisyon Başkanvekili toplantıyı başlatmamıştır. Daha sonra Sayın Başkanvekili Recai Berber'in imzasını taşıyan 31.03.2011 tarih ve A.01.1.PBK/423 sayılı yazılı ile 02.04.2011 Cumartesi günü saat 10.30'da Plan ve Bütçe Komisyonu'nun 518 numaralı salonda toplanacağını ifade eden ve komisyon üyelerine hitaben çağrı yazısı gönderilmiştir. Buna ilave olarak Plan ve Bütçe Komisyonu'nun 01.04.2011 tarih ve A.01.1.PBK/424 sayılı yazısı ile toplantının saat 11.30'da yapılacağını ifade belirten Komisyon Başkanı Sayın Mustafa Açıkalin'ın davet yazısı komisyon üyesi milletvekillerinin sekreteriyalarına bildirilmiştir. Bilahare elektronik posta ile daha önceki iki yazıyı ilgi gösteren bila tarih A.01.1.PBK/424 sayılı yazılı ile gündem erteleme konulu Komisyon Başkanı Sayın Mustafa Açıkalin'ın imzaladığı "Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının

Teşkilat, Görev ve Yetkileri İle Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu Tasarısının” görüşmelerinin saat 11;30’da yapılacağı duyurusu Komisyon üyesi milletvekillerine iletilmiştir.

Diğer taraftan TBMM Genel Sekreterliği Kanunlar ve Kararlar Müdürlüğü tarafından söz konusu yetki kanunu tasarısı hakkında çekincelerin ortaya konulduğu bir mütalaa tesis edilmiştir. TBMM Kanun Kararlar Müdürlüğünce hazırlanması gerekli inceleme raporu Komisyon Başkanvekili sayın Recai Berber’den muhalefet milletvekillerinin defalarca talep etmelerine rağmen ancak Tasarının görüşmelerinin bitme aşamasına gelindiğinde dağıtılmıştır. TBMM Kanun ve Kararlar Genel Müdürlüğünün konuya yaklaşımından da Tasarının hukuken problemler taşıdığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle TBMM üyelerinin konuyu değerlendirmelerinde kolaylık sağlamak amacıyla bu raporun muhalefet şerhimizde yer almasının uygun olacağı düşünülmüştür.

“KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

İNCELEME RAPORU

30/3/2011

ADI: KAMU HİZMETLERİNİN DÜZENLİ, ETKİN VE VERİMLİ BİR ŞEKİLDE YÜRÜTÜLMESİNİ SAĞLAMAK ÜZERE KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ TEŞKİLAT, GÖREV VE YETKİLERİ İLE KAMU GÖREVLİLERİNE İLİŞKİN KONULARDA YETKİ KANUNU TASARISI

KONUSU: Yetki Kanunu Tasarısı ile kamu hizmetlerinin düzenli, etkin ve verimli bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere kamu kurum ve kuruluşlarının bakanlıklar arası dağılımının yeniden belirlenmesi ve kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmesi öngörülmektedir.

İNCELEME SONUÇLARI:

-Tasarı ile öngörülen nitelikte düzenlemeler için kabul edilen Yetki Kanunlarına ilişkin Anayasa Mahkemesi tarafından verilmiş çeşitli iptal kararları bulunmaktadır.

Özellikle; Tasarı ile benzer özellik taşıyan 29.6.2000 günlü, 4588 sayılı "Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilât, Görev ve Yetkilerine İlişkin Konularla Kamu Personeli Arasındaki Ücret Dengesizliklerinin Giderilmesi ve Kamu Mali Yönetiminde Disiplinin Sağlanması İçin Yapılacak Düzenlemeler Hakkında Yetki Kanunu" hakkında Anayasa Mahkemesi tarafından verilen iptal kararı (Esas Sayısı: 2000/45 ve Karar Sayısı: 2000/27) gerekçesini incelemek yararlı olacaktır.

Anayasa Mahkemesi iptal kararında;

"Anayasa'nın 87. maddesine göre, ancak, belli konularda KHK çıkarma yetkisi verilmesi gerekirken dava konusu Yasa'yla her konuyu kapsayacak biçimde genel bir yetki verilmiştir. Bakanlar Kurulu, ayrı tutulan iki kurum dışında tüm kamu kurum ve kuruluşlarını yeniden örgütleyebilecek, bunların görev ve yetkilerini yeniden düzenleyebilecek, memurlar ve diğer kamu görevlilerinin ücret, aylık, disiplin ve cezaları ile emeklileri hakkında kanun ve KHK'lerde değişiklik yapabilecek, Devletin gelirleri ve harcamalarına ilişkin tüm mevzuatı "kamu malî yönetimi" kavramı içinde değerlendirerek yeni kurallar getirebilecektir. Sınırları geniş ve belirsiz konularda düzenleme yapmak üzere Bakanlar Kurulu'na KHK çıkarma yetkisi verilmesi, Anayasa'nın 87. maddesinde belirtilen "belli konu"larda verilen yetki olarak değerlendirilemez.

Öte yandan, yasa, Anayasa'nın 91. maddesinde belirtilen öğeleri de içermemektedir. Yasa'nın 1. maddesinde çıkarılacak KHK'lerin "kapsam" ve konusu içiçe girmiş, kapsamının çok geniş ve sınırsız olması nedeniyle de verilen yetkinin 91. maddede öngörülen yasak alana girip girmediğinin denetimi olanaksız hale gelmiştir. Konu ve kapsamdaki bu sınırsızlık ve belirsizlik, TBMM'ne ait olan yasama yetkisinin yürütme organına devri anlamına gelir. Amaç, konu, ilke ve kapsamla ilgili sınırların belirli olması gerekirken bunlara uyulmadan KHK çıkarma yetkisi verilmesi Anayasa'nın 7. maddesine aykırılık oluşturur.

Yasa'nın 2. maddesinde, Bakanlar Kuruluna verilen yetkinin ivedi ve zorunlu hallerde kullanılması gerektiği belirtilmiştir. Yetkinin "önemli, ivedi ve zorunlu" durumlarla sınırlandırılması, dava konusu Yetki Yasası'nda olduğu gibi bunun takdirinin Bakanlar Kuruluna bırakılmasıyla değil, amacın, kapsamın ve konunun içeriği yönünden ivedi ve zorunlu olduğunun yasakoyucu tarafından saptanmasıyla olanaklıdır. Niteliği itibarıyla uzun süreli ve çok yönlü çalışmayı gerektiren düzenlemeler ivedi ve zorunlu olarak nitelendirilemez. Dava konusu Yasa'nın amaç ve kapsamındaki genişlik ve sınırsızlık, verilen yetkinin önemli, ivedi ve zorunlu durumları içerip içermediğinin tespitine imkan vermemektedir.

Açıklanan nedenlerle Yetki Yasası'nın 1. maddesiyle 2. maddesinin birinci fıkrası Anayasa'nın Başlangıç'ının dördüncü paragrafı ile 2., 7., 87. ve 91. maddelerine aykırıdır. İptali gerekir."

hususları yer almaktadır.

-Tasarının 1 inci maddesinin ikinci fıkrasının (a) bendinin (20) numaralı alt bendi ile (b) bendinin (7) numaralı alt bendinde yetkinin sınırlarının açık ve net bir şekilde belirlenip belirlenmediğinin gözden geçirilmesi ve anılan kanunların ilk kullanımlarında tarih, sayı ve başlığın yer alması ve izleyen kullanımlarda sadece kanunun sayısı veya adıyla belirtilmesi uygun olacaktır." denilmektedir.

Diğer önemli bir husus ise aşağıda yer alan ve TBMM Başkanlığına hitaben TBMM MİLLİYETÇİ HAREKET PARTİSİ GRUP BAŞKANLIĞI'na yazılan 01/04/2011 tarih ve 712 sayılı yazıda Anayasa Komisyonunun Anayasanın amir hükmü çerçevesinde söz konusu yetki tasarısını görüşmek üzere Anayasa Komisyonu Başkanı tarafından toplantıya çağırılması, bu komisyon görüşünü takiben Plan ve Bütçe Komisyonunun toplantı yaparak konu hakkında raporunu hazırlaması hususunu gereği yapılmak üzere Anayasa ve İçtüzük Hükümleri çerçevesinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına yüce başkanlığa arz ederim

denilmektedir. Henüz bu konuya resmi bir cevap da alınmamıştır. Elektronik ortamda alınan yazı metni aşağıdaki şekildedir.

“TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanıp TBMM Başkanlığına arzı Bakanlar Kurulu’nce 25 Mart 2011 tarihinde kararlaştırılan ve 28 Mart 2011 tarihinde TBMM Başkanlığına arz edilen “*Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini Sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki kanunu Tasarısı*” Başkanlığınız tarafından 28 Mart 2011 tarihinde tali komisyon olarak Anayasa Komisyonuna, esas komisyon olarak da Plan ve Bütçe Komisyonuna havale edilmiştir.

Malumlarınız olduğu veçhile Anayasanın 7. maddesine göre yasama yetkisi TBMM’ne aittir ve bu yetkinin devredilemeyeceğine amirdir. Ayrıca Anayasanın 87. maddesine kanun koymanın TBMM’nin görev ve yetkisi dâhilinde olduğunu ifade etmektedir. Öte yandan Anayasanın bu amir hükümleri yanında Anayasanın 91. maddesi Türkiye Büyük Millet Meclisi’nin, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verebileceğini ifade etmekte ve bu yetkinin Anayasada yer alan sınırları ile kapsamı, amacı ve usulüne ilişkin kayıtları belirlemektedir.

Anayasanın 91. maddesi yetki kanunlarının komisyonlarda ve Genel Kurulda öncelikle ve ivedilikle görüşüleceğine amirdir.

Plan ve Bütçe Komisyonu esas komisyon olarak söz konusu yetki kanunu tasarısını görüşmek üzere 31 Mart 2001 günü toplantıya çağrılmış, ancak usulüne uygun bir çağrı olmadığı için, bu toplantı bu defa 2 Nisan 2011 tarihine ertelenmiştir.

Başkanlığınız tarafından söz konusu tasarı tali komisyon olarak Anayasa komisyonuna gönderilmiş olması son derece önemlidir. Zira yasama yetkisinin devri gibi Anayasanın amir hükmüne getirilen bir istisnanın Anayasal yetki devri olduğu ve Anayasanın belirlediği kayıtlar çerçevesinde olmasının temin edilmesi esas olmalıdır. Esasen TBMM’nin yetki devrini öngören bu tasarının öncelikle ve ivedilikle Anayasa Komisyonunda görüşülmesi temin edilmelidir. Bu komisyonun Anayasanın 91. maddesine istinaden öncelikle ve ivedilikle görüşmesi için herhangi bir çağrı yapılmadan ve bu komisyonun görüşü alınmadan Plan ve Bütçe komisyonunda ele alınması Anayasanın lafzı ve ruhuyla bağdaşık değildir.

Anayasanın 88. maddesi kanun tasarı ve tekliflerinin görüşülme usul ve esaslarının İttüzükle düzenleneceği ifade etmişken, İttüzüğün 26. maddesine göre komisyonlar kendi gündemine hâkim olmasına ve 37. maddesinde komisyonlarda inceleme süresi belirtilmesine ve tali komisyonlarında 10 içinde konunun sonuçlandırılması hususları yer almasına rağmen, Anayasanın 91. maddesinde yetki kanunlarının komisyonlarda öncelikle ve ivedilikle görülmesi bir emredicilik hükmüdür.

Yetki kanununun havalesinin yapıldığı komisyonlarda, esas ve tali komisyonlarda, komisyonların bu yetki tasarısını görüşüp görüşmeme hususunda bir

takdir yetkisi bulunmamaktadır. Komisyonların kanun tasarı ve tekliflerin görüşülmesine ilişkin içtüzükte verilen esneklik Anayasa gereğince yetki kanunlarında verilmiş değildir. Bu durumda kendilerine havale edilen konuları bu komisyonlar asgari çağrı şartları temin edilerek görüşmelidir.

İçtüzüğün 23. maddesi tali komisyonların süresi içinde görüş bildirmemesinin, esas komisyonun raporunu hazırlamasına engel olmadığını ve tali komisyonlar için 10 günlük inceleme süresini vermesine rağmen, Anayasanın amir hükmü dikkate alındığında, havalesi yapılan tali komisyonda da bu yetki kanununun görüşülmesinin emredici olduğu ortadadır.

Durum böyle iken Anayasa Komisyonu Başkanının 31.03.2011 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına hitaben söz konusu yetki kanunun tasarisının komisyon gündemine alınmayacağına ilişkin iradesi yok hükmündedir. Anayasa'nın 91. maddesi uyarınca yetki kanunların ivedilikle ve öncelikle görüşülmesine amirdir. Komisyon Başkanı Anayasa hükümlerine aykırı olarak kendilerine havale edilen bu konuyu gündeme almaktan imtina etmiştir. Komisyon Başkanının bu konuda bir yetkisi mevcut değildir. Esas komisyonun ve tali komisyonun yetki kanunu tasarisını gündeme alma ve görüşme konusunda bir takdir yetkisi Anayasa tarafından kısıtlanmıştır.

Kaldı ki TBMM Genel Kurulunun dahi yetki kanununu öncelikle gündeme alma ve görüşmesi Anayasa'nın amir hükmü ile sağlanmış ve konuda İçtüzük uyarınca belirlenen usul ve esaslar dışında öncelik ve ivedilik öngörmüşken, komisyon başkanın kendi iradesiyle bunu görüşmeyeceğim demesi Anayasa'ya aykırıdır. Böyle bir konuda komisyon üyelerinin yasama görevini yapma imkânını ortadan kaldırmaktır.

Bu bakımdan söz konusu yetki kanunu tasarisının Anayasa Komisyonun da görüşülmesi ve bu komisyonun Anayasanın belirlediği çerçeve içinde yetki devrine haiz bir tasarı olup olmadığına ilişkin bir raporu temin edilmeden Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülmesinin mümkün olmadığı kanaatindeyiz.

Aksine uygulama yasama yetkisini kullanan ve Anayasa komisyonunda görev yapan milletvekillerimizin yasama yetkisinin kısıtlanmış olması sonucunu doğuracaktır. Milletvekillerimizin Anayasa çerçevesinde verilmiş bir yasama yetkisinin kullanmasının engellenmesi kabul edilemez. Bu bakımdan Anayasa Komisyonunda yer alan milletvekillerimizin Anayasa uyarınca görüşülmesine amir bir yetki kanunu hakkında yasama yetkisini kullanılmasının temin edilmesi gerekmektedir. Öte yandan Plan ve Bütçe Komisyonunda yer alan milletvekillerimizin de Anayasa Komisyonunun Anayasa çerçevesinde bir yetki devrine ilişkin bu konudaki değerlendirmelerinin belirlenmesine ihtiyaçları olduğu açıktır.

İçtüzük 14. madde çerçevesinde TBMM Başkanına verilen TBMM komisyonlarının çalışmalarını denetlemek ve Anayasa'nın ivedilikle ve öncelikle görüşülmesini teminen yine İçtüzük 14. madde uyarınca komisyon başkanını uyarmak görevleri uyarınca, Plan ve Bütçe Komisyonunun 2 Nisan 2011 tarihinde yaptığı toplantının ertelenmesi, Meclis Başkanlığının görüş oluşturmaya ihtiyaç duyduğu Anayasa Komisyonunun Anayasanın amir hükmü çerçevesinde söz konusu yetki

tasarısını görüşmek üzere Anayasa Komisyonu Başkanı tarafından toplantıya çağırılması, bu komisyonun görüşünü takiben Plan ve Bütçe Komisyonunun toplantı yaparak konu hakkında raporunu hazırlaması hususunu gereği yapılmak üzere Anayasa ve İçtüzük hükümleri çerçevesinde Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına yüce Başkanlığa arz ederim. 1 Nisan 2011

Saygılarımla...

Oktay Vural
İzmir Milletvekili
Grup Başkanvekili

Bir başka husus ise tali komisyon olarak tasarının görüşülmek üzere gönderildiği Anayasa Komisyonu Başkanı tarafından bu tasarı hakkında görüşme yapılmayacağını ifade eden yazısıdır. Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı Anayasa Komisyonu Başkanlığı'nın 31.03.2011 tarih ve A.01.1.ANK/1147 sayılı yazısında "28 Mart 2011 tarihinde tali olarak Anayasa, esas olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna gönderilen "Kamu Hizmetlerinin Düzenli, Etkin ve Verimli Bir Şekilde Yürütülmesini sağlamak Üzere Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Teşkilat, Görev ve Yetkileri ile Kamu Görevlilerine İlişkin Konularda Yetki Kanunu Tasarısı. (1-1017)" Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 37 nci maddesinin tali komisyonlar için öngördüğü 10 günlük süre içerisinde Komisyonumuzda gündeme alınmayacaktır. Bilgilerinize arz ve rica ederim. Saygılarımla." denilmektedir. Bu görüşleri ifade eden yazı Anayasa Komisyonu Başkanı Prof.Dr.Burhan KUZU imzası ile Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına yazılmıştır.

Değişime uğrayanların ve bu tasarıya imza koyanların geçmişte benzer konulara nasıl yaklaştıklarını vatandaşların öğrenmesi açısından da bazı Genel Kurul Tutanaklarının muhalefet şerhinde yer almasının da uygun olacağı düşünüldüğünden bunlara aşağıda yer verilmiştir. Nitekim 21. Dönem 3. yasama yılında 20.12.2000 Çarşamba günü 37 nci Birleşim'de Başbakan Yardımcısı Sayın Bülent Arınç'ın konuşma tutanakları aşağıda yer almıştır.

FP GRUBU ADINA BÜLENT ARINÇ (Manisa) - Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım; hepimizi, saygıyla selamlıyorum, hayırlı akşamlar diliyorum.

Sözlerimin başında, biraz önce, sayın milletvekillerimizin oylarıyla kabul edilmiş bulunan, 2001 Malî Yılı Bütçe Kanununun, ülkemiz için, aziz milletimiz için hayırlı olmasını, Cenabı Hak'tan diliyorum ve Sayın Başbakanın teşekkür konuşmalarında ifade ettiği gibi, bu bütçenin, aziz milletimize, çiftçisiyle, esnafıyla, çalışanlarıyla, emeklileriyle, dul ve yetimleriyle, hayırlar getirmesini diliyorum.

Bütçe Kanununun, gerek Plan ve Bütçe Komisyonundaki görüşmeleri sırasında ve gerekse Meclis Genel Kurulundaki görüşmelerinde, hem değerli milletvekillerimiz hem de Anamuhalefet Partisi olan Fazilet Partimiz, elinden gelen bütün katkıyı göstermiştir, yapıcı tenkitlerde bulunmuştur, önergelerle desteklemiştir ve Bütçe Kanununun mükemmel olması için, elinden gelen gayreti göstermiştir. Her kanunda yaptığımız gibi, Bütçe Kanununun da, ülkemiz için çok önemli bir belge olduğunu düşünüyoruz ve Bütçe Kanununa gereken değeri veriyoruz.

Değerli arkadaşlarım, görüşmeler sırasında da görüldü ki, bu on günlük süre, çok yetersiz bir süredir. Bakanlık bütçeleri üzerinde, bazen 6 dakikaya kadar inen, en fazla 15 dakika olan konuşmalarla, bir bütçe, yeteri kadar değerlendirilememekte ve değişik konular gündeme getirilememektedir. Âdeta, bir resmigeçit hüviyeti içerisinde, arkadaşlarımız, kürsüye çıkıyorlar ve sadece birkaç konuyu ortaya koyabiliyorlar.

Yine, Meclisi yöneten Sayın Başkanlarımızın da hemen hemen ittifakla söyledikleri gibi, soru-cevap süresi de fevkalade kısadır. Bu soru-cevap süresi içerisinde, milletvekillerimiz, hem bütçeyle doğrudan ilgili olan hem de seçim bölgeleriyle ilgili olan konuları yeterince gündeme getirememektedirler. Buna benzer ve bütçeyle ilgili olan pek çok konunun, Allah kismet ederse, önümüzdeki yılların görüşmeleri esnasında yeniden değerlendirilmesinde büyük yarar görmekteyim. Değerli Genel Kurul üyelerimizin dikkatlerine bunları sunmak istiyorum.

Değerli arkadaşlarım, şimdi görüşeceğimiz konu, çok süratle önümüze gelmiştir. Anayasa Komisyonu tali komisyon olarak, Plan ve Bütçe Komisyonu asıl komisyon olarak, bir gün içerisinde görüşmelerini tamamlamış ve bugünkü Danışma Kurulu kararıyla da tasarı üzerinde görüşmeler başlamış bulunmaktadır.

566 sıra sayılı Memurlar ve Diğer Kamu Görevlileri Hakkındaki Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Yetki Kanunu Tasarısını müzakere ediyoruz. Tasarının gerekçesine baktığımız zaman, kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılması ve kamu kesiminde ücret adaletinin sağlanması amacıyla yürütülen çalışmalar tamamlanıncaya kadar, kamu personelinin hakları arasındaki dengesizliklerin giderilmesi için bazı ivedi düzenlemeler yapılması gerekmektedir deniliyor. Sanıyorum, bu gerekçeye pek çok arkadaşımız katılacaktır; çünkü, kamu kesimindeki ücret adaletsizlikleri giderek yüksek sesle konuşulmaya başlanmış, bir facia haline gelmiş ve çalışanlar arasında büyük uçurumlar açılmıştır.

Yine, gerekçede, böyle, acil ve ivedi bir çalışmanın, yani kanun hükmünde kararname için yetki istenmesinin, Meclisin yoğun gündemine bağlı olduğu söylenmektedir. Yani, bunlar yasa tasarısı olarak Meclise gelebilirdi; ama, gündem çok yoğun, bunları bir an önce geçirmek mümkün değil; o yüzden, kanun hükmünde kararname olarak düşünüyoruz diyorlar, bir de, süreyi üç ayla sınırlı tutuyorlar.

Değerli arkadaşlarım, bu tasarı üzerindeki görüşmelerimizin tamamı, 1 inci maddesinde hemen hemen kendisini gösteriyor. 1 inci madde -yine, özetle söylüyorum- memurlar ve diğer kamu görevlilerinin çalışmalarındaki etkinliği artırmak, kamu hizmetlerinin düzenli ve hızlı bir şekilde yürütülmesini sağlamak amacıyla üç özellik gözetmişler; idarî, malî ve sosyal haklar arasındaki adaletsizlikleri gidermek üzere Bakanlar Kuruluna yetki verilmesi deniyor. Dikkatlerinizi çekiyorum; çünkü, bu Parlamento, bu milletvekilleri, iktidarıyla muhalefetiyle çok yakın bir zamanda, çok tatsız bir macera yaşamış ve memurlar hakkındaki kanun hükmünde kararname, önce, yaz aylarında, daha sonra da yasa tasarısı olarak Plan ve Bütçe Komisyonundan çıkan bir düzenlemeyi hemen aklına getirmektedir. Anadolu tabiri çok güzeldir "sütten ağzı yanar yoğurdu üfleyerek yemiş." Acaba, burada da, yine, süten ağzımız mı yanacak endişesi bütün milletvekili arkadaşlarımızı bir tedirginlik, bir endişe içerisine sokmaktadır; çünkü, sadece malî ve sosyal haklar denilebilse, bunları herkesin anlaması mümkündür; ama, idarî haklar ve bu konuda yapılacak düzenleme denildiği için, idarî haklar konusunda acaba ne getirilmek isteniyor, hangi amaç gizlenmek isteniyor, yine aynı trajediyi mi yaşayacağız, herkesi tedirgin eden, korku içerisine alan bir düzenlemeyle mi karşı karşıya kalacağız endişesini taşımaktayım.

Değerli arkadaşlarım, bu endişemizi hemen tekrar hatırlamak amacıyla şöyle birkaç ay öncesine dönmek istiyorum. Bildiğiniz gibi, Meclis, çalışmalarına ara verirken temmuz itibarıyla, son günlerde, 29 Haziran 2000'de bir yetki kanunu çıkardı. Bu, meşhur tabiriyle, 4588 sayılı Yetki Kanunudur. Bu kanunun müzakereleri sırasında da ne gariptir ki, Plan ve Bütçe Komisyonundaki üye arkadaşlarımız, yine bugün ifade edeceğimiz endişeleri dile

getirdiler ve bunlar, malî düzenlemelerle kalmazlar, mutlaka bunun içerisine birtakım Anayasa dışı hükümler de konulabilir dediler. Tutanaklar bunun şahididir. "Hayır" denildi, teminatlar verildi; ama, arkasından gördük ki, bu, 4588 sayılı Yetki Kanununa dayanılarak yirmiyeye yakın kararname çıkarıldı. Bu kararname, emniyet teşkilatına, şehit dul ve yetimlerin aylıklarına, maaşlarına, Emekli Sandığıyla ilgili düzenlemelere, Çalışma Bakanlığının getirdiği sosyal sigorta kurumları ve sosyal güvenlik kurumlarıyla ilgili düzenlemelere ilişkin -vaktimi alır diye hepsinin tek tek isimlerini saymıyorum ama- yirmi civarında kanun hükmünde kararname çıkarıldı. Bunların içerisinde, kamu iktisadi teşebbüsleri, Emekli Sandığı, esnaf sanatkarlar, Türkiye iş kurumunun kurulması, millî savunma, polis, yükseköğretim kurumları, vesaire var; ama, kamuoyunda en çok tartışılan, Sayın Cumhurbaşkanının iki defa imzalamayarak hükümete iade ettiği bir taslağıdır. O taslağın da meşhur ismi, memurlar hakkında kanun hükmünde kararnamedir. Yani, Anayasanın, yasaların öngördüğü tedbirlerin dışında, eğer bu kanun hükmünde kararname çıkabilseydi, memurlar, görevlerinden alınabilecekler, hiçbir kamu kurum ve kuruluşunda kendilerine görev verilmeyecek, çalıştırılmayacak ve buna bağlı olarak birtakım haklardan mahrum kalacaklardı. Bu kanun hükmünde kararname tartışması temmuz ağustos aylarının tamamını kaplamıştır ve Sayın Cumhurbaşkanı, Anayasaya uymazlık konusundaki hukukçu tavrını devam ettirmiş ve bunun ancak yasa olarak Meclisten geçirilmesi gerektiğini, Anayasanın 91 inci maddesinin bunu öngördüğünü ifade etmiştir. Ne gariptir, Meclis açıldıktan sonra, yine, aynı inatla, devlet krizi çıkar, şu olur, bu olur sözleri bir kenara bırakılmış ve özelliği itibarıyla Anayasa Komisyonunda görüşülmesi gereken, Anayasa Komisyonunun görevine giren bir konu -yeni İçtüzük kabul edildiğinde, bununla ilgili maddede, her komisyonun görev sınırı belirlenmiştir, belki böyle bir aksama bir daha olmayacaktır- maalesef, Plan ve Bütçe Komisyonu gibi, yasa gereği iktidar ağırlıklı olan bir komisyondan geçirmeye, büyük tartışmalara rağmen, muvaffak olmuşlardır.

Henüz Genel Kurula inmeyen ve henüz üzerindeki tartışmalar bitmeyen bir konu belleklerimizde dururken, şimdi, yeniden, bir yetki kanunu tasarısıyla karşı karşıyayız ve bunun içerisinde, idarî haklar vesaire düzenleme kapsamına alınacaktır diye birkaç kelime dikkatimizi çekiyor.

Değerli arkadaşlarım, gerek hükümetin gerekse değerli grup sözcülerinin bu konudaki görüşlerini ve hepimizi ferahlatacak, yasa adına, Anayasa adına, çalışanlarımız adına ne gibi düzenlemeler yapılacak; bunun temel sınırlarının çizilmesinde çok büyük önem vardır.

Değerli arkadaşlarım, Fazilet Partimiz, bir sorumlu muhalefet partisidir, anamuhalefet partisidir ve hepiniz biliyorsunuz ki, 4588 sayılı Yetki Kanununun iptali için Anayasa Mahkemesine dava açmıştır ve bu dava, 5 Ekim 2000 tarihinde, yürürlüğün durdurulmasıyla birlikte iptal edilmiştir. Daha sonra, bu yetki yasasına dayalı olarak çıkarılan yirmi civarındaki kanun hükmünde kararname de, anayasal dayanaktan mahrum olmaları sebebiyle, yine Fazilet Partimizin müracaatıyla, bir bir iptal edilmiş bulunmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, o tarihlerde bize, bazı tarizler ve serzenişler geldi "canım bu düzenlemelerin içerisinde faydalı olanlar da vardı, yararlı olanlar da vardı, siz onların iptali için de Anayasa Mahkemesine gittiniz" dediler. Doğrusu, önce, hepimizi düşündüren bu konuda, yine hukukun tarafını tuttuk; çünkü, hukuk bize şunu söylüyordu: Siz, Anayasa Mahkemesine, yetki kanununun, Anayasanın 91 inci maddesine aykırı olduğu için gitmediniz mi? Gittik. İptal edilmedi mi? Edildi. O zaman, Anayasaya dayanmayan düzenlemeler ne olursa olsun, Anayasa Mahkemesine gidilmesi gerekir. Fazilet Partisi, istikrarlı, kararlı tavrını sürdürdü ve bu kararname hepsini iptal edilmiş oldu.

Ancak, o tarihte kamuoyuna, bir şey daha ifade ettik; bu düzenlemeler içerisinde iptal edilmiş olmasına rağmen, getirilen haklar sebebiyle faydalı olduğuna inanacağımız düzenlemeleri biz teklif edeceğiz ve eğer hükümet, bunları bir yasa olarak getirirse, biz destekleyeceğiz. Bu sözümüzü tuttuk; değerli arkadaşımız Avni Doğan ve arkadaşlarımızın, Meclise getirdikleri yasa teklifleri, komisyonlarda değerlendirildi ve bütün bu kararnamelerde önemli ve faydalı bulduğumuz konuları da, hükümete açık çek vermek suretiyle, destekleyeceğimizi ifade ettik.

Bakın, elimde, bugün dağıtılan bir gündem var. Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığı, 9 Ocak tarihinde gündemine aldığı dört tasarı ve teklifi görüşmek üzere üyelerine çağrıda bulunuyor. Bunlardan bir tanesi de, değerli arkadaşlarımızın verdiği şehit, dul ve yetimlerin aylık ve maaşlarıyla ilgili düzenlemedir. Bu, sevinç verici bir olaydır. Hükümete, bir taraftan, tekliflerde ve yapıcı tenkitlerde bulunurken, faydalı olan her şeyi açıkça destekleyeceğimizi de ifade ediyoruz. Bizim sorumlu muhalefet anlayışımız bunu gerektirir. Meclisimizden yasa olarak geçirilecek her faydalı düzenlemeye şimdiden katkıda bulunmayı vaat ediyoruz ve bu konuda söz veriyoruz.

Değerli arkadaşlarımız, şimdi, böylesine bir şey yaşanmışken; yani, Anayasa Mahkemesine gidilmiş ve Anayasa Mahkemesi de 2000/45-27 karar sayılı iptal kararıyla, bir kanun hükmünde kararnamede hangi unsurların bulunması gerektiğini ifade eden çok güzel bir örnek kararını ortaya koymuşken, yeni düzenlemeye de bu açıdan bakmamız gerekiyor.

Değerli arkadaşlarımız, bir defa, konuyu, birtakım doktriner görüşlerle, birtakım Anayasa Mahkemesi kararlarıyla, bu kararların içerisine dalıp da hepimizin dikkatlerini dağıtacak bir düzeyde ortaya koymak istemiyorum. Zaten, mesele, çok basit ve yalın olarak anlatılabilecek düzeydedir. Bir defa, Anayasanın 87 nci maddesi, kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini Türkiye Büyük Millet Meclisine bir görev olarak, bir yetki olarak veriyor; yani, Meclisin görevleri içerisinde Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisini vermiş. Bunu tartışmıyoruz; ama, Anayasanın 91 inci maddesi önemli. Anayasanın 91 inci maddesinde sayılan temel öğelere dikkat edilmediği takdirde, kanun hükmünde kararname şu konularda çıkaramazsınız deniyor. Bu Anayasanın emri ve çok da doğru bir düzenleme. Bunu gözardı ederek yapılacak bütün düzenlemeler, bırakın Anayasa Mahkemesi duvarına çarpmayı... Çünkü -dün de bir vesileyle ifade ettim- biz, burada bir düzenleme yaparken, Cumhurbaşkanını veto etsin diye bekleyemeyiz, Anayasa Mahkemesi geri göndersin diye bekleyemeyiz. Bunu yapmak bizim görevimiz ve bu Meclis bu kanunları, bu kararnameleri en iyi biçimde düzenleyebilecek yetkinliğe sahiptir, bütün milletvekili arkadaşlarımızı bu evsafaadır. Dolayısıyla, biz buradan yarım çıkaralım da bir başka yer bunu tamamlasın; böyle bir düşünce çok garip bir düşünce olur. Anayasanın 91 inci maddesi çok açık bir biçimde kanun hükmünde kararnamelerin hangi konuları düzenleyebileceğini, hangi konularda böyle bir düzenleme yapılamayacağını çok açık olarak göstermiş. Bize düşen, o maddeyi açık okumaktır. Hem hükümete düşün görev budur hem de milletvekili arkadaşlarımızın ve bu konularda düzenleme yapmak isteyen herkesin böyle bir düşünceye sahip olması gerekir.

Bakınız, sadece şunlara dikkat edeceğiz: Anayasanın ikinci kısmının birinci ve ikinci bölümlerinde yer alan "temel haklar, kişi hakları ve ödevleri" ile dördüncü bölümünde yer alan siyasi haklar ve ödevler kanun hükmünde kararnamelerle düzenlenemez..." Hepimizin elinde Anayasa var; ikinci bölümünde ne var, dördüncü bölümünde ne var, sanıyorum, 5 dakikalık bir inceleme bunu bize gösterebilir; ama, mesela, Anayasanın 128 inci maddesini açıp baktığımız zaman, önümüzde konuştuğumuz konuyla da doğrudan bir ilgisi olması sebebiyle, kafamızda hemen şöyle bir kanaat oluşabilir. 128 inci madde diyor ki: "Kamu hizmeti görevlileriyle ilgili hükümler." Biz de, kamu hizmetinde görevli olanlarla ilgili konuyu görüşmüyör müyüz? İşte, 128 inci madde: "Memurların ve diğer kamu görevlilerinin nitelikleri, atanmaları, görev ve yetkileri, hakları ve yükümlülükleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir." Kararnamelerle düzenlenir demiyor "kanunla düzenlenir" diyor. Üzerinde sıkça durduğumuz bir temel kuralı koyuyor "kanunla düzenlenir" diyor. Diğer fıkralar da, hemen hemen bunu destekleyen konulardır.

İşte, yine, bu düzenlemenin içerisinde mademki "idarî haklar" diyoruz, sadece maaşlarındaki eşitsizliği gidermek vesaire değil "idarî haklar" dediğimiz zaman, kamu görevlileri de söz konusu olunca, bunların işe girmeleri ayrı bir usuldür, çalışırken disiplin kurallarına uymaları ayrı bir usuldür, memuriyetten çıkarılmaları ayrı bir usuldür ve bunları tarif etmek için kullanılabilir kelime de, sadece "idarî haklar"dır. Dolayısıyla, Anayasanın 38 inci maddesinin sekizinci fıkrası, Anayasanın 70 inci maddesi ve 91 inci maddesindeki sınırlamalar, getirilen bu düzenlemedeki idarî hak kavramının... Yine, bundan evvelki 4588 sayılı Yasada olduğu gibi, memurlarla ilgili hepimizin üzülererek hatırladığı bir düzenlemeyi,

yine aradan zaman geçtikten sonra Meclisten geçirmeyelim, Meclisi by-pass edelim de kanun hükmünde kararnamenin arkasına saklayalım telaşını, maalesef, görmekteyiz.

Değerli arkadaşlarım, 91 inci maddedeki yetkinin, kanunda bulunması gereken unsurların, kanun hükmünde kararnamenin amacı, kapsamı, ilkeleri, kullanma süresi ve süresi içinde birden fazla kanun hükmünde kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını gösterilmesi -mutlakazorunludur. Bakanlar Kuruluna verilen yetki yasasında öngörülen konu, amaç, kapsam, ilke ve süreyle sınırlı bir yetkidir. Anayasa Mahkemesinin, bizim müracaatımız üzerine verdiği karardan okuyorum bunu. Bu sınırlı, bu ivedi, bu zorunlu konu, mutlaka, Mecliste çıkarılırken, ne için yetki istendiğinin çok açık olarak gösterilmesi gerekir. Bu, maalesef, bu kanunda da gösterilmemiş bulunmaktadır.

Değerli arkadaşlarım, memurlar arasındaki ücret dengesizliğinin gerçekten bir faciaya dönüştüğünü başta söylemiştim. Bunu, biz de söylüyoruz; ama, bununla ilgili yapılacak düzenlemelerin, mutlaka, Meclisten bir yasa olarak çıkarılması gerekirdi; bir. İkincisi; bu konu çok acil, Meclisin gündemi de yoğun deniliyorsa, bugün kabul ettiğimiz Bütçe Kanunu içerisinde de bunların giderilmesi mümkündür.

Bütçe Kanunu görüşülürken, memurların maaşlarıyla ilgili düzenlemeye bir iyileştirme getirmeyen hükümetin, şimdi, kanun hükmünde kararnameyle bu eksikliği giderebileceğini düşünmek elbette mümkün; ama, bize, yaşadığımız tecrübeler gösteriyor ki, asıl amaç, herhalde, bu olmamak gerektir.

Değerli arkadaşlarım, maalesef, hükümetin, bu konudaki, açıkça, ısrarcı tavrı, yanlışt ve hatada ısrarcı tavrı ilk değildir. Hem memurlarla ilgili kanun hükmünde kararnamede bu konuyu gördük hem de biraz sonra konuşacağımız Af Kanununda bu ısrarı görüyoruz. Anayasa ortada iken, yasalar ortada iken ve buna uymak çok doğru ve çok mümkün iken, bütün bunları bir tarafa atarak, ben, yanlışt da olsa, söylediğimi yapacağım ve hükümet ile Cumhurbaşkanlığı makamı arasında veya Meclis ile hükümet arasında, âdeta, bir güç gösterisini kabul ettireceğim düşüncesi, kabul edilemez bir düşüncedir.

Değerli arkadaşlarım, biz, anamuhalefet partisi olarak, Fazilet Partisi olarak, sosyal hakların ve malî hakların iyileştirilmesi konusunda getirilecek her düzenlemeye, zaten, kendi programımızda yer verdiğimiz için, bu konuları her zaman ve zeminde yerine getirip söylediğimiz için, hükümet bizden destek bulacaktır. Değişik kanunlarda yer almış bulunan bu özlük ve malî hakların iyileştirilmesini getiriniz, hep beraber, sevinerek, alkışlarla ve oybirliğiyle bu Meclisten çıkaralım.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun Sayın Arınç; 1 dakika içerisinde toparlayınız.

BÜLENT ARINÇ (Devamla) - Toparlıyorum hemen.

Yoksa, buradan kanun hükmünde kararnameyle, sınırları belli olmayan bir yetki kanununa dayandırmak, sürekli bir münakaşayı, sürekli bir endişeyi ve korkuyu da beraberinde taşıyacaktır. Türkiye, buna müstahak değildir.

Memurlarla ilgili kararnameler konusunda yaşadığımız ve ülkeye hâkim olan korku havasını, hâlâ, çalışanlar, üzerlerinde hissediyor. Gelen mektupları gözyaşları içinde okuyoruz. Bakınız, bir memur arkadaş "benim evimin içine ajan mı koyacaklar ki, ben, hangi televizyonu dinliyorum, hangi gazeteyi okuyorum; eşimin ve benim iç yaşamım nereden bilinecek; artık, ben, karıma ve çocuklarıma evimdeki bir gizli ajan gözüyle mi bakacağım" gibi, devletin korkusu altında yaşayan, başkalarına karşı endişe taşıyan insanları karşımızda görüyoruz.

Değerli arkadaşlarım, sürem bitiyor; ama, lütfen, bu kanunun düzenlemesini yapacaksa "idarî hak" kelimesini ve kavramını 1 inci maddeden çıkarmak zorundayız. Bu konu,

Meclisimiz ve hükümetimiz tarafından, bir endişenin giderilmesi olarak, derhal yerine getirilmelidir.

Bunu hepinizin dikkatlerine sunuyor, saygılarla selamlıyorum. (FP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz Sayın Arınç."

Diğer dikkate değer bir konuşmada TBMM Genel Kurulu 21. Dönem 2. Yasama Yılı 27. haziran. 2000 tarihinde yapılan 120. Birleşimdeki Mehmet Altan Karapaşa oğlunun yaptığı konuşmadır. Bu konuşmanın da Milletvekillerince incelenmesinin yararlı olacağı düşüncesi ile muhalefet şerhimize yer almasının uygun olacağı düşüncesi ile metin içinde yer veriyoruz.

"FP GRUBU ADINA MEHMET ALTAN KARAPAŞAOĞLU (Bursa) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; görüşülmekte olan yasa tasarısının 1 inci maddesi üzerinde, Grubumuz adına, söz almış bulunuyoruz.

1 inci madde, amaç ve kapsamı düzenliyor. 1 inci maddenin üst tarafına baktığımız zaman, bu kanunun amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, hızlı ve etkin bir biçimde yürütülmesini sağlamak ve kamu malı yönetiminde disiplini temin etmek üzere, kamu kurum ve kuruluşlarının teşkilat, görev ve yetkilerine, personel kanunları ve kendi özel kuruluş kanunları uyarınca aylık veya ücret alan memurlar ve diğer her türlü kamu görevlileri ile bunların emeklilerine ve kamu mali yönetimine ilişkin kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklikler yapmak ve aynı konularda yeni düzenlemelerde bulunmak amacıyla, Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verilmektedir.

Değerli arkadaşlar, 1 inci maddedeki amaçla, genellikle, ücretlerde bir iyileştirme ifade ediyor; ancak, öntümüzdeki projeksiyonlara baktığımız zaman, personelle ilgili harcamalar, 1999 yılı bütçesinde yapılan harcamaların bütünü dolar bazı üzerinden hesaplandığında, yani, reel alış gücü üzerinden hesaplandığında, 16 milyar 544 milyon dolar ediyor; ancak, 2000 yılı bütçe hedefi olarak 16 milyar dolar konulmuştur. Demek ki, reel olarak, maaşlarda, ücretlerde bir artış öngörülmemiştir; ancak, yapılan bu düzenlemede, ücretlerin dikey veya yatay konularda artırılabacağı ifade ediliyor.

Burada, bizim, üzerinde hassasiyetle durduğumuz, ücretlerin içerisine sıkıştırılmış bir başka konu var; "kanun ve kanun hükmünde kararnamelerde değişiklik yapmak üzere" deniliyor.

Değerli arkadaşlar, şimdi, biz, hükümete öyle bir yetki veriyoruz ki, kanun hükmünde bir kararnameyle, ilgili bütün kanunlarda, maddelerinde değişiklik yapabilecektir; yani, biz, kanun yapma yetkimizi doğrudan doğruya hükümete devretmiş oluyoruz ve bu yetkiyi de altı aylık bir süre için veriyoruz.

Değerli arkadaşlar, eğer, hükümet, Parlamentomuzun bu üç aylık tatil dönemi içerisinde bir şeyler yapmak istiyorsa, bir gerekçe olarak, bu yetkiyi üç aylık olarak alabilir, mümkündür; ama, üç ay sonra, yine, inşallah, hep beraber buradayız, Parlamentomuz çalışacak. Üç ay sonra, Parlamentonun da iştirakiyle, birtakım kanunlarda değişiklik yapmak mümkün olur.

Ayrıca, siz, şimdi, bir kanun hükmünde kararnameyle, kanunlarınızda değişiklik yapma yetkisi veriyorsunuz. Günün birinde, birileri tarafından veyahut da bir parti grubu tarafından, Anayasa Mahkemesine gidilmek suretiyle, bu kanun hükmünde kararname iptal edilebilir. O zaman, bu kanun hükmünde kararnameyle yapmış olduğunuz altı aylık icraatı nasıl geri çevireceksiniz? Geri çevirmeniz de mümkün değildir.

Tabii, bu ve diğer maddelere baktığımız zaman, bütçe dengelerinin bozulmayacağı, mali yüklerin getirilmeyeceği, şeffaflığın temin edileceği gibi konular var. O zaman, biz, memurlarımıza, işçilerimize, çalışanlara nasıl bir ücret politikası takip edeceğiz, maaşlarını nasıl düzenleyeceğiz?! Yani, birtakımından eksilterek, diğerine mi vereceğiz?! Dolayısıyla, burada bir çarpıklık var, bir eksiklik var. Yani, bu maddelerin düzenlenmesinin amacı, öyle zannediyorum ki, ücretleri öne koymak suretiyle, memuru ilgilendiren, devlette çalışanı ilgilendiren birtakım düzenlemeleri yapmak oluyor gibi gözüküyor.

Değerli arkadaşlar, dün buradan Sekizinci Beş Yıllık Planı geçirdik. Sekizinci Beş Yıllık Planın dokuzuncu bölümünde, "Kamu Hizmetlerinde Etkinliğin Artırılması" bölümü var; bu bölümde sıralanmış yasalar var; numaraları birer birer zikredilmiş; neler yapılacağı da anlatılmış, 8-10 sayfa tutuyor. Bu hükümet, acaba, bu altı ay içerisinde, bu konularda mı bir düzenleme yapacak, yoksa bunların dışında birtakım konularda mı düzenleme yapacak veya çalışanlarla ilgili, insan hak ve özgürlükleri açısından, birtakım kısıtlamalar mı getirecek veya yahut da özgürlüklerin artırılması konusunda birtakım düzenlemeler mi getirecek?!

Değerli hükümetimiz, burada, spesifik olarak birtakım konuları zikretmesi gerekiyordu; yani "işçimizin, memurumuzun, çalışanımızın ücretlerini düzeltmek için çalışmalar yapılacaktır" veya "özlük haklarının düzeltilmesi için çalışmalar yapılacaktır" gibi, çok özel bir şekilde yetki alması gerekiyor. Şuradaki ifadeler çok geniş anlam taşıyor, çok geniş bir alanı içerisine alıyor. Dolayısıyla, elbette, arkadaşlarımızda tereddütler hasıl oluyor. Bu tereddütler, off-shorezededen tutun da başka konulara kadar gidebilir, uzanabilir. Dolayısıyla, hükümetimizin, değerli arkadaşlarımızın, bu kürsüden, bu tasarının amacının doğrudan şu, şu, şu işleri ihtiva ettiğini ifade etmesi gerekiyor. Dolayısıyla, o zaman, bu Parlamentonun mensupları olan siz değerli arkadaşlarımız, bizler, gönül rahatlığıyla tatile çıkarız; ancak, tatil sırasında kafamızın bir köşesinde, acaba, bu kanun hükmünde kararnameyle, çalışanlarımıza, insanımıza, iş hayatımıza birtakım sıkıntılar gelecek mi, birtakım engellemeler gelecek mi, gibi düşünceler taşımamış oluruz.

Değerli arkadaşlarım, bakımız, iş hayatımızda çok önemli birtakım engellemeler var; hâlâ, cevapları alınmamış sorular var. En azından, bunlardan bir tanesinden bahsedeyim.

Teşvik ve uygulama politikalarının değiştirildiği, daha çok kolaylaştırıldığı, daha çok yaygınlaştırıldığı ifade ediliyor; ama, bize gelen şikâyetler içerisinde, Anadolu esnafının, Anadolu girişimcisinin, Anadolu sanayicisinin, yeni gelişmekte olan Anadolu sermayesinin, hâlâ, önünde birtakım engeller var; müracaat etikleri teşviklere hâlâ cevapları alamıyorlar; yaklaşık 1-1,5 yıldır, hatta, 2 yıldır, yapılan müracaatlarda, cevaplarını alamamış bulunuyorlar. Şimdi, bu düzenlemeler meyana bunlar da girebilir veya girmeyebilir.

Bizim hükümetimiz iyi niyetli olarak bu düzenlemeyi yapmış olabilir; ama, Parlamento rahatlatmak bakımından, bizleri rahatlatmak bakımından, bizlerin daha rahat bir şekilde tatile çıkmak suretiyle, insanımızla karşı karşıya gelmemizi temin etmek bakımından, burada, birtakım önemli açıklamaları yapması lazımdır. Ben, müsaade ederseniz, değerli hükümetimizden, bu konuda bir açıklama talep edeceğim.

Değerli arkadaşlar, tatile çıktığımızda, arkadaşlarımızın ifade ettiği gibi, yan gelip yatacak değiliz. Köylere gideceğiz, dolaşacağız, esnafımızı dolaşacağız, halkımızı dolaşacağız. Bu arada, bu iktidar tarafından, bu kanun hükmünde kararnameye istinaden, birtakım hatalara vesile olacak işler yapılacak olursa, nasıl cevap vereceğiz, nasıl bu milletin karşısına çıkacağız? İşte, bizim elimizde bir tutanak olması bakımından, bir delil olması bakımından, burada yapılacak olan açıklamalar çok önemlidir, bu açıklamaların mutlaka yapılması lazımdır diyorum.

Bu düzenlemenin, yine de hayırlara vesile olmasını diliyorum, iyi ve hayırlı işlere vesile olmasını diliyorum; Değerli Başkanımıza ve değerli arkadaşlarıma da saygılar sunuyorum efendim. (FP sıralarından alkışlar)"

Gereğesinde Tasarının, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini amaçladığı ifade edilmektedir.

Tasarıyla Bakanlar Kurulu, kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek; mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerinin belirlenmesine yönelik KHK çıkarabilecek. Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgileri yeniden belirlenebilecek veya bunlar mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenebilecektir.

Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına, kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin konularda Bakanlar Kurulu KHK çıkarabilecektir.

Devlet Memurları Kanunu, Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu'nda, Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanun'da, Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usulüne İlişkin Kanun'da, Yükseköğretim Personel Kanunu ile diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde değişiklik yapmak üzere Bakanlar Kurulu KHK çıkarabilecektir. Bu yetki belirli bir konuya yönelik olmayıp şumulü belirli olmayan tanımsız ve oldukça kapsamlı bir yetkilendirmedir. Bu yönüyle de Anayasa Mahkemesinin daha önceleri iptale konu ettiği yetki kanunları ile paralellik arz etmektedir.

Tasarı, KHK'lerin hazırlanması sırasında göz önünde bulundurulacak ilkeleri de belirlemektedir. Buna göre, Bakanlar Kurulu düzenlemeyle verilen yetkiyi kullanırken; kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine İlişkin olarak "bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların Devlet bakanlarına bağlanması ve ilgilendirilmesi uygulamasına hizmetlerin özelliğinden kaynaklanan zorunluluklar dışında yer verilmemesini, sosyal hizmetler alanında halen bağlı kuruluşlar eliyle yürütülen aile, özürlüler, çocuklar, kadınlar ve sosyal yardımlar alanındaki hizmetlerin, daha etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesini, ekonomiyle ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülen faaliyetlerin koordinasyonunu sağlamak, ekonomi politika, hedef ve stratejilerini belirlemek, iç ve dış ticarete yönelik hizmetlerin daha etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesini, gençlik ve spora yönelik hizmetlerin daha etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesini sağlamak üzere yeni bir bakanlık kurulmasını" göz önünde bulunduracaktır. Ayrıca, kamu hizmetlerinin verimli, süratli ve etkin bir şekilde yürütülmesi, ülkenin ekonomik ve sosyal durumunu dikkate alarak hizmetin Özelliği ve gereklerine uygun düzenlemeler yapılması, kamu hizmetlerinde iş bölümü ve koordinasyonun sağlanması, benzer hizmetlerin tek kuruluş veya birim tarafından yürütülmesi ve kaynak kullanımında israfın önlenmesi, hizmetin özelliğinden kaynaklanan zorunlu farklılıklar saklı kalmak kaydıyla hiyerarşik bağlılık ve unvan standardizasyonu sağlanacak şekilde düzenlenmesi, zorunlu olmadıkça yeni birim kurulmaması, kadro ihdasında azami tasarrufa uyulması, kaynakların ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara uygun kullanılmasına özen gösterileceği hususu yer almaktadır.

Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memur, işçi, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak, yürütülen hizmetin özelliklerini de dikkate alacak şekilde çağdaş kamu yönetimi anlayışına uygun bir şekilde geliştirilmesi, kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen hizmetlerin, Özelliğinden kaynaklanan zorunlu farklılıklar saklı kalmak kaydıyla standardizasyon sağlanacak şekilde düzenlenmesi, yönetim görevlerine atanmada ve bu görevlerde yükselmede kariyer ve liyakat esasları ile nitelikli personel istihdamının esas alınması da göz önünde bulundurulacağı belirtilmektedir.

Bakanlar Kuruluna verilen yetki, düzenlemenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 6 ay süreyle geçerli olacaktır. Bu süre içinde Bakanlar Kurulu birden fazla KHK çıkarabilecektir. Sayılan ilkeler ve kapsam bir konuyu işaret ettikten sonra toptancı bir yaklaşımla adeta kamu yönetiminin bütün boyutlarını, çalışanların tüm hak ve yükümlülüklerini ve teşkilat yapılarının revizyonunu içerecek mahiyet taşımaktadır.

Anayasa 87. maddesi Bakanlar Kuruluna belli konularda KHK çıkarma yetkisinin TBMM tarafından verilebileceğini düzenlemiştir. 91. madde ise KHK'lerin düzenlenmesi ve yürürlüğe girmesini hükme bağlamıştır. Madde 91/1, KHK'lerin hangi alanlarda düzenlenebileceğini belirtmiştir.

Yetki kanunu ile ilgili madde 92/2'ye göre yetki kanunu, çıkarılacak KHK'nin amacını, kapsamını, ilkelerini, kullanma süresini ve süresi içinde birden fazla kararname çıkarılıp çıkarılmayacağını gösterir. Bu hükümden de anlaşılacağı üzere KHK çıkarma yetkisi yürütmeye yasama tarafından verilen ve sınırları yasama tarafından çizilen bir yetkidir. Burada sınır çizilirken konuya sınırsız bir anlam ve kapsam yüklenmesi ise Anayasada tarif edilen KHK amacıyla bağdaşmamaktadır.

Anayasa'nın 7. madde'sinde "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir. Bu yetki devredilemez" denilmektedir. KHK'ler yapısal bakımdan yürütme organı işlemi, işlevsel bakımdan ise yasama organı işlemi olup bu yetkinin istismar edilmemesi erkler ayrılığı ilkesinin de bir gereğidir.

KHK uygulamasının yaygınlaştırılması, kullanılma süreleri uzatılarak yetki yasasına süreklilik kazandırılması yasama yetkisinin devri anlamına gelir. Anayasanın başlangıç hükümlerinde, erkler ayrımının devlet organları arasında üstünlük sırası anlamına gelmediği, belli devlet yetki ve görevlerinin kullanılmasına dayanan çağdaş bir işbölümü ve işbirliği olduğu belirtilmiştir.

Yetki tasarısı yaklaşık sekiz buçuk yıldır iş başında olan AKP hükümetlerinin kamu yönetimini, personel rejimini, emeklilik rejimini içinden çıkılmaz bir hale getirdiğinin ikrarıdır. Tasarının gerekçesinde, 58, 59 ve 60. hükümetler döneminde yürürlüğe konulan düzenlemelerin kamu yönetimini hantal yapısından kurtarabilmek için yeterli olmadığı açıkça ikrar edilmektedir. Sekiz buçuk yıl Anayasa'yı bile değiştirecek çoğunluğa sahip olan AKP'nin hala bunları söylüyor olması AKP adına utanılacak bir durumdur.

Bu düzenleme, Egemenliğin kayıtsız şartsız milletin olduğu, millet adına bu yetkinin TBMM tarafından yerine getirildiği parlamenter sistemin by-pas edilmesidir. Her fırsatta millî iradedden bahseden AKP'nin bu söylemlerinin sadece laftan ibaret olduğunun veciz bir ifadesidir.

Yetkinin kullanılmasının belirsiz olan bir hükümete verilmiş /verilecek olması TBMM'nin iradesinin kötüye kullanılması, seçimlerden sonra oluşacak olan TBMM üyelerinin de iradelerinin ipotek altına alınması anlamına gelmektedir. Bu yönüyle tasarı hukuki anlamda da sakatlıkla malüldür.

Anayasa Mahkemesi'nin geçmişte Yasama faaliyetlerinin TBMM'nin işi' diyerek geniş kapsamlı KHK yetkisi istenen kanunları iptal ettiği bilinmekte olup, bu yolun zorlanması hukuken anlamsızdır. Nitekim Anayasa Mahkemesi geçmişte bu yolun belirtilen hususla bakımından kullanımının sınırlı olması gerekçesi ile bu doğrultuda kararlar da vermiştir.

Öte yandan kapsamda tüm kamu teşkilatının yeniden yapılandırılması, personel rejimi ve emeklilik rejiminin de değiştirilmesi yer almaktadır. Bu kadar kapsamlı ve toplumun büyük bir kesimini ilgilendiren düzenlemelerin yangından mal kaçırır gibi yapılmak istenmesi, ilgili sivil toplum kuruluşlarının, kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerinin yeterince alınmaması AKP'nin gizli gündemlerinin olduğunun bir göstergesidir.

Alınan yetkinin, AKP'nin ifade ettiği ancak içeriği hakkında bir şey söylemediği Anayasa değişikliğinin de ipuçlarını vermektedir. Torba yasa olarak adlandırılan kanun ile yapılan düzenlemeler de dikkate alındığında AKP kamu çalışanlarından yandaş olmayanları bir havuzda toplayacak, baskı ve cebir ile emekliliklerini isteyecek, teşkilatlar değiştirilerek taş üstünde taş bırakılmayacaktır.

Atama ve yükselmeye liyakati esas alan düzenleme yapılacağına gerekçede yer alması bugüne kadar AKP tarafından yapılan atamaların da bu ilkelere uygun olmadığını göstermektedir. Yapılacak düzenleme ile atama yetkisi Cumhurbaşkanından alınarak Başbakan tekelinde toplanacaktır. Önerilen bu yapı Başkanlık sisteminin de hazırlığı mahiyetindedir.

Sendikalarla ilgili hususların kapsamda olması ise yandaş sendikaların baskı ve manevi cebir ile sağlayamadığı çoğunluğu ve temsil yetkisini yasal düzenleme yapmak suretiyle ele geçirme gayretinin hesabıdır.

Bu yetki içinde yer alan hususların bazıları özellikle de TSK ile ilgili düzenlemeler yine seçim öncesi kamuoyunda TSK-AKP kavgası ya da TSK'ya haddini bildirme görüntüsü vermek suretiyle bundan nemalanmak olduğu anlaşılmaktadır. AKP'nin yeni bir istismar siyasetidir.

AKP'nin yaptığı bu güne kadar ki düzenlemelerin gerekçelerinde hep kamunun iyi işlemesi, verimlilik ve etkinlik gibi ifadelere yer verilmiş ve o nedenle kanun yapılmış olması karşısında bugün yetki kanununun gerekçesinde yer alan ifadelerden "bu güne kadar böyle söyledik ama biz yalan söyledik" anlamı çıkmaktadır.

TBMM'nin işlevsiz hale getirilmesi girişimi olan bu yetki tasarısı, niyeti bakımından da amaç ve kapsamı bakımından da iyi niyetten uzak, toplumsal gerilimi artırmaya, yeni anayasa çalışmalarına altlık oluşturmaya dönük bir düzenlemedir.

Yukarıda ifade edilen sebeplerle özellikle de Anayasa'nın yasama faaliyetleri ile ilgili emredici genel hükümleri ve kuvvetler ayrılığı ilkesi karşısında TBMM iradesinin hiçe sayılması Milliyetçi Hareket Partisi Komisyon Üyelerini rahatsız etmektedir.

Bu kanun tasarısının Anayasaya ve TBMM İçtüzüğüne aykırı olan birçok yanı vardır. Anayasanın "Kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi verme" başlıklı 91. maddesinde bu konuda açık hükümler bulunmaktadır. Yine TBMM İçtüzüğü'nün 90. maddesi de bu hususta hükümler içermektedir. Buna göre; "yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararname TBMM komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür." İçtüzüğü'nün 23. maddesine göre de "Tali komisyonlar, işin kendilerini ilgilendiren yönü veya maddeleri üzerinde esas komisyona görüş bildiren komisyonlardır." Bu çerçevede, tali komisyon olarak tasarı kendisine havale edilen Anayasa Komisyonu bu tasarıyı görüşmeden Plan ve Bütçe Komisyonunun görüşmesi Anayasaya ve İçtüzüğe aykırıdır. Bu konuda MHP

Grup Başkanlığının TBMM Başkanlığına yazdığı yazının sonucu dahi beklenmeden alelacele tasarı yasalaştırılmaya çalışılmaktadır.

Usule ilişkin aykırılığın yanı sıra, TBMM'nin tatile gireceği bir dönemde getirilen böyle geniş kapsamlı bir yetki kanunu tasarısıyla, Anayasada TBMM'ye verilen yasama yetkisi gasp edilmektedir. Çünkü Anayasanın 91. maddesinde "Kararnameler Resmi Gazetede yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur. Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, TBMM komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür" denilmektedir. Yani yetki kanununa göre çıkarılan KHK'ları TBMM'nin denetlemesi gerekmektedir. TBMM bu KHK'ları aynen kabul etme, değiştirme veya tamamen reddetme yetkisine sahiptir. Ancak TBMM'nin çalışmayacağı bir dönemde denetim nasıl yapılacaktır. Bu durumda TBMM'nin yasama yetkisi gasp edilmektedir.

Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin 1990 yılından itibaren geliştirdiği içtihadına göre; ivedilik, zorunluluk ve önemlilik şartları KHK çıkarmanın şartları arasında yer almaktadır. Bütün kararların reddedilmesinde bu şartlara uyulmaması etkili olmuş. AKP Hükümetinin getirdiği bu tasarıda da hiçbir ivedi ve zorunlu husus bulunmuyor.

Anayasa'nın 91.maddesinde şu hükümler yer almaktadır:

"Kararnameler, Resmî Gazetede yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulur.

Yetki kanunları ve bunlara dayanan kanun hükmünde kararnameler, Türkiye Büyük Millet Meclisi komisyonları ve Genel Kurulunda öncelikle ve ivedilikle görüşülür.

Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnameler bu tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisince reddedilen kararnameler bu kararın Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte, yürürlükten kalkar. Değiştirilerek kabul edilen kararnamelerin değiştirilmiş hükümleri, bu değişikliklerin Resmî Gazetede yayımlandığı gün yürürlüğe girer."

Buna göre, sadece yetki kanunları değil, bunlara istinaden çıkarılan kanun hükmünde kararnamelerin de ivedilikle görüşüleceği hükme bağlanmıştır. Meclisin en önemli yetkisi bu yasama yetkisidir ve bunu denetleme yetkisidir. Türkiye Büyük Millet Meclisinin yetkisi gasp edilmektedir.

Yetki kanununa dayanılarak çıkarılan kanun hükmünde kararnamenin TBMM'ye sunulması gerekmektedir. "Yayımlandıkları gün Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulmayan kararnameler bu tarihte, Türkiye Büyük Millet Meclisince reddedilen kararnameler bu kararın Resmî Gazetede yayımlandığı tarihte, yürürlükten kalkar." hükmü yer almaktadır. Buna göre çıkan kanun hükmünde kararnamenin Mecliste ivedilikle görüşülmesi gerekmektedir. İvediliğe ilişkin literatürdeki görüşler "normal şartlarda kırk sekiz saat bekleme süresi dikkate alınmadan görüşülmesi gerektiğini" belirtmektedir. Kısacası kanun hükmünde kararnameyi komisyonlarda ve Genel Kurulda ivedilikle görüşülmesi gerekmektedir. Peki TBMM'nin kapalı olunca bu denetim hakkını nasıl kullanacaktır. Komisyon ve Genel Kurul çalışmadığına göre bu denetim nasıl yapılacaktır.

Seçim kararı gereğince TBMM'nin çalışmalarına ara vereceği zaten tasarının genel gerekçesinde yer almaktadır. Bu durumda TBMM verdiği yetkiye dayanılarak çıkarılan KHK'ları denetleyemeyecektir.

TBMM KHK çıkarma yetkisini verirken, yasama yetkisini devretmemekte, sadece belli bir konuda ve sınırlı bir şekilde düzenleme yapma yetkisi vermektedir, yetkisini devretmemektedir. Dolayısıyla verdiği yetkiye dayanarak çıkarılan KHK'ları aynen kabul etme, değiştirerek yayımlama veya tamamen de reddetme yetkisi TBMM'ye Anayasa ile verilmiştir. 11 Nisan 2011 tarihinde aday listelerinin Yüksek Seçim Kuruluna verilmesinden Haziranın 12'sine kadar TBMM'nin bu yetkisini kullanması resmen ve fiilen mümkün olmayacaktır. Bu durum TBMM'nin yasama yetkisinin gasp edilmesidir.

Bu yetkinin TBMM'nin çalışmalarına ara verdiği bu süre için verilmesi Anayasa'ya ve İç Tüzük'e aykırıdır

İçerisinde kamu yönetimi reformunu, yerel reformları ve kamu personel rejimini ilgilendiren ve günlerce, aylarca belki tartışılması gereken, ilgili meslek kuruluşlarının, sendikaların ve Ekonomik Sosyal Konseyin görüşünün alınması gereken bu hususların böyle hızlı bir şekilde hem de seçim kararıyla beraber çıkarılmasını doğru bulmuyoruz.

Esasen Kamu yönetiminin yeniden düzenlenmesine ilişkin hususlarda Milliyetçi Hareket Partisi Parti Programı, Seçim Beyannamelerinde yer alan hususlar ile Milliyetçi Hareket Partisi Milletvekillerinin TBMM Başkanlığına verdiği araştırma önermeleri ile konu üzerindeki hassasiyetlerini göstermişlerdir. Nitekim bu konuda TBMM'ne verilen araştırma önergesi aşağıda yer almıştır.

“TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kamu yönetiminde teşkilatlanmaya ilişkin düzenlemelerin farklılığından kaynaklanan yapısal sorunlar ile bunların kamu çalışanlarına yansımalarının belirlenmesi amacıyla gerekli incelemenin yapılabilmesini teminen Anayasa'nın 98'nci maddesi ile İçtüzüğü'nün 104 ve 105'nci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını arz ve teklif ederiz.

GEREKÇE

Anayasa'nın 123'ncü maddesinin birinci fıkrasında, idarenin kuruluş ve görevleriyle bir bütün olduğu ve kanunla düzenleneceği belirtilmiştir. 7.9.1984 tarihli ve 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun'da ise kanunun amacı; kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkili, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülebilmesi için bakanlıkların kurulması, teşkilat, görev ve yetkilerine ilişkin esas ve usullerin düzenlenmesi olarak belirtilmiş, düzenlemelerde uyulması zorunlu esaslar ise şu şekilde ifade edilmiştir.

- ✓ İdare, kuruluş ve görevleriyle bir bütündür. Teşkilatlanmada görev ve yetkilerin tespitinde bu bütünlük bozulamaz.
- ✓ Bakanlıkların kuruluş ve teşkilatlanmalarında etkili bir idare, iş bölümü, kontrol ve koordinasyonun sağlanması esastır.
- ✓ Aynı ve benzer hizmet veya görevlerin tek bir bakanlık tarafından veya sorumluluğunda yürütülmesi, atıl kapasite ve kaynak israfının önlenmesi esastır.

AKP'nin sekiz yıla yaklaşan iktidarı döneminde TBMM'ne getirilen teşkilat kanunları

tasarıları bu ilkelere uygun olarak hazırlanmamıştır. Hizmet ihtiyacına bağlı olmaksızın birçok teşkilat kanunu değiştirilerek yapılmak istenen talan, yıldırma, kadrolaşma ve tahribata yasal kılıf hazırlanmıştır.

Yapılan düzenlemeler kamu yönetiminin iyileştirilmesi ve kaynak israfının önlenmesine yönelik olmak yerine, kamu arazileri nasıl talan edilebilir, kadrolaşma nasıl sağlanabilir, ihale mevzuatı ve bütçe dışına nasıl çıkılabilir, denetimden ve yargıdan nasıl kaçınılabilir ve devletle kavgalı olanlar nasıl affedilebilire hizmet eden düzenlemeler olmuş, adeta ele geçirme ve ganimet paylaşma mantığı ile hareket edilmiştir.

AKP'nin, bürokratik formaliteleri azaltmak, verimliliği artırmak ve kamu kurumlarını etkin hale getirmek gerekçesi ile TBMM'ne getirdiği tasarılar yeterli teknik donanımına sahip bulunmamaktadır. Bunlar esas itibarıyla kamu idaresinin hizmet sunumunda bir anlayış değişikliği getirmemekte, vatandaşlarımızın karşılaştığı temel sorunları ortadan kaldırmamaktadır.

İdari yapımızdaki esas problem, devletin temel nitelikleri ya da idarenin karar alma ve denetim yetkisinden kaynaklanmamaktadır. Oysa yapılan düzenlemelere bakıldığında sorun olarak devletin bu temel dinamiklerinin görüldüğü ve adeta bunların tahribine yönelik olduğu anlaşılmaktadır.

Esasen, bu düzenlemeler; demokratikleşme, özgürlük ve yerelleşme kisvesi altında, karar alma, denetleme ve inisiyatif kullanmaya dönük işlevlerini etkisizleştirmek suretiyle, devletin egemenlik alanının zaafa uğratılmasına hizmet etmektedir.

Gerekçelerinde, kamu kuruluşlarının görev ve yetki geçişlerinin önlenmesi ve bir koordinasyon içinde kurumların işletilmesi öngörülse de uygulamada görülmektedir ki, aynı konuda yapılan düzenlemeler arasında bile uyumsuzluk bulunmaktadır. Eşgüdüm bir yana bu alanda tam bir karmaşaya ve kaosa yol açılmaktadır. Teşkilat kanunlarının çoğu, birlik ve bütünlük ilkesinden tamamen uzak, temel dengeleri tahrip eden, eşitliği zedeleyen, adaletsizliğe yol açan bu yönleriyle Anayasanın ihlal edildiği düzenlemelerdir.

Bir yandan kamu yönetimindeki dengesizlik, verimsizlik ve kalitesizlikten, bürokratik oligarşiden şikayet edilirken, bir yandan da bu düzensizlikleri gidermek yerine kullanılması, bu yolla eş dost kayırılması tercih edilmiştir. Diğer taraftan kamu kurumlarına bürokrasi yoluyla müdahale edilerek kamu yönetimi geleneği yok edilmiş, Adalet ve Kalkınma Partisi'ne ve kadrolarına göre yeni görüşler oluşturulmuş, birçok usulsüzlüğe böylece sözde meşruiyet kazandırılmak istenmiştir.

Teşkilat kanunları ile yapılan bir diğer tahribat ta ücret ve istihdam rejimindedir. Eşit işe eşit ücreti sağlamaktan söz eden hükümet, yapılan düzenlemelerle kurumlar ve unvanlar arası ücret dengesinin bozulmasına, ücret adaletsizliğinin vicdanları yaralayan boyutlara ulaşmasına sebep olmuştur.

Teşkilat kanunlarına konulan istisnalarla, kamu hizmetine girişteki objektif kurullar esnetilerek, siyasi yandaşların sınavsız kamu hizmetine girmelerinin yolu açılmıştır. Herhangi bir kurala bağlı olmayan, sınav şartı bulunmayan, yandaşların istihdamına daha kolay imkân veren sözleşmeli, istisnai ve geçici personel uygulaması AKP döneminde geçmişte olmadığı ölçüde yaygınlaştırılarak istisnai olmaktan çıkartılmıştır. Bu şekilde istihdam rejimi bozulmuştur. Ayrıca denetim sistemi sulandırılmış, tahrip edilmiştir.

AKP Döneminde, Teşkilat kanunlarındaki değişiklikler, işlevsel olmaktan çok kadroları tasfiye etme anlayışına dayanmıştır. Tam bir keyfilik anlayışı ile hareket edilerek bu amaçla kurumlar kapatılmış, kadrolar tasfiye edilince sonra yeniden kurulmuştur. Kadrolaşma, üst düzey görevlerle sınırlı kalmamış merkez ve taşra teşkilatlarında, müdür ve şef düzeyine kadar kapsamlı bir tasfiye yapılmıştır.

Bütün bunlar, yapılan düzenleme ve uygulamalarla kamu yönetiminin yapısının ve işleyişinin içinden çıkılmaz hale getirildiğini, idare hukukunun temel ilkeleri ve içtihatlarının dikkate alınmadığını, uygulamalarda bütünlük ve tutarlılığın bulunmadığını göstermektedir. Anayasa dahil olmak üzere temel hukuki düzenlemelerin dikkate alınmadığı gibi kamu yönetiminin teşkilatı, personeli ve donanımı çerçevesinde bütünlük ve ahenk içermediği, kamu yönetimi disiplininin giderek uzaklaştığı görülmektedir.

Kamu yönetiminde vatandaş odaklı olmayan yönetim ve hizmet anlayışı, kamu hizmetlerine ulaşımdaya güçlüklerle karşılaşılmasına yol açmakta, hizmetin etkinliği, kalitesi ve maliyeti açısından vatandaş memnuniyetsizliğini artırmaktadır. Bu durum, devlete olan güveni zaafa uğratmakta ve devlet ile millet arasında uzaklaşmaya sebep olmaktadır. Bu nedenle Milliyetçi Hareket Partisi olarak; vatandaşa en yakın ve en hızlı şekilde, adaletli ve sevecen bir yaklaşımla hizmet sunumu ile buna uygun olarak kamu kurum ve kuruluşlarının yapılandırılmasını gerekli görmekteyiz.

Sonuç olarak Hükümet tarafından hazırlanan teşkilatlanmaya ilişkin muhtelif kanun tasarılarında teşkilatların kuruluşundan işleyişine, Anayasanın öngördüğü bütünlük ve eşitlik ilkelerine ve bakanlıklar ile bağlı ve ilgili kuruluşların kuruluşuna ilişkin esasları düzenleyen 3046 sayılı kanunda belirtilen ilke ve esaslara uygun hareket edilmemekte ve belirlenen esasların dışına çıkılmaktadır. Aynı anda sevk edilen tasarılar da aynı konuda farklı düzenlemeler yer alabilmektedir.

Hazırlanışı itibarıyla teknik yeterlikten yoksun olan bu tasarıların ıslah edilebilmesi de komisyonlarda çoğu zaman mümkün olmadığından, geriye dönüp bakıldığında yasalaştırılan teşkilat kanunlarının; şekil, görev, yetki, sorumluluklar ile bunların kullanılma yolları, çalışanla sağlanan haklar ve uygulanacak müeyyideler gibi esaslı birçok husus bakımından oldukça farklı düzenlemelerin ortaya çıktığı bir mevzuat kirliliğinden ibaret olduğu görülmektedir. Bu durum kamu yönetiminde koordinasyon eksikliği sorununu gündeme getirmekte, istikrarı ve ahengi bozmakta, verimlilik ve etkinliği düşürmekte ayrıca çalışanlar arasındaki çalışma barışını da olumsuz etkilemektedir.

Bu sebeplerle,

- ✓ Kamuda etkili bir planlama, teşkilatlanma, denetim ve koordinasyon sağlanması,
- ✓ Mevcut yapıların Anayasa ve 3046 sayılı çerçeve kanuna uygunluğunun araştırılması,
- ✓ Kurumların verimlilik ve etkinliğinin tesis edilmesi, idarede istikrarın ve ahengin temin edilmesi,
- ✓ Tasarıların kanun tekniğine uygun olarak hazırlanması,
- ✓ Görev ve yetkilerin fonksiyonel olarak belirlenmesi, görev ve yetki tedahülünün önlenmesi,
- ✓ Anayasa'ya uygun, etkin, verimli ve fonksiyonel teşkilatlanma modellerinin değerlendirilmesi,
- ✓ Çalışanlara sağlanan hak, ödev ve sorumlulukların eşitliğinin temini, ayrıcalıkların giderilmesi,

- ✓ Teşkilat kanunları yoluyla çalışanları görevden alma ve kadrolaşmanın yolunun yasama kullanılarak sağlanması ve bu yolla idari işlemlere ilişkin yargı denetimi imkânının ötelenmesi ya da ortadan kaldırılmasına yönelik haksızlıkların incelenmesi amacıyla,

Kamu yönetiminde teşkilatlanmaya ilişkin keyfilikten kaynaklanan yapısal sorunlar ile bunların kamu çalışanlarına ilişkin yansımalarının incelenmesine ilişkin Meclis araştırması açılması ile meclis araştırma komisyonu kurulmasına ilişkin bu önerge hazırlanmıştır.”

Hükümet bu çağrımıza bu güne kadar kulak vermemiş ve idari yapıdaki karmaşa AKP döneminde azalmamış, artarak devam etmiştir. Nitekim bu tasarının gerekçesinde de bu ifade edilmektedir. Bu kadar kapsamlı bir konunun çözümünün KHK'lerle sağlıklı bir şekilde gerçekleştirilmesi mümkün değildir. Türkiye'nin idari ve siyasi yapısının, değiştirilmesi teklif dahi edilemeyecek olan Anayasa hükümlerinin tartışıldığı ve Hükümetin de Anayasa değişikliği söylemleri ile bunları cesaretlendirdiği bir ortamda, bu tasarı ile, öngörülen anayasa değişikliği ve ona paralel idari yapılanmanın alt yapısının mı hazırlanmakta olunduğu akla gelmektedir.

Bir başka husus ise AKP iktidarının uzlaşma zemini arayışından uzak, kırılganlıklardan medet uman bir tavır takınmasıdır. Milliyetçi Hareket Partisi bunun önemini her ortamda izah etmiş ülkenin problemleri anlarında her zaman uzlaşmacı tavrını ortaya koymuştur. Nitekim 17.01.2011 tarihinde TBMM'de yapılan KANUN YAPIM SÜRECİ SEMPOZYUMUNDA Milliyetçi Hareket Partisi adına katılan Denizli Milletvekili EMİN HALUK AYHAN uzlaşmanın önemine binaen;

“Nitekim, son Ticaret ve Borçlar Kanunu'na ilişkin tasarıların kısa sürede yasalaşması topluma ümit vermiştir. Bu olayın iktidar ve muhalefetiyle, disiplinli ve gayretli girişimlerin değerli neticeler vereceği açık bir şekilde görüldüğü ve anlaşıldığı Milliyetçi Hareket Partisi tarafından kamuoyuna açıklanan basın bildirisinde yer almıştır. Ayrıca, Türkiye'nin içine sokulduğu kampaşa ortamından sıyrılması için bu uzlaşma zemininin hayatın her alanına yayılması ve millet yararına ve hayırına lazım gelen icraatların yapılmasının gelecek açısından da olumlu bir nitelik taşıyacağı da ifade edilmiştir.

Bir örnekle bitiriyorum Sayın Başkanım. Borçlar, ticaret, hukuk muhakemeleri, yürürlük ve uzlaşmalara ilişkin kanunlar yaklaşık 3 bin madde, yanılıyorsam lütfen beni ikaz edin. Kaç günde yasalaştığını hepimiz gördük. Bunlar yine temel kanun olarak görüşülse, ortalama bir maddenin bir saat sürdüğünü kabul edelim, 3 bin saat eder. Ortalama sekiz saat/gün kesintisiz çalışmayla süre aralıksız -yanlış hesap ediyorsam lütfen ikaz edin- 375 günlük bir çalışma gerektirir. Uzlaşma kültürünün ne kadar önemli olduğu meydanda değil mi? Toplumsal kültür asgari müştereklerde uzlaşmayı zorunlu kılıyor.” Diyerek milliyetçi Hareket Partisinin uzlaşmaya yaklaşımı ve bakışı ile faydasını ifade etmiştir.

Kamu kurumlarının ne maliyenin, ne devlet personelin, nede diğer ilgili teşkilatların son dakikada haberi olacak, üstüne üstlük hiç hazırlıkları olmayacak o zaman İktidarının bu konudaki samimiyetine güvenmek mümkün değildir. Tasarıda yer alan hususlarla ilgili kuruluşların hiçbir hazırlıkları olmadığı bilinmektedir. Olmuş olsa idi Tasarı Gerekçesinde

yer alırdı. Kaldı ki Tasarı ile doğrudan ilgili Maliye Bakanlığı ve Devlet Personel Başkanlığının konuya ilişkin resmi belgeye dayanan görüşleri de yoktur. Aksi takdirde bunun muhalefetten saklanması veya gerekçe ekine konulmamasının bir anlamı olduğunu söylemek mümkün değildir. Nitekim gerek diğer uygulamalar, gerekse Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilgili düzenlemelere ilişkin sorulara aldığımız cevaplar tatmin edici değildir.

Yukarıda ifade edilen nedenlerden dolayı Tasarıya muhalefet ediyoruz.

Emin Haluk Ayhan

Denizli

Mehmet Günel

Antalya

Mustafa Kalaycı

Konya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

KAMU HİZMETLERİNİN DÜZENLİ, ETKİN VE VERİMLİ BİR ŞEKİLDE YÜRÜTÜLMESİNİ SAĞLAMAK ÜZERE KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ TEŞKİLAT, GÖREV VE YETKİLERİ İLE KAMU GÖREVLİLERİNE İLİŞKİN KONULARDA YETKİ KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere;

a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek;

1) Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2) Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3) Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına,

ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir.

(2) Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler;

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

KAMU HİZMETLERİNİN DÜZENLİ, ETKİN VE VERİMLİ BİR ŞEKİLDE YÜRÜTÜLMESİNİ SAĞLAMAK ÜZERE KAMU KURUM VE KURULUŞLARININ TEŞKİLAT, GÖREV VE YETKİLERİ İLE KAMU GÖREVLİLERİNE İLİŞKİN KONULARDA YETKİ KANUNU TASARISI

Amaç ve kapsam

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı, kamu hizmetlerinin düzenli, süratli, etkin, verimli ve ekonomik bir şekilde yürütülmesini sağlamak üzere;

a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenerek;

1) Mevcut bakanlıkların birleştirilmesine veya kaldırılmasına, yeni bakanlıklar kurulmasına, anılan bakanlıkların bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşlarıyla hiyerarşik ilişkilerine,

2) Mevcut bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerinin yeniden belirlenmesine veya bunların mevcut, birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıklar bünyesinde hizmet birimi olarak yeniden düzenlenmesine,

3) Mevcut bakanlıklar ile birleştirilen veya yeni kurulan bakanlıkların görev, yetki, teşkilat ve kadrolarının düzenlenmesine, taşrada ve yurt dışında teşkilatlanma esaslarına,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin çalışmalarında etkinliği artırmak üzere, bunların atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına,

ilişkin konularda düzenlemelerde bulunmak üzere Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermektir.

(2) Bu Kanuna göre çıkarılacak kanun hükmünde kararnameler;

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak,

1) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda,

2) 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununda,

3) 27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Kanunda,

4) 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda,

5) 3143 sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

6) 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

7) 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

8) 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

9) 5251 sayılı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

10) 5256 sayılı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

11) 5263 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

12) 180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

13) 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

14) 217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak,

1) 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda,

2) 24/5/1983 tarihli ve 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanununda,

3) 27/9/1984 tarihli ve 3046 sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında 174 Sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile 13/12/1983 Gün ve 174 Sayılı Bakanlıkların Kuruluş ve Görev Esasları Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Kaldırılması ve Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında 202 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda,

4) 10/10/1984 tarihli ve 3056 sayılı Başbakanlık Teşkilatı Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanunda,

5) 8/1/1985 tarihli ve 3143 sayılı Sanayi ve Ticaret Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

6) 21/5/1986 tarihli ve 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

7) 9/12/1994 tarihli ve 4059 sayılı Hazine Müsteşarlığı ile Dış Ticaret Müsteşarlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

8) 1/5/2003 tarihli ve 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

9) 27/10/2004 tarihli ve 5251 sayılı Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

10) 10/11/2004 tarihli ve 5256 sayılı Aile ve Sosyal Araştırmalar Genel Müdürlüğü Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunda,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

15) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede,

16) 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

17) 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

18) 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

19) 571 sayılı Özürlüler İdaresi Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

20) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin, atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak;

1) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda,

2) 926 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanununda,

3) 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanunda,

4) 2477 sayılı 23/4/1981 Tarih ve 2451 Sayılı Kanunun Kapsamı Dışında Kalan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usulüne İlişkin Kanunda,

5) 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununda,

6) 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

11) 1/12/2004 tarihli ve 5263 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Genel Müdürlüğü Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanunda,

12) 13/12/1983 tarihli ve 180 sayılı Bayındırlık ve İskan Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

13) 13/12/1983 tarihli ve 190 sayılı Genel Kadro ve Usulü Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

14) 8/6/1984 tarihli ve 217 sayılı Devlet Personel Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

15) 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı 657 Sayılı Devlet Memurları Kanunu, 926 Sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri Personel Kanunu, 2802 Sayılı Hakimler ve Savcılar Kanunu, 2914 Sayılı Yükseköğretim Personel Kanunu, 5434 Sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile Diğer Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılması, Devlet Memurları ve Diğer Kamu Görevlilerine Memuriyet Taban Aylığı ve Kıdem Aylığı ile Ek Tazminat Ödenmesi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

16) 7/8/1991 tarihli ve 441 sayılı Tarım ve Köyişleri Bakanlığının Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

17) 2/7/1993 tarihli ve 485 sayılı Gümrük Müsteşarlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

18) 19/6/1994 tarihli ve 540 sayılı Devlet Planlama Teşkilatı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

19) 25/3/1997 tarihli ve 571 sayılı Özürlüler İdaresi Başkanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamede,

20) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin görev, yetki, merkez, taşra ve

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

7) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde,

yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsar.

İlkeler ve yetki süresi

MADDE 2- (1) Bakanlar Kurulu bu Kanuna göre verilen yetkiyi kullanırken;

a) Kamu hizmetlerinin bakanlıklar arasındaki dağılımının yeniden belirlenmesine ilişkin olarak,

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

yurt dışında teşkilatlanma esasları, kadrolar, bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılık ve ilgilerine ilişkin hükümlerinde,

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin, atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin olarak;

1) 657 sayılı Devlet Memurları Kanununda,

2) 27/7/1967 tarihli ve 926 sayılı Türk Silâhlı Kuvvetleri Personel Kanununda,

3) 23/4/1981 tarihli ve 2451 sayılı Bakanlıklar ve Bağlı Kuruluşlarda Atama Usulüne İlişkin Kanunda,

4) 23/6/1981 tarihli ve 2477 sayılı 23/4/1981 Tarih ve 2451 Sayılı Kanunun Kapsamı Dışında Kalan Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usulüne İlişkin Kanunda,

5) 11/10/1983 tarihli ve 2914 sayılı Yükseköğretim Personel Kanununda,

6) 22/1/1990 tarihli ve 399 sayılı Kamu İktisadi Teşebbüsleri Personel Rejiminin Düzenlenmesi ve 233 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin Bazı Maddelerinin Yürürlükten Kaldırılmasına Dair Kanun Hükmünde Kararnamede,

7) Diğer kanun ve kanun hükmünde kararnamelerin memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usul ve esaslarına ilişkin hükümlerinde,

yapılacak değişiklik ve yeni düzenlemeleri kapsar.

İlkeler ve yetki süresi

MADDE 2- Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

1) Bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların Devlet bakanlarına bağlanması ve ilgilendirilmesi uygulamasına hizmetlerin özelliğinden kaynaklanan zorunluluklar dışında yer verilmemesini,

2) Sosyal hizmetler alanında halen bağlı kuruluşlar eliyle yürütülen aile, özürölüler, çocuklar, kadınlar ve sosyal yardımlar alanındaki hizmetlerin daha etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesini sağlamak üzere yeni bir bakanlık kurulmasını,

3) Ekonomiyle ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca yürütülen faaliyetlerin koordinasyonunu sağlamak, ekonomi politika, hedef ve stratejilerini belirlemek üzere yeni bir bakanlık kurulmasını,

4) İç ve dış ticarete yönelik hizmetlerin daha etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesini sağlamak üzere yeni bir bakanlık kurulmasını,

5) Gençlik ve spora yönelik hizmetlerin daha etkin ve verimli bir şekilde sunulabilmesini sağlamak üzere yeni bir bakanlık kurulmasını,

6) Kamu hizmetlerinin verimli, süratli ve etkin bir şekilde yürütülmesini, ülkenin ekonomik ve sosyal durumunu dikkate alarak hizmetin özelliği ve gereklerine uygun düzenlemeler yapılmasını,

7) Kamu hizmetlerinde işbölümü ve koordinasyonun sağlanması, benzer hizmetlerin tek kuruluş veya birim tarafından yürütülmesini ve kaynak kullanımında israfın önlenmesini,

8) Teşkilatların, hizmetlerin özelliğinden kaynaklanan zorunlu farklılıklar saklı kalmak kaydıyla, hiyerarşik bağıllık ve unvan standardizasyonu sağlanacak şekilde düzenlenmesini, zorunlu olmadıkça yeni birim kurulmamasını, kadro ihdasında azamî tasarrufa riayet edilmesini,

9) Kaynakların ekonomik ve sosyal ihtiyaçlara uygun ve rasyonel kullanılmasını, kamu hizmetlerinde etkinliğin artırılması yönünde düzenlemeler getirilmesini,

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

b) Kamu kurum ve kuruluşlarında istihdam edilen memurlar, işçiler, sözleşmeli personel ile diğer kamu görevlilerinin atanma, nakil, görevlendirilme, seçilme, terfi, yükselme, görevden alınma ve emekliye sevk edilme usûl ve esaslarına ilişkin olarak,

1) Yürütülen hizmetin, özelliklerini de dikkate alacak şekilde çağdaş kamu yönetimi anlayışına uygun bir şekilde geliştirilmesini,

2) Kamu kurum ve kuruluşları tarafından yürütülen hizmetlerin, özelliğinden kaynaklanan zorunlu farklılıklar saklı kalmak kaydıyla, standardizasyon sağlanacak şekilde düzenlenmesini,

3) Yönetim görevlerine atanmada ve bu görevlerde yükselmede kariyer ve liyakat esasları ile nitelikli personel istihdamının esas alınmasını,

gözönünde bulundurur.

(2) Bakanlar Kuruluna verilen yetki, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren altı ay süre ile geçerlidir. Bu süre içinde Bakanlar Kurulu birden fazla kanun hükmünde kararname çıkarabilir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yürürlük

MADDE 3- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 4- (1) Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Yürürlük

MADDE 3- Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Yürütme

MADDE 4- Tasarının 4 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

C. Çiçek

Devlet Bakanı

M. Aydın

Devlet Bakanı

M. Z. Çağlayan

Devlet Bakanı

S. A. Kavaf

Millî Savunma Bakanı V.

A. Kahraman

Maliye Bakanı

M. Şimşek

Sağlık Bakanı

R. Akdağ

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

Ö. Dinçer

Kültür ve Turizm Bakanı

E. Günay

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

B. Arınç

Devlet Bakanı

H. Yazıcı

Devlet Bakanı

F. Çelik

Devlet Bakanı

C. Yılmaz

İçişleri Bakanı

O. Güneş

Millî Eğitim Bakanı

N. Çubukçu

Ulaştırma Bakanı V.

T. Yıldız

Sanayi ve Ticaret Bakanı

N. Ergün

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Babacan

Devlet Bakanı V.

S. A. Kavaf

Devlet Bakanı V.

H. Yazıcı

Adalet Bakanı

A. Kahraman

Dışişleri Bakanı

A. Davutoğlu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

M. Demir

Tarım ve Köyîşleri Bakanı V.

V. Eroğlu

En. ve Tab. Kay. Bakanı

T. Yıldız

Çevre ve Orman Bakanı

V. Eroğlu

